

LADINO SRPSKI

rečnik • diksionario

LADINO SERBO

NOVA[®]

CRITA TUTUNOVIĆ

Drita Tutunović
DIKSIONARIO LADINO ŠERBO
LADINO SRPSKI REČNIK

I

UNIKAT

12. 11. 1992

Drita Tutunović / LADINO SRPSKI REČNIK

Izdavač:
»NOVA«, Sava centar, Beograd

Za izdavača:
Roman Vehovec, direktor

Urednik:
Milan Duškov

Recenzent:
Žamila Kolonomos

Tiraž:
1.000

Štampa:
»Sidra«, Beograd

ISBN: 86 - 7583 - 006 - 8

Drita Tutunović

дрита тутуновић

**DIKSIONARIO
LADINO
SERBO**

**LADINO
SRPSKI
REČNIK**

Beograd, 1992.

Sadržaj:

Uvod	9
GRAMATIKA	11
REČNIK	55
Literatura	162

Vila Vukobrat / LADINO / SRPSKI RECNIK

1912. - Sarajevo, Bosna i Hercegovina

Urednik: Vukobrat Vukobratović

Uredništvo: Vukobrat Vukobratović

Uredništvo: Vukobrat Vukobratović

1912.

Uredništvo: Vukobrat Vukobratović

Uredništvo: Vukobrat Vukobratović

Uredništvo: Vukobrat Vukobratović

Dina Jovanović

Urednik: Dina Jovanović

DICIONARIO

LADINO

A lus mijus keridus
D.

LADINO

SRPSKI

RECNIK

»Ulvidar la lingua i murir es la mizma koza.«

Kada su pre četiri hiljade godina, pod pritiskom gladi, Jevreji krenuli u Egipat, odatle ih je, uz mnoge patnje i nedaće, put vodio u Evropu. Jedna velika grupa uputila se u zemlje Istočne Evrope. To su Aškenazi i njihov jezik je jidiš. Druga grupa se zaustavila u Španiji. To su Sefardi, a njihov jezik ima više naziva: el dūdezmu, dūdeo-espanjol, sefardski, ladino ...

Povoljne okolnosti na Pirinejskom poluostrvu (a ne treba zaboraviti da podaci o Jevrejima na ovom prostoru potiču još iz vremena pre Hrista) omogućile su vrlo dobru saradnju sa Špancima u XII i XIII veku, što je dovelo do procvata kulturnog razvoja Jevreja Sefarda, naročito u vreme vladavine Huana X (koga su zvali El Sabio - Mudri). Ovaj period se opravdano naziva »zlatnim vekom jevrejske istorije« u dijaspori. Dela velikih stvaralaca iz tog vremena ostavila su neizbrisiv trag, a imena filozofa i pesnika, kao što su Rabi Moše ben Majmon, Jehuda Halevi, na primer, blistaju posebnim sjajem.

Ovo kulturno i duhovno blagostanje trajalo je do sredine XV veka, kada započinje period mračne moći kardinala Torkvemade i katoličke Inkvizicije. U svojim čuvenim progonima nisu zaobišli Jevreje koji su odbijali da se pokatoliče. Stoga je kraljevski par, Izabela i Ferdinand, potpisao dekret o izgonu Jevreja iz Španije 1492. godine.

Jevrejima je utočište pružila tada moćna Osmanlijska Carevina. Naselili su se po celom afričkom i azijskom sredozemlju i na Balkanu. Iz Španije Jevreji su poneli ono što im je bilo najdragocenije: jezik i kulturna dobra koja su stvarali u zemlji za koju smatraše da im je domovina.

Ne poznajući jezik nove sredine Jevreji su bili upućeni na sebe što im je pomoglo da sačuvaju svoj nacionalni identitet i svoj jezik - jevrejsko-španski, odnosno ladino.

S vremenom, uklapajući se u nove sredine, pohađajući njihove škole i menjajući se sa promenama koje su bile neminovne, kod Jevreja dolazi do laganog odumiranja španskog, odnosno ladino jezika. Mladi, školovani ljudi, trgovci i poslovni ljudi prihvatili su mnoge reči i izraze jezika sredina u kojima su živeli (iz turskog, francuskog, srpskog jezika). Bilo je više pokušaja (Isak Moskona iz Sofije, Čereli iz Istanbula, Revah) da se napravi rečnik lagano nestajućeg jezika, ali svi oni su ostali bez vidnog rezultata.

Kada sam odlučila da zapisivanjem sačuvam od sopstvenog zaborava, ali i zaborava drugih, reči maternjeg jezika, nisam ni sanjala da će taj dugogodišnji rad ugledati svetlost dana u vidu rečnika. Njime ću se, verujem, suprotstaviti bujici zaborava i možda podstaći i druge entuzijaste da daju svoj doprinos u očuvanju ladino jezika.

Na kraju svog rada, a na početku života, koliko je meni poznato, prvog rečnika ladino jezika na ovom prostoru, osećam prijatnu dužnost da docentu Žamili Kolonomos, gospođi Rikici Ovadija, Beli Luković, Ermozi Petrović, gospodinu rabinu Josefu Leviju, Bahar Jakovu, dr Isaku Papo, Krinki Vidaković Petrov, Gordani Kuid, gospodinu Salomu, a posebno profesoru dr Ivanu Klajnu, zahvalim za pomoć, iskrenu podršku i reči ohrabrenja koje su mi pružili.

Autor

ABECEDA LADINO JEZIKA

<i>A, a</i>	a	<i>M, m</i>	m
<i>B, b</i>	b	<i>N, n</i>	n
<i>Č, č</i>	č	<i>Ñ, ñ</i>	nj
<i>D, d</i>	d	<i>O, o</i>	o
<i>Đ, đ</i>	đ	<i>P, p</i>	p
<i>E, e</i>	e	<i>R, r</i>	r
<i>F, f</i>	f	<i>S, s</i>	s
<i>Ĝ, ĝ</i>	gh	<i>Š, š</i>	š
<i>H, h</i>	h	<i>T, t</i>	t
<i>I, i</i>	i	<i>U, u</i>	u
<i>J, j</i>	j	<i>V, v</i>	v
<i>K, k</i>	k	<i>Z, z</i>	z
<i>L, l</i>	l	<i>Ž, ž</i>	ž

Što se tiče grafije, odlučila sam se za latinično pismo zato što su Jevreji na tlu Jugoslavije koristili to pismo. Izuzetak su dva slova: *ñ* - nj i *ĝ* - grleno izgovoreno *gh*. Za mene je slovo *ñ*, jednostavno, simbol zemlje koju su Jevreji smatrali svojom drugom domovinom i zato sam odlučila da ga zadržim. Izgovor ostalih slova se poklapa sa izgovorom u našem jeziku.

Na pojedinim rečima upisan je akcenat da bi se olakšalo pravilno čitanje. Na primer: *rinkón, jorón, háran* itd., jer se akcenat obavezno beleži samo na poslednjem slogu: u jednosložnim rečima *-aká, -ajá, -akí* itd., kao i u nekim višesložnim rečima *-mamá, papá, berahá* - i kada se radi o korišćenju glagolskog oblika aorista u izrazima (loc.) i poslovicama koje sam navodila, na primer *I ansina abokó las urežas i por la primera vez salijó kon nosotros*, i da se izbegne homonimija tj. da se razlikuju reči jednake forme a različitog značenja, na primer: *el* - određeni član za imenice muškog roda, *él* - lična zamenica 3 lice jednine muškog roda - on.

ČLAN

Član stoji ispred imenice i određuje rod (muški, ženski) i broj (jedinu, množinu). Postoje dve vrste člana u ladino jeziku: određeni i neodređeni.

Određeni član

	Jednina	Množina
masc.	<i>el (il)</i>	<i>los (lus)</i>
femm.	<i>la</i>	<i>las</i>

Ladino jezik ima ženski i muški rod. Određeni član za imenice ženskog roda u jednini je *la*, a za imenice muškog roda u jednini *el*. Međutim, u nekim krajevima (Bosna, Makedonija, Kosovo) ima odstupanja. U Bosni (Sarajevo) se koriste dva oblika određenog člana za muški rod: *el* i *il*, dok na Kosovu i u Makedoniji preovlađuje oblik *il*. Određeni član za imenice ženskog roda u množini je *las*, a za imenice muškog roda u množini *los*, odnosno *lus* zato što se zatvoren izgovor samoglasnika *o* pretvorio u *u*. Ovo se odnosi i na imenice muškog roda sa završetkom na *o*, mada se, opet, u pojedinim krajevima zadržalo *o* ili se, zavisno od osobe koja govori, koriste obe mogućnosti.

Neodređeni član

	Jednina	Množina
masc.	<i>un, unu</i>	<i>unos</i>
femm.	<i>una</i>	<i>unas</i>

Neodređeni član nije pretrpeo nikakvu promenu, te za muški rod glasi: *un, unu*, a za ženski *una*. Kada se neodređeni član za muški rod *unu* nađe pred samoglasnikom gubi svoj poslednji samoglasnik: *un(u) amigu = un amigu, un ombri* itd. Isto se odnosi i na neodređeni član za imenice ženskog roda *una - un(a) amiga = un' amiga*. Neodređeni član za množinu, za imenice muškog roda

je *unos*, a za imenice ženskog roda u množini *unas*. U množini nema skraćivanja oblika neodređenog člana već ostaje: *unos amigus - unas amigas*.¹

IMENICE

Imenice su reči koje označavaju osobe, životinje, predmete ili pojmove. Razlikuju se po rodu i broju.

Muški rod

Imenice muškog roda imaju završetak na (zatvoreno) *o* koje se ponegde pretvorilo u *u*.²

Neke imenice muškog roda završavaju se suglasnikom: *el sol, el arvol, el koftor, el rijador, el sijel(u)*, kao i neke reči turskog porekla: *el čadir, el minder* itd. Izuzetak su imenice muškog roda sa završetkom na *a*: *el dija - dan, el poeta - pesnik, el papá - tata*.

Množina se gradi dodavanjem nastavka *is-us*, na primer: *el arvol - los-lus arvolis, el fižu - los-lus fižus*.

Deminutiv za imenice muškog roda se gradi tako što se od osnove odbije poslednji samoglasnik i doda nastavak *iko(u)* i *tiko(u)*, na primer: *el fiž(u) + iku = fižiku, el čik(u) + tiku = čikitiku - mališan, malecki, itd.*

Ženski rod

Imenice ženskog roda I deklinacije na *a* - *la sija, la kaza, la kučara* itd., dijalektalno mogu imati završetak na *e* (Bitolj, Sarajevo, na primer) - *la sije, la kaze, la kučare* itd. U Sarajevu se imenice ženskog roda završavaju na *i*, uglavnom one koje se pravilno završavaju na *e* (od imenica III latinske deklinacije na *e*), dijalektalno menjaju nastavak u *i*: *la madre - la madri, la muerte - la muerti, la dente - la denti* itd. Neke imenice ženskog roda završavaju se suglasnikom: *la mar, la flor, la dular (la dular = bol, el dular = patnja), la kolor* itd. Izuzetak je završetak na *o*, odnosno *u*: *la mano - la manu*.

Množina se gradi dodavanjem nastavka *s - las kazas, unas kazas* - a za imenice koje se završavaju suglasnikom nastavka *is*: *las koloris, unas mužeris* itd.

Deminutiv za imenice ženskog roda dobija se tako što se od osnove odbije *a* i doda nastavak *ika* i *tika*, na primer: *la fiž(a) + ika = fižika; la kaz(a) + tika = kazitika* itd.

¹ *lu (lo) - articulo neutro* - služi poimeničavanju i uopštavanju

² Pošto sam u rečniku morala da se opredelim za jednu od varijanti, izabrala sam završetak *u*.

Deklinacija

Umesto naših padeža upotrebljavaju se predložke sintagme:

nominativ:	<i>la kaza</i>
genitiv:	<i>de la kaza</i>
dativ:	<i>a la kaza</i>
akuzativ:	<i>la kaza</i> (bez predloga)

PRIDEVI

Pridevi su reči koji bliže određuju imenicu. Pridevi se slažu u rodu i broju sa imenicom.

Primer: *la paloma blanka, el mazal buenu, las palomas blankas, lus mazalis buenus.*

Gradacija

Komparativ se gradi dodavanjem priloga *mas*.

Superlativ se gradi dodavanjem određenog člana i priloga *mas*.

Primer: *grandi + mas = mas grandi, el + mas + grandi = el mas grandi.*

Gradacija nepravilnih prideva **buenu i malu**:

pozitiv:	<i>buenu</i>	<i>malu</i>
komparativ:	<i>mižor</i>	<i>negru</i>
superlativ:	<i>el mas mižor</i>	<i>el mas negru</i>

Deminutivi se dobijaju isto kao i kod imenica - odbije se poslednji samoglasnik i dodaju se nastavci *iku, itiku, itika*.

Primer: *kurlad(u) + iku = kurladiku.*

Augmentativ se dobija kada se na osnovu imenice ili prideva dodaju nastavci *on, ona*.

Primer: *kučar + on = kučaron* - imenica; *pretu + on = pretón* - pridev

NEODREĐENI PRIDEVI I ZAMENICE

U zavisnosti od toga da li su uz imenice ili stoje samostalno mogu biti pridevi i zamenice.

Neodređeni pridevi

kada - svaki

Primer: *Kada libru.* - Svaka knjiga.

todo - svaki, sav, svi, čitav

Primer: *Todo el mundu.* - (Geo svet)
Čitav svet.

Neodređene zamenice

algo - nešto.

Primer: *kerer algo* - želiti nešto

alguno(u) - neko

Primer: *Mi va dizir algunu.* - Neko će mi reći.

algunus-as - množina

Primer: *Viñerun algunas mužeris.* - Došle su neke žene.

nada - ništa

Primer: *No sé nada.* - Ne znam ništa.

ninguno(u) -a, -as, -os (us)

Primer: *Ningunu no mi dišu.* - Niko mi nije rekao.

todo(u) -a, -os, -as - sve, svi, svako, svaki-e

Primer: *Já sé todo(u)* - Znam već sve. *Todos(us) lo savin* - Svi to znaju. (Svako to zna).

kuantus-as - nekoliko

Primer: *Unas kuantas kozas mi premin.* - Treba mi nekoliko stvari.
Viñerun unas kuantas mužeris. - Došlo je nekoliko žena.

otro(u) -a, -os (us), as - drugi, druge

Primer: *El uno i el otro(u)* - I jedan i drugi.

mizmo(u) -a, -as, -os (us) - isti, iste

Primer: *Tu sos sijempre el mizmo(u).* - Ti si uvek onaj isti.

tal -es - neki

Primer: *Mi dišu un tal.* - Neko mi je rekao.

uno(u) -a, -os (us), -as

Primer: *Unos truelus huertis ke mi spantarun.* - Takva je bila grmljavina da me je uplašila.

POKAZNI PRIDEVI I ZAMENICE

Mogu se upotrebljavati u službi prideva (tj. uz imenicu) i u službi zamenice (tj. umesto imenice).

Pokazni pridevi

	Jednina	Množina
ovaj, ovi	<i>esto(u)</i>	<i>estos (us)</i>
ova, ove	<i>esta</i>	<i>estas</i>
onaj, oni	<i>akel</i>	<i>akejos (us)</i>
ona, one	<i>akeja</i>	<i>akejas</i>

Zamenice su samostalne i razlikuju se od prideva po tome što imaju naznačeni akcenat.

akel (ombri) - pridev

Pokazne zamenice

akél (onaj) - zamenica

Primer: *Toma esti livru i metilu en riva de akéja meza.* - Uzmi ovu knjigu i stavi je na onaj sto.

PRISVOJNE ZAMENICE I PRIDEVI

Isto pravilo važi i za prisvojne prideve i zamenice: u službi prideva nalaze se pred imenicom ili iza nje - *kaza mija - mija kaza*. U službi zamenice su naglašeni i samostalni i imaju određeni član pred sobom (predstavlja imenicu i ima njen rod i broj).

Primer: *las kazas mijas, el livru miju.*

*1

	Jednina	Množina
moj, naš	<i>mí</i>	<i>müestro(u)-a</i>
tvoj, vaš	<i>tu</i>	<i>vüestr(u)-a</i>
njegov, njihov	<i>su</i>	<i>su</i>

	Jednina	Množina
moji, naši	<i>mís</i>	<i>müestros(us)-as</i>
...	<i>tus</i>	<i>vüestros(us)-as</i>
...	<i>sus</i>	<i>sus</i>

Prisvojna zamenica

Jednina	Množina
<i>el mijo(u) - la mija</i>	<i>el müestru - la müestra</i>
<i>el tujo(u) - la tuja</i>	<i>el vüestru - la vüestra</i>
<i>el sujo(u) - la suja</i>	<i>el suju - la suja</i>

ZAMENICE

Zamenice su reči koje zamenjuju imena lica, odnosno stvari.

1 Skraćeni, nenaglašeni oblik prisvojnih zamenica *mi jo, lu jo, su jo* ...

Zamenice mogu biti: lične i povratne, prisvojne, pokazne, odnosne, upitne i neodređene.

Lične zamenice

Lične zamenice su reči koje zamenjuju imena ljudi. Lične zamenice su dvojake: naglašene i nenaglašene.

	Jednina	Množina
ja, mi	<i>jo</i>	<i>nosotrus-muzotrus-muzos</i>
ti, vi	<i>tu</i>	<i>vosotrus-vuzotrus-vuzos</i>
on, oni	<i>él</i>	<i>ejus</i>
ona, one	<i>eja</i>	<i>ejus</i>

Prvo i drugo lice množine ima tri navedena oblika zato što se sva tri koriste. Možda je nešto češća upotreba skraćenog oblika za prvo lice množine *muzos* i drugo lice množine *vuzos*.

Deklinacija lične zamenice

	Jednina	Množina
nominativ:	<i>jo</i>	<i>muzos</i>
genitiv:	<i>de mi</i>	<i>de muzos</i>
dativ:	<i>a mi</i>	<i>a muzos</i>
akuzativ:	<i>mi</i>	<i>muzos - nos-mus</i>

	Jednina	Množina
nominativ:	<i>tu</i>	<i>vuzos</i>
genitiv:	<i>de ti</i>	<i>de vuzos</i>
dativ:	<i>a ti</i>	<i>a vuzos</i>
akuzativ:	<i>ti</i>	<i>vuzos-vos-vus</i>

	Jednina	Množina
nominativ:	<i>él</i>	<i>ejus</i>
genitiv:	<i>de él</i>	<i>de ejus</i>
dativ:	<i>li (a él)</i>	<i>lis (a ejus)</i>
akuzativ:	<i>lo(u)</i>	<i>tus</i>

	Jednina	Množina
nominativ:	<i>eja</i>	<i>ejas</i>
genitiv:	<i>de eja</i>	<i>de ejas</i>
dativ:	<i>le (a eja)</i>	<i>les (a ejas)</i>
akuzativ:	<i>la</i>	<i>las</i>

Naglašeni oblik

Jednina	Množina
jo	nozotrus, muzotrus, muzos
tu	vosotrus, vuzotrus, vuzos
el	ejus
eja	ejas

Nenaglašeni oblik

Jednina	Množina
me-mi	nos, mus
te-ti	vos, vus
li-lo	lis, lus
le-la	les, las

Prisvojne zamenice

	Jednina	Množina
moj (a)	miju-a, -mi	mijus-as, -mis
tvoj (a)	tuju-a, -tu	tujus-as, -tus
njegov (a)	suju-a, -su	sujus-as, -sus

naš (a)	muestru-a	muetrus-as
vaš (a)	vuestru-a	vuestrus-as
njihov (a)	sujus-a	sujus-as

meni (mi), nas	me (mi)	nos
tebi (ti), vas	te (ti)	vos
njemu (mu)	li	lis
njoj (joj)	le	les

Pokazne zamenice

	Jednina	Množina
taj, ovaj	esti	estus
ta, ova	esta	estas
to, ovo	estu	

	Jednina	Množina
onaj, taj	akel	akejus
ona, ta	akeja	akejas

Neodređene zamenice

Jednina	Množina
un, unu - neki, jedan	unus - neki
una - neka, jedna	unas - neke
otru - drugi (neki)	otrus - drugi
otra - druga (neka)	otras - druge
tal - neko, taj ¹	tales - neke, te
alġunu (persona) - neko	alġunus - neki
alġuna (persona) - neka	alġunas - neke
alġuna koza - nešto	
ningunu - niko (nijedan)	
ningunus - niko	
ninguna (persona, koza) - ni jedna	
ningunas - ni jedna	
kada - svako, svaka	
lu buenu - ono (što) je dobro	

Povratna zamenica

Povratna zamenica je *se*.

Primer: *pejnarse, lavarse* itd.

Odnosna zamenica

Odnosna zamenica je *ke*.

Primer: *El ke no mi keri*. - Onaj koji me ne voli. *Es un lavorador ke lavora buenu*. - To je radnik koji dobro radi.

Upitne zamenice

Upitne zamenice su:

Šta?	ke?
Kako?	komo (u)?
Koliko?	kuanlo (u)?
Ko?	ken?
Kako?	komodu?

Primer: *Ke stas fazijendu?* - Šta radiš? *Komo si jama esti libru?* - Kako se zove ta knjiga? *Kuantus añus tijenis?* - Koliko imaš godina? *Ken es?* - Ko je? *Ken vinu?* - Ko je došao? *Komodu lu fizu?* - Kako je (to) ušadio? *Komodu puedis dizir?* - Kako možeš da kažeš (to)?

¹ un tal - izvesna osoba, nešto

PRILOZI

Prilozi su zavisne nepromenljive reči. Od svih nepromenljivih reči oni su s najodređenijim značenjem.

Prilozi se dele po obliku (neizvedeni, složeni, izvedeni) i značenju (za način, kvalitet, mesto, vreme, meru, sumnju itd.)

1. za način

komodu - na koji način
komu - kako
altu - glasno
avaĝar - polako
bašu - nisko
buenu - dobro
mas buenu - još bolje
malu - zlo
neĝru - rđavo
mas neĝru - još gore
huerti - jako, snažno

tambijen - isto tako
ansina - tako
dibaldis - uzaludno, džabe
dimas - još više
đustu - tačno
dimizmu - isto, jednako
mizmu - isto
klaru - jasno
direču - pravo
tuĝuertu - iskrivljeno, krivo, nakrivo
prestu - brzo

2. prilozi količine i komparacije

apenas - jedva
bastante - dovoljno
mas - još
nada - ništa
menus - manje
muču - mnogo

poku - malo
kuantu - koliko
tan, tantu - toliko
muj - vrlo
karu - skupo
baratu - jevtino

3. za mesto

aki - ovde
aká - tu
ai (aji) - tamo
ajá - onamo
adjentru - unutra
aĝuera - napolju
abašu - dole
lonđi - daleko

serka - blizu
dibašu - ispod
inriva - iznad
ariva - gore
atras - iza
dilantri - ispred
in kara - naspram

4. za sumnju

puadi ser - možda, može biti, moguće je

5. za potvrđivanje

klaro, si, siguru, - da, sigurno

tambijen - takođe

6. za negaciju

no (ide uvek ispred glagola) - ne
nunka - nikad
ni ... ni ... - *Ni jo ni el vamus a dizir* -
Ni ja ni on (to) nećemo reći.

de ningun manera - nikako
de ningun mađu - ni u kom slučaju
mody

7. za vreme

ajer - juče
oj - danas
aĝora - sada
nunka - nikad
antis - pre
dispues - posle
anoči - sinoć
manana - jutros
tardi (tadri) - kasno

entrimijentis - u međuvremenu
entonsis-stonsis - tada
kuandu - kada
sijempri - uvek
tempranu (timpranu) - rano
prestu - ubrzo, uskoro
da inda - od tada, od onda, od onog
vremena
de auel tijempu →

Loc. adv.:

di vez in vez - ponekad

di vez in kuantu - s vremena na vreme, pokadkad, ponekad

PREDLOZI

a - u
en=in - na
de=di - od
kon=kun - sa
fino - do
fista - do

para - za
sin - bez
por, pur - zbog
sovri - na, nad
malĝradu - uprkos
mijentris - međutim

Nekoliko primera za upotrebu

Predlog -a - dativ

kretanje, mesto (kuda? gde?): <i>Me vo ir al kal.</i> - Idem u sinagogu.	upotreba uz glagol koji označava akciju: <i>Se ečó a dormir.</i> - Legao je da spava. <i>Vo salir a pasearme.</i> - Idem da prošetam.
vremenska distanca: <i>De las tres a las kuarto.</i> - Od tri do četiri sata (od 15 ^h do 16 ^h).	imperativ (uz infinitiv): <i>Vamos a kantar!</i> - Zapevajmo! (Hajde da pevamo!)
prostorna distanca: <i>De mi kaza al veršel.</i> - Od moje kuće do bašte.	uz priloge: <i>ala turka</i> - na turski način; <i>ala franka</i> - na francuski (zapadnjački) način
vreme: <i>A las dos i medija.</i> - U pola tri.	sa izrazima: <i>a la luz</i> - na svetlo (dana), <i>a l'amaneser</i> - u svanuće, u svitanje (dana), <i>kada koza a su tiempo</i> - sve u svoje vreme
cena: <i>A sijen parás la oka.</i> - Sto dinara za oku.	
procenat: <i>A dos por sijen.</i> - Po dva posto.	

Predlog di = de - genitiv

pripadnost: <i>libro de mi madre</i> - knjiga moje majke	s glagolima koji označavaju kretanje: <i>Kaminava del veršel fino la puerta de la kaje.</i> - Koračao je (šetao) po vrtu do kapije.
deo nečega: <i>vo tomar del pan</i> - uzeću hleba	način: <i>de una vez</i> - odjednom
vreme: <i>antis di</i> - pre, <i>despues di</i> - posle, <i>di las 10 a las 11^h</i> (od 10 do 11 ^h)	mesto: <i>debašu de la kama</i> - pod krevetom
	sa izrazima: <i>lonđi di, serka di, infrenti di ...</i>

Predlog in = en

mirovanje: <i>Esta'en (in) la kama</i> - U krevetu je (Leži u krevetu).	mesto: <i>En (in) riva de la meza.</i> - Na stolu (je).
--	--

kretanje:

Vamus en (in) kaza. - Hajdemo kući (u kuću).

sa izrazima:

di mal in mal - iz zla u zlo (iz zla u gore), *di kaza in kaza* - iz kuće u kuću.

en sekreto - tajno

Predlog kon (kun) - sa

društvo:

Vo ir kon (kun) tu madre. - Ići ću s tvojom majkom.

sredstvo:

Sto skrivjendo kon (kun) la pendla kurlada. - Pišem crvenom olovkom.

VEZNICI (sveze)

Veznici povezuju reči i mogu biti zavisni i nezavisni.

Nezavisni veznici

i-, ma-, ni-, o-, sino-, dunki

Zavisni veznici

ke (ki) - antis ke, dispues ke, in lu ke, in tal ke, mijentris ke, mizmu ke, fista ke, komo no, komo ke, para ke, si, pur lu ke, purmordi, porke (purke), sijendu, sijendu ke, sin ke

UZVICI (usklici)

Uzvicima se izražava radost, žalost, iznenađenje, bol itd.

aj - jao
bravo - bravo

guaj - kuku
guaj di mi - kuku meni.

GLAGOLI

Glagoli su reči koje iskazuju radnju, stanje, zbivanje.

Pregled načina i vremena

Glagolska vremena koja se koriste u ladino jeziku su: prezent, imperfekt, aorist, kondicional, konjunktiv i dva participia: particip vremena sadašnjeg i particip vremena prošlog.

U ladino jeziku se za građenje složenih vremena koriste pomoćni glagoli *aver* - imati (nisu sačuvani svi oblici), *tener* - imati, *ser* - biti i *star* (*estar*) - nalaziti se, biti. Postoji, takođe, i pasivna konstrukcija koja se gradi uz pomoć glagola *tener*, pomoćnih glagola *aver* i *star* i glagola koji se menja¹, ali pošto se u svakodnevnom govoru ne koristi pasiv nije opširnije objašnjena njegova primena.

Pomoćni glagoli

1. *aver* (sačuvani oblici) - imati

Prezent - sačuvan je bezlični oblik:
aj - ima, postoji

3. lice jednine i bezlični oblici: *avija*,
uvu, *ujere*, *va aver*, *avirija*, *ajga*

Imperfekt	sing.	pl.
1. lice	<i>avija</i>	<i>avijamus</i>
2. lice	<i>avijas</i>	<i>avijaš</i>
3. lice	<i>avija</i>	<i>avijan</i>
Futur		
	<i>aviró</i>	<i>avirémus</i>
	<i>avirás</i>	<i>aviréš</i>
	<i>avirá</i>	<i>avirán</i>
Aorist		
	<i>uví</i>	<i>uvimus</i>
	<i>uvitis</i>	<i>uvitiš</i>
	<i>uvu</i>	<i>uvjerun</i>
Kondicional		
	<i>avirija</i>	<i>avirijamus</i>
	<i>avirijas</i>	<i>avirijaš</i>
	<i>avirija</i>	<i>avirijan</i>
Konjunktiv imperfekta ²		
	<i>ujera</i>	<i>ujeramus</i>
	<i>ujeras</i>	<i>ujeraš</i>
	<i>ujera</i>	<i>ujeran</i>

¹ *avija tuvidu stadu kantadu, tenija ke star kantadu*

² Konjunktiv imperfekta koji se upotrebljava i kao kondicional.

Particip vremena sadašnjeg:	<i>avjendu</i>
Particip vremena prošlog:	<i>uvidu</i>

2. *ser* - biti

Prezent		
<i>soj</i>	<i>somus</i>	
<i>sos</i>	<i>soš</i>	
<i>es</i>	<i>son</i>	
Imperfekt		
<i>ero</i>	<i>eramus</i>	
<i>eras</i>	<i>ereš</i>	
<i>era</i>	<i>eran</i>	
Futur		
<i>seré</i>	<i>seremus</i> ¹	
<i>seráš</i>	<i>sereš</i>	
<i>será</i>	<i>seran</i>	
Aorist		
<i>huej</i> (<i>fuej</i>) ²	<i>huemus</i> (<i>fuemus</i>)	
<i>huetis</i> (<i>fuetis</i>)	<i>huetiš</i> (<i>fuetiš</i>)	
<i>hue</i> (<i>fuej</i>)	<i>huerun</i> (<i>fuerun</i>)	
Kondicional		
<i>serija</i> ³	<i>serijamus</i>	
<i>serijas</i>	<i>serijaš</i>	
<i>serija</i>	<i>serijan</i>	
Konjunktiv		
<i>ke jo seja</i>	<i>ke</i> (<i>nosotros</i>) <i>muzos sejamus</i>	
<i>ke tu sejas</i>	<i>ke</i> (<i>vosotros</i>) <i>vuzos sejaš</i>	
<i>ke el, eja seja</i>	<i>ke ejus, ejas sejan</i>	
Imperativ ⁴		
<i>ke sejas</i>	<i>no sejas</i>	
<i>ke</i> (<i>vuzos</i>) <i>sejaš</i>	<i>no sejaš</i>	

¹ Skoplje, Bitolj: *sire, siras ... siremus ...*

² Oblici koji se koriste u Skoplju, Bitolju ...

³ *sirija, ... sirijamus, ...*

⁴ Konjunktiv umesto imperativa

Particip vremena sadašnjeg:	<i>sjendu</i>
Particip vremena prošlog:	<i>sidu</i>

3. *star (estar)* - biti, nalaziti se

Prezent	
<i>sto</i>	<i>stamus</i>
<i>stas</i>	<i>staš</i>
<i>sta</i>	<i>stan</i>

Imperfekt	
<i>stavo(a)</i>	<i>stavamus</i>
<i>stavas</i>	<i>stavaš</i>
<i>stava</i>	<i>stavan</i>

Futur	
<i>staré</i>	<i>staremus</i>
<i>starás</i>	<i>staraš</i>
<i>stará</i>	<i>starán</i>

Aorist	
<i>stwi</i>	<i>stvimus</i>
<i>stwitus</i>	<i>stwitiš</i>
<i>stwu</i>	<i>stwjerun</i>

Kondicional ¹	
<i>starijá</i>	<i>starijamus</i>
<i>starijás</i>	<i>starijaš</i>
<i>starija</i>	<i>stariján</i>

Imperfekt	
<i>ke jo stwjera</i>	<i>ke muzos stwjeramus</i>
<i>ke tu stwjeras</i>	<i>ke vuzos stwjereš</i>
<i>ke el(eja) stwjera</i>	<i>ke ejus, ejas stwjeran</i>

- 1 U Skoplju i Bitolju postoje dve, odnosno tri forme kondicionala.
 I (Bitolj): *starija, starijas, starija, starijamus, starijaš, starijan*
 II (Bitolj): *stwvirije, stwvirijes, stwvirije, -emus, eš, en*
 III (Bitolj): *stwvije, es, e-emus, eš, en*
 I (Skoplje): *stwvirija, stwvirijas, stwvirija, stwvirijamus, stwvirijaš, stwvirijan*
 II (Skoplje): *stwvija, as, a-amus, aš, an*

Konjunktiv	
<i>ke jo steğa</i>	<i>steğamus</i>
<i>ke tu steğas</i>	<i>steğaš</i>
<i>ke el, ejo steğa</i>	<i>steğan (stean)</i>

Imperativ	
<i>stas!</i>	<i>no stes!</i>
<i>steš!</i>	<i>no steš!</i>

Particip vremena sadašnjeg	<i>standu</i>
Particip vremena prošlog:	<i>stwjendu¹</i>

4. *tener (tiner)* - imati

Prezent	
<i>tengo</i>	<i>tenemus²</i>
<i>tjenis</i>	<i>teneš</i>
<i>tjeni</i>	<i>tjenin</i>

Imperfekt	
<i>ténija</i>	<i>tenijamus³</i>
<i>tenijas</i>	<i>tenijaš</i>
<i>tenija</i>	<i>tenijan</i>

Futur	
<i>tiniré</i>	<i>tiniremus⁴</i>
<i>tinirá</i>	<i>tinireš</i>
<i>tinirá</i>	<i>tinirán</i>

Aorist	
<i>twi</i>	<i>twimus</i>
<i>twutis</i>	<i>twutiš</i>
<i>twu</i>	<i>twjer un</i>

Kondicional	
<i>tenirija</i>	<i>tenirijamus⁵</i>
<i>tenirijas</i>	<i>tenirijaš</i>
<i>tenirija</i>	<i>tenirijan</i>

- 1 Skoplje, Bitolj: *stadu*
 2 Skoplje, Bitolj: *tengü ... tinemus, -eš, -in*
 3 Skoplje, Bitolj: *tinije(a), -es, -e, tinijmus(emus), tinijaš(eš), tinijan, -en.*
 4 Skoplje, Bitolj: *twir, twirás, twirá, twiremus, -eš, -an.*
 5 Skoplje, Bitolj: *tinirij(e), tinirijas(es), tinirije(a), tinirijamus(emus), tinirijaš(eš), -an, -en.*

Konjunktiv imperfekta¹

<i>tuwjera</i>	<i>tuwjeramus</i>
<i>tuwjeras</i>	<i>tuwjeraš</i>
<i>tuwjera</i>	<i>tuwjeran</i>

Konjunktiv

<i>tenğa</i>	<i>tengamus²</i>
<i>tenğas</i>	<i>tenğaš</i>
<i>tenğa</i>	<i>tenğan</i>

Imperativ

<i>ten!</i>	<i>no tenğas!</i>
<i>teneš!</i>	<i>no teneš!</i>

Particip vremena sadašnjeg:

tuwjendu

Particip vremena prošlog:

tuwidu

**PRAVILNI GLAGOLI
(LOS VERBUS REGULARIS)****I. Glagoli sa završetkom na -ar****Kantar - Pevati**

Prezent

<i>kanto</i>	<i>kantamus</i>
<i>kantas</i>	<i>kantaš</i>
<i>kanta</i>	<i>kant an</i>

***3**

<i>sto kantandu</i>	<i>stamus kantandu</i>
<i>stas kantandu</i>	<i>staš kantandu</i>
<i>sta kantandu</i>	<i>stan kantandu</i>

Imperfekt

<i>kantavo</i>	<i>kantavamus</i>
<i>kantavas</i>	<i>kantavaš</i>
<i>kantava</i>	<i>ka ntavan</i>

1 Upotrebljava se i kao kondicional.

2 Skoplje, Bitolj: *tenge, tenges, tenge, tengemus, -eš, -en;*
Skoplje: *tenğa, tenğas, tenğa, tengamus, -aš, -an.*

3 Od perifrastične konstrukcije.

***1**

<i>stavo kantandu</i>	<i>stavamus kantando</i>
<i>stavas kantandu</i>	<i>stavaš kantando</i>
<i>stava kantandu</i>	<i>stavan kantando</i>

Futur

<i>kantaré</i>	<i>kantaremus</i>
<i>kantarás</i>	<i>kantaraš</i>
<i>kantará</i>	<i>kantaran</i>

Aorist

<i>kantí</i>	<i>kantimus</i>
<i>kantatis</i>	<i>kantatiš</i>
<i>kantó</i>	<i>kantarun</i>

Kondicional

<i>kantarijá</i>	<i>kantarijamus</i>
<i>kantarijás</i>	<i>kantarijaš</i>
<i>kantarijá</i>	<i>kantarijan</i>

Konjunktiv

<i>ke jo kanta</i>	<i>ke muzos kantamus</i>
<i>ke tu kantas</i>	<i>ke vuzos kantaš</i>
<i>ke el kanta</i>	<i>ke ejus kantin</i>
<i>ke eja kanta</i>	<i>ke ejas kantin</i>

Imperativ

kanta!, ke kantan!, vamus a kantar!
no kantas!, no kantaš!, ke no kantan!

Particip vremena sadašnjeg:

kantandu

Particip vremena prošlog:

kantadu

1 Kao i gore. U kolokvijalnom govoru se češće upotrebljava ovaj oblik.

II. Glagoli sa završetkom na -er

Barer - čistiti, mesti

Prezent	
<i>baro</i>	<i>baremus</i>
<i>baris</i>	<i>bareš</i>
<i>bari</i>	<i>baran</i>
* <i>sto barjendu</i> <i>stamus barjendu</i> <i>stas barjendu</i> <i>staš barjendu</i> <i>sta barjendu</i> <i>stan barjendu</i>	
Futur	
<i>bariró</i>	<i>bariremus</i>
<i>barirás</i>	<i>bariraš</i>
<i>barirá</i>	<i>bariran</i>
Aorist	
<i>barí</i>	<i>barimus</i>
<i>baritis</i>	<i>baritiš</i>
<i>barjó</i>	<i>barje run</i>
Kondicional	
<i>baririja</i>	<i>baririjamus</i>
<i>baririjas</i>	<i>baririjaš</i>
<i>baririja</i>	<i>baririjan</i>
Imperfekt	
<i>barivo</i>	<i>barivamus</i>
<i>barivas</i>	<i>barivaš</i>
<i>bariva</i>	<i>bariva</i>
* <i>stavo barjendu</i> <i>stavamus barjendu</i> <i>stavas barjendu</i> <i>stavaš barjendu</i> <i>stava barjendu</i> <i>stavan barjendu</i>	
Konjunktiv	
<i>ke jo bara</i>	<i>ke muzos baremus</i>
<i>ke tu baras</i>	<i>ke vuzos baraš</i>
<i>ke el bara</i>	<i>ke ejus baran</i>
<i>ke eja bara</i>	<i>ke ejas baran</i>

Imperativ

<i>bari!</i>	<i>no baris!</i>
<i>ke bara!</i>	<i>no baraš!¹</i>

Particip vremena sadašnjeg:

barjendu

Particip vremena prošlog:

baridu

III. Glagoli sa završetkom na -ir

Bivir - Živeti

Prezent

<i>bivo</i>	<i>bivimus</i>
<i>bivis</i>	<i>biviš</i>
<i>bivi</i>	<i>bivin</i>

*

<i>sto bivjendu</i>	<i>stamus bivjendu</i>
<i>stas bivjendu</i>	<i>staš bivjendu</i>
<i>sta bivjendu</i>	<i>stan bivjendu</i>

Imperfekt

<i>bivivo</i>	<i>bivijamus</i>
<i>bivijas</i>	<i>bivijaš</i>
<i>bivija</i>	<i>bivijan</i>

*

<i>stavo bivjendu</i>	<i>stavamus bivjendu</i>
<i>stavas bivjendu</i>	<i>stavaš bivjendu</i>
<i>stava bivjendu</i>	<i>stavan bivjendu</i>

Futur

<i>biviré</i>	<i>biviremus</i>
<i>bivirás</i>	<i>biviraš</i>
<i>bivirá</i>	<i>biviran</i>

Aorist

<i>biví</i>	<i>bivimus</i>
<i>bivitis</i>	<i>bivitiš</i>
<i>bivjó</i>	<i>bivjerun</i>

¹ Konjunktiv koji se upotrebljava kao imperativ: *vamus a barer!*, *no baris!*, *ke no baris!*

Kondicional	
<i>bivirija</i>	<i>bivirijamus</i>
<i>bivirijas</i>	<i>bivirijaš</i>
<i>bivirija</i>	<i>bivirijan</i>
Konjunktiv	
<i>ke jo biva</i>	<i>ke muzos bivamus</i>
<i>ke tu bivas</i>	<i>ke vuzos bivaš</i>
<i>ke el biva</i>	<i>ke ejus bivan</i>
<i>ke eja biva</i>	<i>ke ejas bivan</i>
Imperativ	
<i>bivi!, ke bivas!¹, vamus a bivir!²</i>	
<i>no bivis!, ke no biva!</i>	
Particip vremena sadašnjeg:	<i>bivjendu</i>
Particip vremena prošlog:	<i>bividu</i>

NEPRAVILNI GLAGOLI (LOS VERBUS IREÇULARIS)

1. *Bujir* - (kuvati, bariti) nepravilan prezent i konjunktiv

Prezent	
<i>bujġu</i>	<i>bujimus</i>
<i>bujis</i>	<i>bujiš</i>
<i>buji</i>	<i>bujin</i>
Konjunktiv	
<i>buje</i>	<i>bujġamus</i>
<i>bujes</i>	<i>bujġeš</i>
<i>buje</i>	<i>bujġen</i>

2. *Dar* - dati

Prezent	
<i>dó</i>	<i>damus</i>
<i>das</i>	<i>daš</i>
<i>dá</i>	<i>dan</i>

- 1 Konjunktiv u funkciji imperativa.
2 Infinitiv u funkciji imperativa.

Imperfekt	
<i>davo</i>	<i>davamus</i>
<i>davas</i>	<i>davaš</i>
<i>dava</i>	<i>davan¹</i>
Futur	
<i>daré</i>	<i>daremus</i>
<i>darás</i>	<i>daréš</i>
<i>dará</i>	<i>darán</i>
Kondicional	
<i>darija</i>	<i>darijamus</i>
<i>darijas</i>	<i>darijaš</i>
<i>darija</i>	<i>darijan²</i>
*	
<i>djera</i>	<i>djeramus</i>
<i>djeras</i>	<i>djeraš</i>
<i>djera</i>	<i>djeran</i>
Aorist	
<i>dí</i>	<i>dimus</i>
<i>datis</i>	<i>datiš</i>
<i>djó</i>	<i>djerun</i>
Konjunktiv ³	
<i>de</i>	<i>damus</i>
<i>das</i>	<i>deš</i>
<i>da</i>	<i>dan</i>
Imperativ	
<i>dá, damus, no des! no deš!</i>	
Particip vremena sadašnjeg:	<i>dandu</i>
Particip vremena prošlog:	<i>dadu</i>

- 1 Skop lje, Bitolj: *dave*, (*a*)*daves(as)*, *dave(a)*, *davemus(amus)*, *eš(aš)*, *daven(an)*.
2 Skoplje, Bitolj: *darije(a)*, *darijes(as)*, *darije(a)*, *darijemus(amus)*, *dariješ(aš)*, *darijen(an)*.
3 U govornom jeziku se ovaj oblik skoro isključivo upotrebljava.

3. Dizir - reći, kazati

Prezent	
<i>digo</i>	<i>dizimus</i>
<i>dizis</i>	<i>diziš</i>
<i>dizi</i>	<i>dizin</i>
Imperfekt	
<i>dizija</i>	<i>dizijamus</i>
<i>dizijas</i>	<i>dizijaš</i>
<i>dizija</i>	<i>dizijan</i> ¹
*	
<i>diši</i>	<i>dišimus</i>
<i>dišitis</i>	<i>dišitiš</i>
<i>dišu</i>	<i>dišerun</i>
Futur	
<i>dizire</i>	<i>dizremus</i>
<i>diziras</i>	<i>dizireš</i>
<i>dizira</i>	<i>dizira n</i>

Futur glagola *dizir* - reći, kazati, ima još jedan potpuno pravilan oblik koji se potpuno ravnopravno koristi sa prethodnim oblikom.

*	
<i>diré</i>	<i>diremus</i>
<i>diras</i>	<i>diraš</i>
<i>dirá</i>	<i>diran</i>
Konjunktiv	
<i>diğa</i>	<i>diğamus</i>
<i>diğas</i>	<i>diğaš</i>
<i>diğa</i>	<i>diğan</i> ²
Imperativ	
<i>dizi!</i>	<i>no diğas!</i>
<i>dizimus!</i>	<i>no diğeš!</i>
Particip vremena sadašnjeg:	
	<i>dizjendu</i>
Particip vremena prošlog:	
	<i>dišu</i>

1 Skoplje i Bitolj: *dišjera, dišjeras, dišjera, dišjeramus, dišjereš, dišjeren.*

2 Bit olj i Skoplje: *diđe, diğes, diğemus, diğeš, diğen.*

4. Tener (tiner) - imati

Prezent	
<i>tengo</i>	<i>tenemus</i>
<i>tjeniš</i>	<i>teneš</i>
<i>tjeni</i>	<i>tjenin</i> ¹
Imperfekt	
<i>tenija</i>	<i>tenijamus</i>
<i>tenijas</i>	<i>tenijaš</i>
<i>tenija</i>	<i>tenijan</i> ²
Aorist	
<i>tuvi</i>	<i>tuvimus</i>
<i>tuvitis</i>	<i>tuvitiš</i>
<i>tuvu</i>	<i>tuvjerun</i>
Futur	
<i>tinire</i>	<i>tiniremus</i>
<i>tiniras</i>	<i>tinireš</i>
<i>tinira</i>	<i>tiniran</i> ³
Kondicional	
<i>tenirija</i>	<i>tenirijamus</i>
<i>tenirijas</i>	<i>tenirijaš</i>
<i>tenirija</i>	<i>tenirijan</i>
Konjunktiv	
<i>ke tenga</i>	<i>ke tenğamos</i>
<i>ke tengaš</i>	<i>ke tenğas</i>
<i>ke tenga</i>	<i>ke tenğan</i> ⁴
*	
<i>tujera</i>	<i>tujeramus</i>
<i>tujeras</i>	<i>tujeraš</i>
<i>tujera</i>	<i>tujeran</i> ⁵

1 Sk oplje i Bitolj: *tengu, tjenis, tjieni, tinemuš, eš, in.*

2 Skoplje i Bitolj: *tinija, (e)tinijas(es), tinija(e), tinijamus(emus), tinijaš(eš), tinijan(en).*

3 Skoplje i Bitolj: *tuvire, tuviras, tuvira, tuviremus, eš, an.*

4 Skoplje i Bitolj: *tinirije(a), tinirijes(as), tinirije(a), tinirijamus(emus), tinirijaš(eš), an(en).*

5 U Bitolju postoji i sledeći oblik: *tenge, tenğes, tenge, tenğamus, tenğameš, tenğamen* dok u Skoplju postoji: *tenğa, tenğas, tenğa, tenğamus, tenğas, tenğan.*

Imperativ	
<i>ten!</i>	<i>no tenǵas!</i>
<i>tenes̄</i>	<i>no tenes̄!</i>
<i>tenǵa! (he)</i>	<i>no tenǵa!</i>
Particip vremena sadašnjeg: <i>tuǵjendu</i>	
Particip vremena prošlog: <i>tuǵidu, tenidu (tinidu)</i>	

5. Duǵuler - osećati bol Ima nepravilan prezent i konjunktiv

Prezent	
<i>duǵuelo</i>	<i>duǵulemus</i>
<i>duǵuelis</i>	<i>duǵuleš</i>
<i>duǵueli</i>	<i>duǵuelin</i>
Konjunktiv	
<i>duelǵa</i>	<i>duelǵamus</i>
<i>duelǵas</i>	<i>duelǵaš</i>
<i>duelǵa</i>	<i>duelǵan</i>
Prezent (Bitolj i Skoplje)	
<i>diǵuelu</i>	<i>diǵulemus</i>
<i>diǵelis</i>	<i>diǵuleš</i>
<i>diǵueli</i>	<i>diǵuelin</i>
Konjunktiv (Bitolj)	
<i>diǵuelǵe</i>	<i>diǵuelǵemus</i>
<i>diǵueles</i>	<i>diǵuelǵeš</i>
<i>diǵuelǵe</i>	<i>diǵuelǵen</i>
Konjunktiv (Skoplje)	
<i>diǵuele</i>	<i>diǵulemus</i>
<i>diǵueles</i>	<i>diǵueleš</i>
<i>diǵuele</i>	<i>diǵuelen</i>

6. Fazer - činiti

Prezent	
<i>fǵu</i>	<i>fazemus</i>
<i>fazis</i>	<i>fazeš</i>
<i>fazi</i>	<i>fazin</i>

*	
<i>sto fazjendu</i>	<i>stamus fazjendu</i>
<i>stas fazjendu</i>	<i>staš fazjendu</i>
<i>sta fazjendu</i>	<i>stan fazjendu</i>
Aorist	
<i>fizi</i>	<i>fizimus</i>
<i>fizilis</i>	<i>fiziliš</i>
<i>fizu</i>	<i>fizjerun</i>
Futur	
<i>faziré</i>	<i>faziremus</i>
<i>faziras</i>	<i>faziraš</i>
<i>fazira</i>	<i>faziran</i>
*1	
<i>faré</i>	<i>faremus</i>
<i>faras</i>	<i>faraš</i>
<i>fará</i>	<i>faran</i>
Konjunktiv	
<i>faǵa</i>	<i>faǵamus</i>
<i>faǵas</i>	<i>faǵaš</i>
<i>faǵa</i>	<i>faǵan</i>
Imperfekt	
<i>fizjera</i>	<i>fizjeramus</i>
<i>fizjeras</i>	<i>fizjeraš</i>
<i>fizjera</i>	<i>fizjeran</i>
Kondicional	
<i>fazirija</i>	<i>fazirijamus</i>
<i>fazirijaš</i>	<i>fazirijaš</i>
<i>fazirija</i>	<i>fazirijan</i> ²
Imperativ	
<i>faz! faǵa!</i>	<i>no faǵas!</i>
<i>fazemus!</i>	<i>no faǵeš!</i> ³

1 Dva oblika futura. Koriste se oba.

2 Skoplje i Bitolj: *fizirija* (*fizjera*), *as*, *a*, *amus*, ...

3 Skoplje i Bitolj koriste i oblik *fazjendu!*. Isto se odnosi naprethodno pomenute glagole.

Particip vremena sadašnjeg:	<i>fazjendu</i>
Particip vremena prošlog:	<i>feču.</i>

7. *Fuir* - bežati.

Ovaj glagol je u principu pravilan osim u prezentu.

Prezent	
<i>fujgo</i>	<i>fujimus</i>
<i>fujis</i>	<i>fujitiš</i>
<i>fuji</i>	<i>fujin</i>
*	
<i>sto fujedo</i>	<i>stamus fujendo</i>
<i>stas fujendo</i>	<i>stas fujendo</i>
<i>sta fujendo</i>	<i>stan fujendo</i>

Ovaj oblik se češće, moglo bi se čak reći skoro isključivo upotrebljava, verovatno da bi se izbegli složeniji oblici glagola koji nisu svima podjednako poznati.

8. *guler* - mirisati, smrdeti

Prezent	
<i>guelo</i>	<i>gulemus</i>
<i>gulis</i>	<i>guleš</i>
<i>gueli</i>	<i>guelin</i>
*	
<i>sto guliendo</i>	<i>stamus guliendo</i>
<i>stas gulijendo</i>	<i>stas gulijendo</i>
<i>sta gulijendo</i>	<i>stan gulijendo</i>
Konjunktiv	
<i>guelga</i>	<i>gulemus</i>
<i>guelgas</i>	<i>guleš</i>
<i>guelga</i>	<i>guelgan¹</i>

¹ Bitolj - *gueli, guelis...*; Skoplje - *guelu, guelis, gueli*; u vezi sa ovim glagolom postoji još jedna specifičnost, naime u Sarajevu se umesto glagola *duḡuler* - boleti, osećati bol koristi skraćeni oblik (*du*)*guler*, pa su oblici za treće lice jednine glagola *guler* i prvo lice jednine (*du*)*guler* isti. *Mi gueli la kavesa.* - Boli me glava.

9. *Entrar (intrar)* - ući, ulaziti

Prezent	
<i>entro</i>	<i>intramus</i>
<i>entris</i>	<i>intraš</i>
<i>entra</i>	<i>entran</i>
Konjunktiv	
<i>entra</i>	<i>intremus</i>
<i>entris</i>	<i>intreš</i>
<i>entra</i>	<i>entri n</i>
Imperativ	
<i>entra!</i>	<i>no entris!</i>
	<i>ni intreš!</i>

10. *Kajer* - pasti.

Ovaj glagol je pravilan osim *kajgo, kajis, kaje* (prezent) i *no ti kajgas!* (imperativ).

11. *Kerer (kirer)* - želeti, hteti, voleti

Prezent	
<i>keru</i>	<i>kiremus</i>
<i>keris</i>	<i>kireš</i>
<i>keri</i>	<i>kerin</i>
Aorist	
<i>kiži</i>	<i>kižimus</i>
<i>kižitis</i>	<i>kižiš</i>
<i>kižu</i>	<i>kižerun</i>
Konjunktiv	
<i>keru</i>	<i>kiramus</i>
<i>keras</i>	<i>kiraš</i>
<i>keru</i>	<i>keran</i>

Particip vremena sadašnjeg:	<i>kirendu</i>
Particip vremena prošlog:	<i>kiridu, kižidu</i>

12. *Kuniser* - poznavati. Nepravilan je prezent.

Prezent

<i>kunesku</i>	<i>kunisimus</i>
<i>kunesis</i>	<i>kuniseš</i>
<i>kunesi</i>	<i>ku nesin</i>

13. *Kuntar* brojati

Prezent

<i>kontu</i>	<i>kuntamus</i>
<i>kontas</i>	<i>kuntaš</i>
<i>konta</i>	<i>kontan</i>

14. *Kuzer* - peći, ispeći

Prezent

<i>kuezu</i>	<i>kuzemus</i>
<i>kuezis</i>	<i>kuzeš</i>
<i>kuezi</i>	<i>kuezin</i>

Konjunktiv

<i>kuezgu</i> ¹	<i>kuezemus</i>
<i>kuezis</i>	<i>kuezeš,</i>
<i>kueze</i>	<i>kuezin</i>

Imperativ

<i>kuezi!</i>	<i>no kuezis!</i>
---------------	-------------------

Particip vremena sadašnjeg:

kuezendu

Particip vremena prošlog:

koču (kueču)

15. *Muler* - mleti, samleti

Prezent

<i>muelo</i>	<i>mulemus</i>
<i>muelis</i>	<i>muleš</i>
<i>mueli</i>	<i>mulin</i>

¹ Skoplje i Bitolj: *kuezu*

Konjunktiv

<i>muelga</i>	<i>muelgamus</i>
<i>muelgas</i>	<i>muelgaš</i>
<i>muelga</i>	<i>muelgan</i>

Imperativ

<i>mueli!</i>	<i>no muelis!</i>
	<i>no muelgas!</i>

16. *Pidrer*¹ - izgubiti, gubiti

Prezent

<i>pidjru</i>	<i>pidrimus</i>
<i>pidjris</i>	<i>pidritiš</i>
<i>pidjri</i>	<i>pidjrin</i>

Imperativ

<i>pidjri!</i>	<i>no pidjris</i>
	<i>no pidremus!</i>
	<i>no pidreš!</i>

Particip vremena sadašnjeg:

pidrijendu

Particip vremena prošlog:

pidridu

17. *Plazer* - svidati se, imati zadovoljstvo

Prezent

<i>plazga</i>	<i>plazemus</i>
<i>plazes</i>	<i>plazeš</i>
<i>plazi</i>	<i>plazin</i>

Konjunktiv

<i>plazgo</i>	<i>plazgamus</i>
<i>plazgas</i>	<i>plazgaš</i>
<i>plazga</i>	<i>plazgan</i>

Particip vremena sadašnjeg:

plazjendu

Particip vremena prošlog:

plazidu

¹ Bitolj, Skoplje: *pidrer*

18. Puder (poder) - moći

Prezent	
<i>puedu</i>	<i>pudemus</i>
<i>puedis</i>	<i>puedes</i>
<i>puedi</i>	<i>puedin</i>
Konjunktiv	
<i>pueda</i>	...
<i>puedas</i>	...
<i>pueda</i>	...
Imperativ	
<i>puedis!</i>	<i>no puedes!</i> <i>(no) pudemus!</i> <i>no puedes!</i>

19. Salir - izaći

Prezent	
<i>salgo</i>	<i>salimus</i>
<i>salis</i>	<i>salitis</i>
<i>sali</i>	<i>salin</i>
Konjunktiv	
<i>salga</i>	<i>salgamus</i>
<i>salgas</i>	<i>salgas</i>
<i>salga</i>	<i>salga n</i>
Imperativ	
<i>sali!</i>	<i>no salis!</i> <i>no salgas</i>
Particip vremena sadašnjeg:	
	<i>salijendu</i>
Particip vremena prošlog:	
	<i>salidu</i>

20. Saver - znati

Prezent	
<i>sé</i>	<i>savemus</i>
<i>savis</i>	<i>saves</i>
<i>savi</i>	<i>savin</i>

*	
<i>supi</i>	<i>supimus</i>
<i>supitis</i>	<i>supitis</i>
<i>supu</i>	<i>supjerun</i>
Konjunktiv	
<i>sepa</i>	<i>sepamus</i>
<i>sepes</i>	<i>sepas</i>
<i>sepa</i>	<i>sepan</i>
Imperfekt	
<i>supjera</i>	<i>supjeramus</i>
<i>supjeras</i>	<i>supjeras</i> ¹
<i>supjera</i>	<i>supjeran</i> ¹
Imperativ	
<i>ke sepas!</i> ²	

21. Trajer - doneti

Prezent	
<i>trajgo</i>	<i>trajemus</i>
<i>trajis</i>	<i>trajes</i>
<i>traji</i>	<i>trajin</i>
Aorist	
<i>truši</i>	<i>trušimus</i>
<i>trušitis</i>	<i>trušitis</i>
<i>trušu</i>	<i>truše run</i>
Konjunktiv	
<i>trajga</i>	<i>trajgamus</i>
<i>trajgas</i>	<i>trajgas</i>
<i>trajga</i>	<i>trajgan</i>
Imperfekt	
<i>trušera</i>	...
<i>trušeras</i>	...
<i>trušera</i>	...

1 Konjunktiv imperfekta koji se koristi i kao kondicional

2 Konjunktiv u funkciji imperativa.

22. *Uir* - čuti.

Ovaj glagol retko se koristi. Umesto njega koristi se glagol *sintir*, ali pojedini oblici ovog glagola se koriste i to sledeći:

Konjunktiv	
<i>ojga</i>	<i>ujgamus</i>
<i>ojgas</i>	<i>ujgaš</i>
<i>ojga</i>	<i>ojgan</i>
Particip vremena sadašnjeg: <i>ujendu</i>	
Particip vremena prošlog: <i>ujidu</i>	

23. *Ver* - videti

Prezent	
<i>veju</i>	<i>vemus</i>
<i>vejis</i>	<i>veš</i>
<i>veji</i>	<i>vejin</i>
Aorist	
<i>vidi</i>	<i>vimus</i>
<i>vitis</i>	<i>vitiš</i>
<i>vidj</i>	<i>vjerun</i>
Imperfekt	
<i>vija</i>	<i>vijamus</i>
<i>vijas</i>	<i>vijaš</i>
<i>vija</i>	<i>vijan</i>
Futur	
<i>veré</i>	<i>veramus</i>
<i>veras</i>	<i>veraš</i>
<i>verá</i>	<i>veran</i> ¹
Konjunktiv	
<i>vjera</i>	<i>vjeramus</i>
<i>vjeras</i>	<i>vjeraš</i>
<i>vjera</i>	<i>vjera n</i>
Particip vremena sadašnjeg: <i>vjendu</i>	
Particip vremena prošlog: <i>vistu - vidu</i>	

¹ Skoplje i Bitolj - *viré, viras, vira* itd.

24. *Venir (vinir)* - doći

Prezent	
<i>vengo</i>	<i>vinimus</i>
<i>vjenis</i>	<i>vnitiš</i>
<i>vjeni</i>	<i>vijenin</i>
Konjunktiv	
<i>venga</i>	<i>vengamus</i>
<i>vengas</i>	<i>vengaš</i>
<i>venga</i>	<i>venga n</i>
Imperativ	
<i>ven!</i>	<i>no vengas!</i>
<i>vjeni!</i>	<i>no vengas!</i>

25. *Ir (yir)* - ići

Prezent	
<i>vo</i>	<i>vamus</i>
<i>vas</i>	<i>vaš</i>
<i>va</i>	<i>van</i>
Imperfekt	
<i>ija</i>	<i>ijamus</i>
<i>ijas</i>	<i>ijaš</i>
<i>ija</i>	<i>ijan</i>
Aorist	
<i>huej</i> ¹	<i>huemus</i>
<i>huetis</i>	<i>huetiš</i>
<i>hue</i>	<i>huerun</i>
Futur	
<i>iré</i>	<i>iremus</i>
<i>irás</i>	<i>ireš</i>
<i>irá</i>	<i>iran</i>
Kondicional	
<i>irijá</i>	<i>irijamus</i>
<i>irijás</i>	<i>irijáš</i>
<i>irijá</i>	<i>iriján</i>

¹ Bitolj: *fuej, fuemus*

Konjunktiv	
<i>vaja</i>	<i>vajamus</i>
<i>vajas</i>	<i>vajaš</i>
<i>vaja</i>	<i>vajan</i>
Imperativ	
<i>va!</i>	<i>vamus!</i>
<i>no vajas!</i>	<i>no vajaš!</i>

amaneser - svitati
anočesar - smrkavati se
akonteser - dogoditi se

Bezlični glagoli

abastar - imati, biti dovoljno
kuuvinir - isplatiti se
pareser - činiti se

kajer o fazer luvija - pada kiša
kajer o fazer ñevi - pada sneg
fazer o aj rilampus - seva

Bezlični izrazi

fazer o aj truelus - grmi
fazer o aver ajri - duva vetar, ima vētra, vetrovito je

BROJEVI (LOS NUMEROS)

1 <i>uno, unu</i> - jedan	19 <i>dizimuevu, dijessimuevu, dijessimueve</i> - devetnaest
2 <i>dos</i> - dva	20 <i>venti</i> - dvadeset
3 <i>tres</i> - tri	21 <i>ventiunu</i> - dvadesetjedan
4 <i>kuatro, kuartu</i> - četiri	22 <i>ventidos</i> - dvadesetdva
5 <i>sinke, sinku</i> - pet	30 <i>trenta</i> - trideset
6 <i>seš</i> - šest	40 <i>kuarenta</i>
7 <i>sijete, sijeti</i> - sedam	50 <i>sikuenda, skuenta</i> (Skoplje, Bitolj) - pedeset
8 <i>očo, oču</i> - osam	60 <i>sisenta, šišenta</i> (Skoplje, Bitolj) - šezdeset
9 <i>nueve, muevi</i> - devet	70 <i>sitenta</i> - sedamdeset
10 <i>dijes</i> - deset	80 <i>očenta</i> - osamdeset
11 <i>onzi</i> - jedanaest	90 <i>noventa</i> - devedeset
12 <i>doči</i> - dvanaest	100 <i>sijen</i> - sto
13 <i>treči</i> - trinaest	1000 <i>mil, un mil</i> - hiljadu
14 <i>katorzi</i> - četrnaest	2000 <i>dos mil</i> - dve hiljade
15 <i>kinzi</i> - petnaest	100.000 <i>sijen mil</i> - sto hiljada
16 <i>diziseš, dijesiseseš</i> - šesnaest	1.000.000 <i>un milion</i> - milion
17 <i>dizisijeti, dijesisijeti</i> - sedamnaest	
18 <i>dizioču, dijasioču(o)</i> - osamnaest	

REDNI BROJEVI

primu-a, primeru-a - prvi-a
segun du-a, sugun du-a - drugi-a
terseru-a - treći-a
kuertu-a - četvrti-a
kuintu-a - peti-a

sestu-a - šesti-a
el di sijeti, la di sijeti¹ - sedmi-a
el di oču, la di oču - osmi-a
el di muevi, la di muevi - deveti-a
el di dijese, la di dijese, dijexenu - deseti-a

AÑU (GODINA)

365 *dijas* - 365 dana

MESECI - MEZIS

ševat - januar
adár - februar
nisan - mart
mar - april
sivan - maj
tamuz - juni

av - juli
eul - avgust
tišri - septembar
hešvan - oktobar
kislev - novembar
tevet - decembar

DANI U NEDELJI (SEMANA - SIMANA)

lunis - ponedjeljak
martis - utorak
mijerklis - sreda
đuevis - četvrtak

vijernis - petak
šabá - subota
alhat - nedelja

Dija 24 oras - Dan, 24 sata

l' amaneser - svitanje
la mañana - jutro
antis de midija - pre podne
la midija - podne
despues de la midija - posle podne
la noči - večer, noć

la medja noči - ponoć
antis dela medja noči - pre ponoći
despues de la medja noči - posle ponoći
Un'ora - 1 sat (60 minuta)
un puntu - 1 minut (60 sekundi)
una segun da - sekund

¹ Za redni broj 7 (sedam) postoji i izraz *sijestu*, za broj 8 (osam) *otavu*, za broj 9 (devet) *nonu*, ali se retko upotrebljavaju. *Stuvi el di oču en la sira.* - Bio sam osmi po redu. (Retko - *Stuvi otavu en la sira.*)

NAMIRNICE (KOMIDAS)

l'asuka, asukri - šećer
la farina - brašno
la manteka - maslac, mast
l'azejte, azejti - ulje, zejtin
la sal - so
la simejnta - tucana crvena (aleva)
 paprika
la pimjenta - biber
vinagre, vinagri - sirće

el g'uevu - jaje
la karne - meso
karne de pikar - mleveno meso
el peši, peše - riba
el peši del riju - rečna riba
el peši de la mar - morska riba
los kalamaris - lignje
las karakolas - školjke
la lakerda - losos

KARNE DEL - MESO OD:

kudreru - jagnjeće
bovin - goveđe
puerku - svinjsko
puerkiziku - praseće
poju, puju - pileće
del'uveža - ovčije
dela gajina - kokošije

fegadu - džigerica
el fegadiku - pileća džigerica
la muleža - želudac (škembići)
la mulžika - bubac (pileći želudac)
el pindiviš - brizle
la salčiča - kobasica

HRANA (PARA KOMER)

el pan - hleb
la leče - mleko
los panizikus - hlepčići
el jagur - jogurt
el boju, boju blanku - pogača
el boju di mumuruz - proja
los bujikus - pogačice
las burikitas - kiflice
los bumuelus - krofne
las fritulikas - uštipci
el biskoču - dvopek
la miina - pita
la fružalda - pita savijača

la fružaldika - mala pita savijača
 (pitica)
la masa - testo
la maseka - maces¹
el pastel - jevrejska pita s mesom i
 začinima
l'aroz pirinač
el kezu - sir
la čokolata - čokolada
el jeladu - sladoled
las dulsuras - slatkiši
el asukrito - bonbona
el dulce - slatko, džem
la sena = *el kumer* - jelo

¹ maces je specijalni bezkvasni hleb koji se jede za Pesah

LAS SENOS (JELA)

pimintonis jenu - punjene paprike
kalavasikas jenas - punjene tikvice
pimintonis asadus - pečene paprike
la kezada - pita sa sirom

g'uevus haminadus - kuvana jaja¹
la karne fritu - prženo meso
las patatas fritas - prženi krompir

POVRĆE (LAS VERDURAS, ZARZAVAT, turc)

l'aličuğa, ličuğa - zelena salata
el pipinu - krastavac
el piminton - paprika, babura
el fižon - pasulj
el poru - praziluk
el tomat, tumat - paradajz
el prišil - peršun
la kol - kupus
la koliflor - karfiol
la ravanika - rotkvica (crvena)
la kalavasa - tikva
la kalavasika - tikvica
l'albundiga - bundeva
la pandá, turc - cvekla

la mirinđena - plavi patlidžan
la fižuleta - boranija
la pinzela - grašak
la spinaka - spanać
la patata - krompir
la sivoja - crni luk
el ažu - beli luk
la bamjá - bamija
la linteža - sočivo
la fávez - mahune, bob
los šalğanis - cvekla
l'azejtuna - maslinka
l'auč - šargarepa

VOĆE (LA FRUTTA)

l'alморана - dud
la malsana, mansano - jabuka
la pera - kruška
la peska, el brisku - breskva
l'almeša - šljiva
el bimbriju - dunja
la sereza, sireza, alsireza - trešnja
la vižná - višnja
la uva - grožđe
l'albikoka - kajsija
l'alharova - rogač
el karpus - lubenica
el melon - dinja

la fiğa - smokva
la mangrana - nar
el limón - limun
el portokal - pomorandža
el muez - orah
l'alivijana - lešnik²
la kastana - kesten
las fistikas, los fistikis - pistaši
las dattis - urme
los bilibizis - leblebije
l'ásorva - oskoruša
el brimežu - drenjina (borovnica)

¹ jaja kuvana u lukovini i ulju (za Pesah)

² jezgro lešnika je *el nuğatu*

PTICE (LAS AVIS)

<i>la gajina</i> - kokoš	<i>el pašariku</i> - vrabac
<i>el gaju</i> - petao	<i>la kulundrika</i> - lasta
<i>el poju, pujiku</i> - pile	<i>la paloma</i> - golub
<i>la patika</i> - patka	<i>la piĝa</i> - svraka
<i>el patú</i> - patak	<i>la ĝruja</i> - roda
<i>el misiriku</i> - ćuran	<i>el ĝavilon</i> - jastreb
<i>la misirika</i> - ćurka	<i>el papagaju</i> - papagaj
<i>la ĝraža</i> - vrana	<i>la kukuvija</i> - kukavica
<i>el ĝražu</i> - gavran	<i>l'agile</i> - orao

DOMAĆE ŽIVOTINJE (LAS HAJAS)

<i>la vaka</i> - krava	<i>el kudreru</i> - jagnje
<i>el bovin</i> - goveće, vo	<i>la kavra</i> - koza
<i>el buej</i> - bik	<i>el kavritiku</i> - jare
<i>el kavaju</i> - konj	<i>el puerku</i> - svinja
<i>la kavaja</i> - kobila	<i>el puerkiziku</i> - prase
<i>el aznu</i> - magarac	<i>el peru</i> - pas
<i>la azna</i> - magarica	<i>la pera</i> - kuja
<i>la mulé</i> - mula	<i>el ĝatu</i> - maćak
<i>la bufné</i> - bivolica	<i>la ĝata</i> - maćka
<i>el biziriku</i> - june	<i>el raton</i> - pacov
<i>la uveža</i> - ovca	<i>el ratuniku</i> - miš

DIVLJE ŽIVOTINJE (LOS ANIMALIS)

<i>la rapoza</i> - lisica	<i>el león</i> - lav
<i>el lovu</i> - vuk	<i>el fil</i> - slon
<i>la ursu</i> - medved	<i>el majmón</i> - majmun
<i>el taušan</i> - zec	<i>la kulevra</i> - zmija
<i>el lonsu</i> - panter	<i>la ĝirtiža, ĝritiža</i> - gušter
<i>el tiĝri</i> - tigar	

KUĆA (LA KAZA)

<i>el teču, tečo</i> - crep	<i>la puerta de la kaje</i> - kapija
<i>el tižadú</i> - krov	<i>la skalera</i> - stepenice
<i>la pader, pared</i> - zid	<i>la varanda</i> - ograda
<i>la ventana, vintana</i> - prozor	<i>la varanda de la skalera</i> - stepenišna ograda
<i>la puerta</i> - vrata	

los ĉerĉeves - ragastovi
el tavladu - pod

la jave, javi - ključ

UNUTRAŠNJOST (DE ADJENTRU)

<i>la údá</i> - soba	<i>el bañu</i> - kupatilo
<i>la kuzina</i> - kuhinja	<i>el kabiné</i> - klozet
<i>el jizinti</i> - hodnik, predsoblje	

SOBA (LA UDA)

<i>la kama</i> - krevet	<i>el kuvjertu</i> - prekrivač
<i>la kolča</i> - jorgan	<i>el spežu</i> - ogledalo
<i>la savna</i> - krevetski ĉaršav	<i>la pultrona</i> - fotelja
<i>el kušin</i> - jastuk	<i>el furseb</i> - škrinja
<i>la vela</i> - zavesa	<i>el armadiju</i> - orman

KUHINJA (LA KUZINA)

<i>la sija</i> - stolica	<i>el piron</i> - viljuška
<i>la meza</i> - sto	<i>el kuĉiju</i> - nož
<i>el manseru</i> - stolnjak	<i>la ridoma</i> - flaša, boca
<i>el kofior</i> - štednjak, šporet	<i>el sidasu</i> - sito
<i>el rajdil</i> - šerpa	<i>la oja</i> - ćup
<i>el tendere, turc</i> - šerpa	<i>el pot</i> - tegla
<i>el ĉini</i> - tanjir	<i>el sarten</i> - tiganj
<i>el koĝu</i> - ĉaša	<i>el siní</i> - pleh
<i>la đara</i> - bokal	<i>el lavabo</i> - sudopera, lavabo
<i>la đarika</i> - lonĉe	<i>el huente</i> - ĉesma
<i>el kuĉaron</i> - kutlaĉa, kašika (velika) za sipanje ĉorbe, supe	<i>la kaša</i> - sanduk (veliki, za spremu)
<i>la kuĉara</i> - kašika	<i>la kašika</i> - sanduće (za ogrev i sl.)
<i>la kuĉarika</i> - kašičica	<i>el kašon</i> - fijoka

ČOVEK (EL OMBRE)

<i>la kara</i> - lice, obrazi	<i>el pelu</i> - dlaka
<i>el kuerpu</i> - telo	<i>el ožu, lus ožus</i> - oko, oči
<i>la kavesa</i> - glava	<i>la palpo</i> - očni kapak
<i>el fronte, la fronte</i> - ĉelo	<i>las sežas</i> - obrve
<i>los kavejus</i> - kosa	<i>la nariz</i> - nos
<i>el kaveju</i> - vlas kose	<i>la boka</i> - usta

los labjos - usne
las urežas - uši
los djentis - zubi
las muelas kutnjaci
la luenga - jezik
*la barba*¹ - brada
el garon - grlo, vrat
los guesus - kosti
las manus - ruke
la planta de la mano - dlan
*la palma*² - dlan
las renis - bubrezi
el hombro - rame

los dedus - prsti
el pečo, peču - grudi
las tetas - dojke
las mamelas - bradavice, dojke
la tripa - stomak, utroba
las pačas - noge
los dinojus - kolena
los pjezis - stopala
la spalda - leđa
el bel - krsta
el korason - srce
los pulmonis - pluća
el feğadu - jetra

PORODICA (LA FAMIJA)

la madre, madri - majka
la mamá - mama
la mamina, mamili - mamica, majčica
el padre - otac
el papá - tata
*el papeku*³ - tatica
la vává - baba
el papú - deda
la nona - baka
el nonu - deka
la tija - tetka, ujna, strina
el tiju - teča, ujak, stric
l'ermanu, irmanu - brat
la ermana, irmana - sestra
el primu - rođak
el ermanu primu - rođeni brat
la ermana prima - rođena sestra
el fižu, fižižu - sin
la fiža, fižiža - kćer
la ñeta - unuka

la ñetika - unučica
el ñetu - unuk
el ñetiku - unuče
la sueğra - svekrva
el sueğru - svekar
la konsueğra - tašta
el konsueğru - tast
la nuera - snaja, snaha
el jernu - zet
el suvrinu - rođak (dalji)
la suvrina - rođaka
la novja - nevěsta, mlada
el novju - mladoženja
la mužer, la espoza - žena, supruga
el maridu, el espozu - muž, suprug
la krijatura - dete
la madrasta - maćeha
el padrastu - očuh
el biznonu - pradede
la biznona - prababa

REČNIK

¹ *la barba* je deo lica, ali i muška brada koja se brije

² oba izraza se koriste, pa sam ih i navela (prim. autora)

³ isti izraz - *papeku* - znači i dedica od *papú*

SKRAĆENICE

adj - <i>adjetivo</i> , pridev	loc - lokucija
adv - <i>adverbo</i> , prilog	m - imenica muškog roda
anat - anatomija	med - medicina
aug - augmentativ	pej - pejorativ
bot - botanika	pl - <i>plural</i> , množina
conj - sveza, veznik	posl - poslovice
dem - deminutiv	turc - turcizam
esp - <i>español</i> , španski	v - <i>verbo</i> , glagol
excl - <i>exclamación</i> , uzvik	vrf - <i>verbo reflexivo</i> , povratni glagol
f - imenica ženskog roda	vul - <i>vulgaro</i> , vulgarno
hebr - hebrejski	zool - zoologija
ital - italijanski	

a, *prep* - u, da, sažima se sa određenim članom muškog i ženskog roda: **a + la = ala** (ž. rod jedn.), **a + el = al** (m. rod jedn.), **a + las = alas** (ž. rod mn.), **a + las (lus) = alas-alus** (m. rod mn.). Predlog **a** se koristi za građenje dativa: **Vamos a Paris!** i uz infinitiv: **Vamos a kantar!** **Vamos a fazer!** itd.; **a lo mas** - pogotovu; **a lo menos** - u najmanju ruku, najmanje; **a la fin de la fin** - na kraju krajeva; **a la trazirija** - najzad, zatim, **a filu - afilú**, *adv* - najzad, konačno, na koncu, na kraju, napokon

abasada, f - prehlada; **estar kon abasada** - biti prehladen

abastar, v - dovoljno, dosta; **las paras no me estan abastando** - nemam dovoljno novca; **abasta ke...** - dovoljno je da...; **abasta ke li digas tu** - dovoljno je (će biti) da mu kažeš

abasta, adv - dosta; **Tenemos abasta de farina** - imamo dosta brašna

abastansa, adv - obilje, mnoštvo, obilje; **abastansa di pan** obilje hleba; **abastansa di dente** - mnoštvo ljudi; **Abasta!**, *excl* - Dosta!

abašar, v - 1. sići, spustiti se; 2. sniziti cenu; **abašar abašu** - pleonastički izraz: sići dole; **Abašu!**, *excl* - Dole!; **Abašu el rej!** - Dole kralji; **Abašu el govijerno!** - Dole vlada; **no mi va por abašu** - tvoju priču ne mogu da svarim, ne mogu da prihvatim

abašada, f - 1. silazak; 2. nizbrdica

abašu, adv - dole, ispod; **todu está de ariva abašu** - sve je ispreturano, naopako, zbrda-zdola

abateser, v - uništiti koga, upropastiti

abatir, v - 1. dotući, srušiti, uništiti; 2. ubiti; **el friju abate al leon** - hladnoća (mrz) i lava ubije (i nad silom ima sila), 3. fig - poniziti, obeshrabriti

abistar, v - spaziti, otkriti, zapaziti

ablandar, v - ublažiti, umekšati

ablar, avlar, favlar, falvar, v - govoriti, reći, kazati (zavisno od govornog područja koriste se sve varijante)
abokarse, vrf - sagnuti se, naginjati se, saviti se, presamiti se; **abokarse de boka, 'bažu (abašu)** - naglavce, naopačke. (Ovaj se izraz upotrebljava i kada se neki posao obavlja u nagutom, savijenom položaju: pranje iznad korita, kopanje, ribanje poda i sl.); **abokar las urežas, loc** - oboriti uši (»oboriti nos«, tj. popustiti, pokunjiti se); **i ansina abokó las urežas i por la primera vez salijó kon nosotros** - i tako je, najzad, spustio nos i prvi put izašao s nama
abolada, f - letenje
abolar, abular, v - poleteti, uzleteti; **abolar de alegrija, loc** - poleteti od radosti, mnogo se ot radovati
abolo, abolu, m - let, uzlet
aboltar, v - 1. okrenuti, prevrnuti; 2. izmeniti, preokrenuti; **aboltar la foža** - okrenuti list, promeniti ponašanje, izmeniti se, prevrnuti stranicu (novine, knjige i sl.); **aboltar la idea** - promeniti mišljenje, predomisli se; **aboltar del tiempo** - promena vremena (klima) i promena situacije (političke, ekonomske itd.); **aboltarse, vrf** - okrenuti se, osvrnuti se; **no aboltes kara** - ne obraćaj pažnju
aborasijon, f - mržnja, odvratnost, gađenje
aboreser, abureser, v - mrzeti, ogaditi se, smučiti se
aboresido, adv - mrsko, odvratno, gadno
aboresidu, adj - odvratan, gadan, mrzak

abotonarse, abutunarse, vrf - zakopčati, zakopčavati se (dugmaći)
abrasar, v - zagrliti, objgrliti
abrasarse, vrf - zagrliti se
abrasada, f - zagrljaj; **fig** - pune ruke; **abrasada de lenla- naramak drva; abrasada de triño** - snop žita
abrasamijentu, m - zagrljaj, grljenje;
abrasatina, pej f - jak zagrljaj, neprijatan zagrljaj, stezanje
abrazar, v - zažariti
abrazarse, vrf - zažariti se (zacrveneti) u licu (od stida, vrućine itd.); **abrazar sin kemar, loc** - goreti bez vatre (od ljubavi, čežnje i sl.)
abroč, f - 1. sigurnosna igla (ziherنادلا); 2. broš
abročar, v - zakopčati, zakačiti nešto sigurnosnom iglom
abufarse, vrf - naduti se, oteći; **abufarse de gúajar, loc** - naduti se od plača, nateći od suza
aburlarse, vrf - narugati se, ismejati
aburakar, v - bušiti
ačak, m - izgovor; **ačakito, dem** - izgovorčić (slab izgovor); **ačakitos ke mi bivan, loc** - to su samo izgovori
ačakozu, adj - opasan, preteći, zastrašujući
ačapar (od italij. acchiappare), v - zgrabiti, ugrabiti, uloviti
ačitar, v - pristati, odobriti
ačunkarse, pej vrf - sestiti, smestiti se; **ačunka ti aíl, loc** - ma, sedi tamo! Da se nisi makao! Ni makac!
adaš, adašu = mio, pr zam - moj, moje (lično nikada nisam imala priliku da čujem ovaj izraz, tako da ne znam u kom se govornom području upotrebljava i da li se još uvek upotrebljava ili se izgubio - izraz je zabeležio Šalom Romano)

adelfá, f - gorčina, jed, jad; **ken amar-ğu enğlute, adelfá eskupe, loc** - ko se gorčine (gorkog) naguta, pelen (otrov) pljuje
adelantadu, adj - napredan, progresivan
adelantamijentu, m - napredak
adelantar, v - napredovati
adelantre, adv - ispred, napred; **Adelantre!** - Napred!
adilantadu, m - predujam, kapara; **tomarse adilantadu** - uzeti predujam, kaparu; **dar adilantadu** - dati predujam, kaparisati; **pağar adilantadu** - platiti za nešto lošim ili dobrim iskustvom ili uslugom
adios!, excl - zbogom! (češće se umesto ovog pozdrava koristi **va 'n bu'n ora!** /**va in buena ora!** - pošao u dobri čas); **A Dios!, excl** - O, Bože!
adjentru, adv - unutra
Adonaj, m - Bog
adorentarse, vrf - zaspati, uspavati se
adovador, m - majstor
adovar, aduvar, v - popraviti (štetu, kvar); **mi si rumpijó estu, mi lo keris aduvar?** - ovo mi se polomilo, hoćeš li mi (to) popraviti?; **aduvarse, vrf** - namestiti, popraviti (odeću, maramu, šešir itd.)
adresar, v - naznačiti, adresirati; **puedis adresar la letra ala butika** - pismo možeš adresirati na radnju
ađidijar, v - žaliti, sažaliti se
adulsar, v - zasladići
afalağarse, vrf - utešiti (se)
afalağimijentu, m - uteha
afán, med m - astma
afartarse, vrf - najesti se, zasititi se; **Ja mi afárti de todú!** - Sit(a) sam svega, tj. dosta mi je!

aferar, v - uhvatiti, zgrabiti
aferarse, vrf - uhvatiti se za nešto, zgrabiti
afejar, v - poružneti, učiniti ružnim
afilador, m - brusadž
afion, m - opijum
afirmar, v - potpisati, garantovati, potvrditi
afito, m - slučaj; **por afito** - slučajno
afižada, f - usvojenica, počerka, pastorka
afižadu, m - usvojenik, posinak, pastorak
afižar, v - usvojiti (žensko dete)
afižuğar, v - uznemiriti
aflakarse, vrf - smršati, slabiti, gubiti na težini
aflakamijentu, m - mršavljenje
aflamante, adj - nov, novcat
afogar, v - udaviti, zadaviti (nekoga)
afogarse, vrf - udaviti se, utopiti se (u vodi), zadaviti se (zalogačem)
afoğamijentu, m - davljenje
afortunarse, vrf - 1. brinuti se; 2. zbuniti se, dovesti se u nepriliku, spetljati se; **no te afortunadas por nada, todú va ser buenu** - ne brini ni za šta, sve će biti dobro
afrisionarse, vrf - želeći jako, biti bolestan od želje; **muzotrus, afrisunadus por pan, lo komijamus en el shuenu...** - više nego željni hleba, u snovima smo ga jeli...
aftahá, hebr f - uzdanje, vera, nada
afumar, v - 1. pušiti (cigaretu itd.); 2. dimiti; **Sta afumandu alguna koza?** - Da li se to nešto dimi?
afumadera, f - cigara
afumaderu, m - 1. pušadž; 2. pribor za pušenje
ağajas, pl f - krajnici; **tener ağajas** - bolovati od angine

agavar, *v* - slaviti, hvaliti
agradar, *v* - dopadati se, voleti; **mi agradi la sivda** - dopada mi se grad; **mi agrada la miina** - volim pitu
agradeser, *v* - zadovoljiti
agir, *v* - promešati (kafu, jelo i sl.)
agora, *adv* - sada; **agora-agora** - sada baš, evo baš sad
agreser, *agretar*, *v* - zakiseliti
agririu, *m* - marinada, sirće sa začinicima
agristada, *f* - sos od limuna (sos koji se pravi od limunovog soka, jaja i malo brašna)
agritu, *dem* - nakiselo, kiselkasto
agror, *m* - kiselina
agru, *adj* - kiseo
agrura, *f* - kiselina (hemijska)
agua, *f* - voda; **agua de huente** - voda iz česme, vodovoda; **agua del pođu** - voda iz bunara, bunarska voda; **agua kajente** - vruća voda; **agua bolijente** - kipuća voda, voda koja ključa; **agua ilada** - hladna voda; **agua bus** - ledena voda
aguačina, *aum pej f* - vodurina; **aguača**, *aum f* - velika količina vode
aguita, *aguitika*, *dem f* - vodica
aguentu, *adj* - razblažen vodom, vodnjikav
agudal, *hebr m* - palac
aguzijarse, *vrf* - voziti (se)
aguža, *f* - igla; **aguža de kuzir** - šivaća igla; **aguža de makina** - mašinska igla, igla za mašinu; **aguža de kalsa** - igla za pletenje; **estar en agužas**, *loc* - biti na iglama (nestrpljiv), pun strepnje
agužero, *m* - proizvođač igala, radnja za prodaju igala

ađuntarse, *vrf* - ujediniti (se), pripojiti (se)
ađustar, *v* - 1. dodati; 2. namiriti; **mi djó para adustar la kira** - dao mi je novac da namirim (platim) stanarinu
ah!, *excl* - ah! - izraz bola, tuge; **tomarse mučo ah**, *loc* - jadikovati; **Kuando se le murjó la madre, se tomo mučo ah, i este ah se le kedó en el korason** - Kada joj je umrla majka, mnogo je tugovala pa joj je ta tuga ostala u srcu
aharosa, *f* - mešano voće (orasi, suvo grožđe, bademi, urme, lešnici - priprema se Pesah)
aharvar, *v* - 1. tući, udarati, batinati; **aharvarse, *vrf* - potući se, tući (se s nekim); 2. zakucati; **aharva otra puerta** - zakucaj na druga vrata
ahuera, *adv* - 1. napolje; **va te ahuera!** - izadi!; 2. spolja; **la luz sta viñendu de ahuera** - svetlost dolazi spolja
ahuerte, *adv* - krivo (mi je...), žao (mi, ti je...); **mi vinu ahuerte kuando lo sinti** - bilo mi je krivo kada sam to čuo
ahtar, *hebr m* - bakalin
ai, *adv* - tamo, onde
Aifto - Egipat
aj!, *excl* - 1. jao! aj!
aj 2. oblik glagola *aver*; **ke aj de mu-evo?** - ima li šta novo?; **aj muća dēnte?** - ima li mnogo ljudi?
ajá, *adv* - onamo
ajre, *m* - 1. vetar; **huerte ajre!** - jak vetar; 2. vazduh; **buen ajre** - svež, prijatan vazduh; **ajriziku**, *dem* - povetarac, blag vetar, vetrić
ajeğarse, *vrf* - 1. približiti se; **ajğati** - približi se; 2. usuditi se, smeti; **ke no mi ajeğa!**, *loc* - baš da neće, neka**

samo proba, neka izvini za to, neće moći!
ajudar, *v* - pomoći; **ajudarse, *vrf* - pomoći se, snaći se
ajuda, *f* - pomoć
ajudador, *m* - pomoćnik; **ajudadera**, *f* - pomoćnica
ajuno, *m* - 1. doručak; **komer ajuno** - doručkovati; 2. post
aká, *adv* - ovde, tu. **Češće se upotrebljava akí, para aká, por aki** - ova-mo, ovuda
akamarse, *vrf* - 1. leći na (u) krevet; 2. dugo ležati, bolovati; **estar akamadu**, *loc* - bolovati
akanfar, *v* - dohvatiti nešto što stoji visoko, npr. granu
akavakar, *v* - izbušiti, izdubiti
akavar, *v* - 1. dovršiti, završiti; **akavar de komer** - tek što sam jeo, upravo dovršiti jelo; 2. prestati
akantadijar, *v* - opaziti, zapaziti
akantunar, *v* - staviti u neki skriveni kutak, skloniti, pohraniti
akavidadu, *adj* - oprezan, pažljiv
akavidarse, *vrf* - biti oprezan, čuvati se, paziti se
akel, *pokazna zamenica*, *muški rod, jednina* - taj, onaj; **akel ombri** - taj čovek; **akeja**, *pokazna zamenica, ženski rod, jednina* - ta, ona; **akeja mužer** - ta žena, **akejus**, *pokazna zamenica, muški rod, množina* - oni, ti; **akejus ombri** - ti ljudi, oni ljudi; **akejsa**, *pokazna zamenica, množina* - one, te; **akejsas mužeris** - one, te žene
akišar, *v* - žaliti; **akišarse, *vrf* - žaliti se, požaliti se
akišijar, *v* - priličiti, pristajati; **ti akišijo esta kolor** - lepo ti stoji, pristaje ti ova boja
aklarar, *v* - razjasniti, osvetliti (problem)
aklarser, *v* - razdaniti, rasvetliti, osvetliti
akodrar, *v* - pamtititi, zapamtiti; **akodrase, *vrf* - sećati se
akometerse, *akumeterse*, *vrf* - ponuditi, obećati; **ken akumete, in devda si mete**, *loc* - ko obeća, obavezuje se, zadužuje se
akomodar, *v* - prilagoditi
akompañaderu, *m* - pratilac; **akompañadera**, *f* - pratiteljka
akompañamijentu, *m* - ispraćaj
akompañar, *v* - pratiti, ispratiti; **akomparse, *vrf* - pratiti sebe na nekom instrumentu
akonsežador, *m* - savetnik, savetodavac
akonsežar, *v* - savetovati, nagovoriti
akonsueğarse, *vrf* - postati svekar, svekrva; oroditi se
akonteser, *akuntesar*, *v* - dogoditi se
akontesimijentu, *m* - događaj, zbivanje
akorer, *akurir*, *v* - potrčati
akudir, *adv* - uz pomoć; **akudir de mijel lo saní** - uz pomoć meda sam ga izlečila
ála, *f* - krilo; **alika**, *dem* - krilce
alar, *v* - leteti; **lo ke ála i abola**, *loc* - sve što ima krila i što leti; **fig** - sve što se poželeti može
aladu, *al lado*, *adv* - pored, do, uz
alarğar, *v* - 1. produžiti (povećati dužinu nečemu, npr. odeći); 2. razvlačiti, dužiti; **agora no vo alarğar mučo...** - da ne dužim, da ne razvlačim (priču)...
álamo, *bot f* - jablan (jasika)
Alba, *f* - Alba (žensko ime)
alba, *f* - zora, svitanje
albikoku, *bot m* - kajalja
alborear, *v* - zarudeti (zora)********

albundiĝa, *f* - loptice od mesa u supi ili sosu
alda, *f* - plašt, ogrtač
aleĉar, *v* - doĵiti, hraniti mlekom
aleĝrarse, *vrf* - radovati se
aleĝrija, *f* - radost
aleĝru, *adj* - radostan
Aléman, *m* - Nemac
alevntador, *fig m* - policajac
alevntamijento, *m* - uranak, ustajanje
alevntar, *v* - dići (teret, neku stvar itd.); **alevntarse**, *vrf* - ustati, podići se; **alevntadera**, *f* - ona koja prva ustaje i budi ostale
alĝo, *adv* - nešto
alĝodon, *m* - vata, pamuk
alĝuno, *neodređena zamenica* - neko
alhašuv, *m* - nadev (fil) od oraha za kolače
alhat, *m* - nedelja, sedmi dan u nedelji
alharova, *f* - požar
alhavaka, *bot f* - bosiljak, bazilika
alhenarse, *vrf* - ofarbati se, obojiti kosu
alhenadu, *adj* - obojen, ofarban (kosa); **alhenada**, *fig f* - prostitutka
alheña, *f* - kna (smesa za bojenje kose)
aličuĝa, *bot f* - zelena salata
alila, *f* - kleveta, spletka
alkansar, *v* - postići, stići; **ken lazdra**
 alkansa - ko vredno radi taj postiže
alimpjajar, *v* - čistiti
alimpjajarse, *vrf* - oĉistiti (se), urediti (se), srediti (kuću, odeću i sl.)
alimpjajadera, *f* - ĉistaĉica; **alimpjedor**, *m* - ĉistaĉ
alimpjadero, *m* - veliko spremanje, ĉišćenje (kuće). U Jevreja postoji ritualno veliko spremanje kuće pred Uskrs
ališar, *v* - udaljiti; **aliĉarse**, *vrf* - udaljiti se
alitratar, *v* - fotografisati se, slikati se

alivjanarse, *vrf* - olakšati; *fig* - nestati, »ispariti«; **Alivjana ti!** - Nestani!
 »Briši«!
aldurijar, *v* - podesiti, namestiti, napraviti
Alma, *f* - Alma (žensko ime)
alma, *f* - duša; **la boka d'alma** - želudac; **alma de mi alma**, *loc* - dušo moja, ljubavi moja; **tijene un'alma**
 alĝodon batidu - ima divnu dušu; **arankar se l'alma** - patiti; **arenkar se l'alma por alĝo** - ĉeznuti za nekim, neĉim; **mi saltó l'alma** - ispade mi duša, duša mi je ispala (od napora); **fin ke al riku le da ĝova**, **al povre le salta l'alma**, *poslovica* - dok se bogataš smiluje, siromahu duša ispadne; **mi kitó l'alma** - pojeo mi je dušu, nasekirao me je
almariju, *m* - orman
almendra, *bot f* - badem; **almendrada**, *f* - pečeni badem
almeša, *bot f* - šljiva
almiskijarse, *vrf* - 1. namirisati; 2. isprati; **almiskijar la kara** - namirisati lice; **almiskijar la kulada** - dobro isprati veš, izbeleti; **bijen lavadu**, **almiskijadu** - dobro oprano (da miriše)
almišada, *f* - marmelada od mešanog voća
almorada, *bot f* - dud, dudinka
almorsar, *v* - večerati
almorso, *m* - večera, jelo
almoranas, *med f pl* - hemoroidi, šuljevi
alondar, *v* - udaljiti
alondarse, *vrf* - udaljiti se
altamar, *f* - puĉina, debelo more; **altamar de dija** - plima
altarak, *m* - vrlo visok ĉovek, džin
altiĝuesa, *f* - gordost

altirijar, *v* - pomamiti, pobesneti; **altirijarse**, *vrf* - pomamiti se, pobesneti (odnosi se na decu kad su mnogo nemirna)
altrimijentis, *adv* - u suprotnom, drugaĉije, naprotiv
altu, *adj* - visok; **el Altu** - Svevišnji, Uzvišeni
altura, *f* - visina, rast
amado, *m* - voljeni, dragi, ljubavnik; **amada**, *f* - voljena, draga, ljubavnica
amante, *m* - voljeni ĉovek, verenik
amadruĝar, *v* - poraniti, rano ustati
amahar, *v* - zaceliti, proći (bol, rana), prestati da boli
amal, *turc m* - nosaĉ
aman!, *turc excl* - aman!
amaneser, *v* - svitati, svanuti, osvitati; **al amaneser** - u svitanje, osvit u zoru
amapola, *bot f* - bulka, divlji mak; **Amapola**, *f* - žensko ime
amar, *v* - voleti; **amarse**, *vrf* - voleti se
amarĝar, *v* - zagorĉati, zagorĉavati; **amarĝarse**, *vrf* - biti ogorĉen, razoĉarati se; **amarĝar la vida** - zagorĉati život (nekome) ili kad neko nama zagorĉa život
amarĝamijentu, *m* - zagorĉavanje
amarĝor, *f* - gorĉina (ukus)
amarĝu, *adj* - gorak; **amarĝentu**, *adj* - gorak (vrlo); **amarĝijentu**, *adj* - gorkast; **amarĝitu**, *dem* - pomalo gorak (gorĉi)
amarĝura, *f* - gorĉina; *fig* - tuga, duboka žalost, rezignacija
amariju, *adj* - 1. žut; 2. bled u licu, bledožut; **amarijiku**, *dem* - žuckast
amasar, *v* - mesiti, umesiti (testo)

amatar, *v* - ugasiti; **amatar la luz** - ugasiti svetlo; **amatar el hueĝo** - ugasiti vatru (požar)
ambizador, *m* - zaljubljenik u nauku (skuplja podatke o njoj i sl., iako nije nauĉnik)
ambizar, *v* - nauĉiti, uĉiti; **ambizarse**, *vrf* - nauĉiti se, uĉiti se
ambizamijentu, *m* - uĉenje; **ambizado**, *m* - nauĉeno; *prenosno*: navika, nešto na šta smo navikli; **ambezu**, *m* - navika, obiĉaj
amiĝu, *m* - prijatelj, drug; **amiĝa**, *f* - prijateljica, drugarica
amistad, *f* - prijateljstvo, drugarstvo; **amistable**, *adj* - prijateljski, drugarski
amisiĉu, *adj* - 1. mio, drag; 2. simpatija
amizurar, *v* - izmeriti, odmeriti (težinu neĉega); **amizurarse**, *vrf* - izmeriti se (težinu), premeriti se (dužina, širina itd.)
amofeserse, *amufiserse*, *vrf* - ubuđati se
amofijentu = **muffjentu**, *adj* - buđav
amor, *m* - ljubav; **por amor del Djó** - za ljubav Božju, molim te, zaboga
amostrar, *v* - pokazati; **amostrarse**, *vrf* - pokazati se
amužar, *v* - ukvasiti, smoĉiti; **amužarse**, *vrf* - smoĉiti se; **amužad**, *adj* - mokar
anĉar, *v* - proširiti, raširiti (odeću, kuću itd.); **anĉarse**, *vrf* - širiti se, raširiti se, razbaškariti se
anĉu, *adj* - širok
anĉura, *f* - širina
ansina = **ansi**, *adv* - tako; **ansina ke** - tako da
anĝustija, *f* - gađenje, muĉnina, muka; **tener anĝustija**, *loc* - osećati muĉninu, loše se osećati

- angustijozu**, *adj* - grozan; *fig* - gad
anhel, *m* - anđeo; **anžiliku**, **anžiliku miu**, *dem* - anđele moj
aniju, *m* - prsten
ansijozu, *adj* - žalostan, tužan
ansiju, *adj* - jadan, izgubljen, žalostan;
ansiju i pidridu - jadan i izgubljen
anterí, *turc f* - odeda koju Turkinje nose preko dimija
añada, *m* - godišnjica
añu, *m* - godina
añudar, *v* - zamrsiti, zavezati (u čvor);
anudarse, *vrf* - zapetljati se (zbuniti se)
apalpar, *v* - opipati, pipati
apararse, *vrf* - pokazivati se
aparentarse, *vrf* - oroditi se (s nekim);
ken fižas i fižus tijeni i kon el rej si aparjenta - ko sinove i kćeri ima i s kraljem se može oroditi (u životu je sve moguće)
apareser, *v* - pojaviti se
aparesidu, *adj* - lepog izgleda, zgodan, udešen, lepo obučen; **mi keridu aparesidu**, **de ajer desapareidu** - moj dragan, moj lepotan do juče, od juče je nestao. (Ovim rečima se zadirkuje devojka koja ima nevernog momka.)
aparežar, *v* - pripremati, spremati, pakovati; **aparežarse**, *vrf* - pripremati se, spremati se, pakovati se
aparežu, *m* - prtljag (torbica sa užitnom ili ličnim stvarima)
apartar, *v* - odvajati, izdvojiti, razvrstati, rastaviti; **apartarse**, *vrf* - odvajati se, razvrstati se, razdvojiti se, rastati se
aparte, *adv* - 1. na stranu, posebno; **aparte de esto no tengo kedizir** - osim toga nemam šta da kažem; 2. uz glagol **meter**, tj. **meter aparte** - izdvojiti, odvojiti, staviti na stranu; **akejas paras las mití aparte**, **akejas paras las aparti (para pağar la devda)** - onaj sam novac stavila na stranu (da platim dug)
aparti, *adv* - osim; **aparti de** - osim toga, na stranu to
apasentar, *v* - napasati
apeğar, *v* - zalepiti, prilepiti; **apağarse**, *vrf* - zalepiti se, prilepiti se
apidajar, *v* - umilostiviti; **apijadarse**, *vrf* - smilovati se, umilostiviti se; **El Djó ke si apijada!** - Bog nek' nam se smiluje! Smiluj se Bože!; **Djó pijador!** **Djó pijadozu!** - Milostivi Bože!
apidriğar, *v* - kamenovati
apimintadu, *adj* - 1. zapapren, zaljućen; 2. previše ljuto, zabibereno (jelo); *fig* - papreno skupo, preskupo
apokar, *v* - smanjiti
aprestar, *v* - 1. ubrzati, požuriti; 2. postići, biti sposoban; **aja apresta todú** - ona postiže sve, ona sve može, sposobna je za sve
apretar, *vrf* - pritisnuti, stegnuti (pojasom, struk npr.), stisnuti, dobro zavrnuti (slavinu i sl.); **Papretar de la mano** - stisak ruke; **apretar buen bueno** - dobro, jako pritisnuti; **apretarse**, *vrf* - stegnuti se, stisnuti se, utegnuti se (pojasom, steznikom)
apreto, *m* - pritisak na nešto
aprometer, *v* - obećati
aprontar, *v* - pripremiti, zgotoviti
aprovar, **apruvar**, *v* - probati, pokušati, pokušavati
aprovečar, **apruvečar**, *v* - koristiti, biti od koristi

- apuntar**, *v* - zabosti, ubadati (vez);
apuntarse, *vrf* - dogovoriti se, ugovoriti sastanak
apunto, **apuntu**, *adv* - upravo, baš; **está apunto de komer** - upravo (baš) ruča
apurej, *m* - đubre, smeće, đubrište, smetlište; **ečar apurej** - baciti (na) u đubre
aputeka, *f* - apoteka. Ovaj izraz se verovatno pojavio u gradu (možda u Beogradu) pod uticajem našeg jezika jer u ladino jeziku postoji sasvim određeni izraz - **milizinerija**.
aputekar, *m* - apotekar
arabá, *turc f* - kočija, zaprežna kola
aračar, *v* - 1. cepati; **aračar la leña** - cepati drva; **las kastañas** - zasecati kestenje; 2. išpartati
arankar, *v* - otkinuti, iščupati, oteti (iz ruku, opasnosti i sl.); **arankarse**, *vrf* - oteti se, iščupati se; **mi si sta arankandu l'alma** - srce mi se cepa
arankon, *m* - čupanje (u stomaku, od gladi, bola i sl.)
araña, *f* - 1. pauk; 2. paučina
arapador, *m* - berberin, brica
arapar, *v* - brijati, obrijati; **araparse**, *vrf* - brijati se, obrijati se
arasğar, *v* - cepati, iscepati; **arasğarse**, *vrf* - pocepati se
araskar, *v* - češati, grebati; **araskarse**, *vrf* - češati se, grebati se
araskaderu, *m* - 1. svrab, češanje; 2. šuga
arastar, *v* - vući, povlačiti; **arastarse**, *vrf* - vući se, povlačiti se, kada se stvari vuku, povlače u neredu po kući; **deşó las krijaturas arastandu** - ostavila je decu da se potucaju (o majci koja je umrla ili napustila decu)
aravja, *f* - ljutnja
aravjador, *m* - prznica (onaj koji se lako i brzo naljuti)
aravjar, *v* - naljutiti (nekoga); **aravjar-se**, *vrf* - ljutiti se, naljutiti se
arbol, **arvol**, **arvul**, *m* - drvo (stablo)
arbolada, **arvolada**, **arvulada**, *f* - drvodred
arebašar, *v* - 1. ponovo sići, silaziti; 2. poniziti
arebolver, *v* - okrenuti, prevrnuti; *fig* - prevariti, obmanuti; **estos arebolvieron medju mundu** - ovi su obrnuli, obmanuli, prevarili pola sveta; **mi si arebolvijó la komida (tripa) de ver akeja puerkaldat** - utroba mi se prevrnula kada sam video tu svinjariju
arebombar, *v* - odjekivati; **tijeni buena boz quando favla (kanta) arebomba intera la kaza** - ima jak glas kada govori (peva) odjekuje kuća
aredoblar, *v* - ponovo saviti, preklopiti (stolnjak, čebe itd.), presaviti
aredondear, *v* - zaokružiti
arefinadu, *adj* - prefinjen, fin, lepo vaspitan
arefinadu, *m* - dinstano jelo
areğalar, *v* - 1. pokloniti; 2. milovati
areğasijar, *v* - ponovo zahvaliti; **areğasijarse**, *vrf* - zahvaljivati se
areinčir, *v* - ispuniti (obećanje, molbu); **areinčirse**, *vrf* - ispuniti se, biti ispunjen (zadovoljstvom, srećom, tugom)
arehavador, *m* - inkasant, onaj koji naplaćuje stanarinu; **biva el pağgadador, ke no muera el arekavador** - neka živi platiša da ne umre naplaćivač (da ima od čega da živi)
arehavadar, *v* - naplatiti
arekomandar, *v* - preporučiti

- arekomer**, *v* - gristi, pojesti; **arekomer-se**, *vrf* - gristi se, pojesti se (od muke, zavisti i sl.)
- arekomidu**, *adj* - izjeden, zardao
- arekužar**, *arkužar*, *v* - sakupljati, skupiti (značke, marke itd.)
- arekužidu**, *arkužidu*, *adj* - skuplje
- aremanĝar**, *armanĝar*, *v* - zasukati, podvrnuti rukave i podiči suknju (u pogrdnom smislu)
- aremater**, *armatar*, *pej v* - oterati, izbaciti, izmarširati; **Arematate** - Marš! Gubi se!
- arematasijon**, *f* - isterivanje, izbacivanje
- aremanda**, *aprestar*, *v* - zakrpati (odeću, čarape itd.)
- arena**, *f* - pesak
- arepentirse**, *arpenirse*, *vrf* - pokajati se, zažaliti
- arepozar**, *e*, *arpuzarse*, *arepuzarse*, *vrf* - odmarati se
- arepozu**, *arpozu*, *m* - odmor, predah, mirovanje
- arepuzadu**, *arpuzadu*, *adj* - miran (karakter)
- arepozadiku**, *dem* - kada se nekom savetuje da miruje, da ne »izaziva sudbinu«; **kali ke steas arepozadiku**, **ti va amahar** - treba da malo miruješ, da se malo odmoriš, ozdravićeš, proći će to
- arepušar**, *arpušar*, *v* - gurati, odgurnuti
- arepušador**, *m* - onaj koji se gura, laktaš
- arepušaderu**, *m* - garanje, gužva, stiska
- aresavidu**, *m* - mudrac, naučnik, sveznalica
- aresentar**, *arsentar*, *v* - namestiti, urediti (kuću, baštu, dvorište)
- aresentadu**, *arisintadu*, *arsentadu*, *adj* - namešten, ureden
- aresentadiku**, *dem* - uredno, namešteno, lepo; **Oj ti van venir (vinir) la haveru**, **mira ke todru stega arsentadiku** - Danas će ti doći drugarica, gledaj da sve bude uredno, lepo namešteno.
- aresevir**, *aresivir*, *arsivir*, *v* - dočekati, primiti, ugostiti
- aresevida**, *arisivida*, *f* - doček
- aresevidor**, *aresividor*, *m* - neko ko je određen da dočeka grupu ili delegaciju
- aresvalar**, *v* - okliznuti; **aresvalarse**, *vrf* - okliznuti se
- aresvaladera**, *arisvaladera*, *f* - poledica, klizavica
- aretorsir**, *v* - kovrdžati, uvijati kosu
- aretorsidu**, *adj* - kovrdžav, onduliran; **kavejus aretorsidus** - prirodno kovrdžava kosa
- arevatar**, *arivatar*, *arvatar*, *v* - oteti, zgrabiti, ugrabiti
- arevateru**, *arivataderu*, *arvataderu*, *m* - otimač, grabljivac
- arevatera**, *arivatadera*, *arvatadera*, *f* - otimačina, grabež
- arevantar**, *arventar*, *v* - žderati, proždirati; *fig* - crći; **Arventa!** - Crkni!;
- areventarse**, *vrf* - nažderati se, prežderati se
- arazĝar**, *v* - iscepati, pocepati; **arazĝarse**, *vrf* - pocepati se
- arazĝuĝarse**, *arskuĝarse*, *vrf* - ogrebatise
- ariirse**, *vrf* - nasmejati se
- ariskupijar**, *fig v* - pljunuti; **ariskupijar lus ožus** - iskupati oči (u žustroj svađi)
- ariva**, *adv* - gore, iznad
- arivit**, *m* - večernja molitva

- arodear**, *arudijar*, *v* - 1. okružiti; 2. zavrteći, okretati;
- arogĝar**, *irugĝar*, *v* - moliti, zamoliti; **arogĝar mučo** - preklinjati
- arogĝu**, *m* - molba
- arovar**, *aruvar*, *v* - krasti; **arovar el korason**, *loc* - ukrasti srce, zarobiti srce nekome (kad je neko zaljubljen)
- aronĝar**, *v* - zavrļačiti
- aroz**, *f* - pirinač; **aroz kun leče** - sutlijaš
- arozar**, *aružar*, *v* - daleko baciti, zavrļačiti
- arká**, *f* - podupirač, oslonac
- arma**, *f* - oružje
- armar**, *v* - naoružati; **armarse**, *vrf* - naoružati se
- aropí**, *m* - vrsta marmelade od mešanog voća
- aroplan**, *m* - avion
- asar**, *v* - peći; **asar pimintonis** - peći paprike na plotni
- askejarse**, *vrf* - gaditi se, biti gadljiv
- askejo**, *m* - gađenje
- askonderse**, *v* - sakriti; **askonderse**, *vrf* - sakriti se
- askudir**, *askoder*, *v* - tresti, istresti (tepih, stolnjak)
- askučar**, *v* - slušati; **askuča mi buenu** - dobro me slušaj; **askuča la madri** - slušaj majku, tj. budi poslušan; **mi stasas kučandu** - slušaš li me, čuješ li me šta ti govorim
- asembrar**, *v* - zasejati (žito, cveće, povrće)
- asender**, *v* - upaliti; **asender la luz** - upaliti svetlo
- asentarse**, *vrf* - sestiti
- aserar**, *v* - zatvoriti; **aserarse**, *vrf* - zatvoriti se
- aserkar**, *v* - približiti; **aserkarse**, *vrf* - približiti se, primaći se
- asevara**, *hebr adv* - naravno, razume se
- así**, *adv* - tako
- asijeĝar**, *v* - oslepiti
- asigirse**, *asegirse*, *vrf* - mnogo raditi, opteretiti se radom
- asigimijentu**, *m* - veliki rad, naporan rad
- asigurar**, *v* - osigurati, potvrditi, uveriti, ubediti; **asigurarse**, *vrf* - osigurati se, uveriti se, uveravati se
- asimižar**, *asmežar*, *v* - ličiti
- asimižantu**, *asmežantu*, *adj* - sličan
- asoltar**, *v* - pustiti, dozvoliti; **asoltar la boka**, *loc* - progovoriti, osloboditi se u govorenju stranog jezika, odvezati jezik; **asoltarse**, *vrf* - razdvojiti se
- asombra**, *f* - senka
- asoplar**, *soplar*, *v* - duvati, piriti (u vatri, vruće mleko)
- asta**, *prep* - do; **asta la vista** - do vide-nja; **asta ke...** - dok; **asta ke vas a ver** - dok ne budeš video
- astrevir**, *v* - smeti, uzeti slobodu da...;
- astrevirse**, *vrf* - usuditi se
- asuka**, *asukri*, *asukre*, *f* - šećer; **asukrito**, *m* - bombona; **asukrito d'ar-kužer** - mentol bombona
- asukrar**, *v* - zašećeriti
- asuvir**, *v* - popeti, penjati (uz stepeni-ce, na vrh); **asuvirse**, *vrf* - popeti se, penjati se
- asuvida**, *f* - uspon, penjanje
- asuvitina**, *pej f* - pentranje
- ašedres**, *m* - šah
- ašuĝar**, *v* - osušiti, obrisati; **ašuĝarse**, *vrf* - osušiti se, obrisati se
- ašuĝar**, *m* - miraz
- atakar**, *v* - goreti, zapaliti, planuti; *fig* - naljutiti se, planuti

anđustijozu, *adj* - grozan; *fig* - gad
anhel, *m* - anđeo; *anđiliku*, *anđiliku*
miu, *dem* - anđele moj
aniju, *m* - prsten
ansijozu, *adj* - žalostan, tužan
ansiju, *adj* - jadan, izgubljen, žalostan;
ansiju i pidridu - jadan i izgubljen
anterí, *turc f* - ođeća koju Turkinje
nose preko dimija
añada, *m* - godišnjica
añu, *m* - godina
añudar, *v* - zamrsiti, zavezati (u čvor);
anudarse, *vrf* - zapetljati se (zbuniti
se)
apalpar, *v* - opipati, pipati
apararse, *vrf* - pokazivati se
aparentarse, *vrf* - oroditi se (s nekim);
ken fižas i fižus tijeni i kon el rej si
aparjenta - ko sinove i kćeri ima i s
kraljem se može oroditi (u životu je
sve moguće)
apareser, *v* - pojaviti se
aparesidu, *adj* - lepog izgleda, zgodan,
udešen, lepo obučen; *mi keridu*
aparesidu, *de ajer desaparecido* -
moj dragan, moj lepotan do juče,
od juče je nestao. (Ovim rečima se
zadirkuje devojka koja ima never-
nog momka.)
aparežar, *v* - pripremati, spremati, pa-
kovati; *aparežarse*, *vrf* - pripremati
se, spremati se, pakovati se
aparežu, *m* - prtljag (torbica sa užinom
ili ličnim stvarima)
apartar, *v* - odvajati, izdvojiti, ra-
zvrstati, rastaviti; *apartarse*, *vrf* -
odvajati se, razvrstati se, razdvojiti
se, rastati se
aparte, *adv* - 1. na stranu, posebno;
aparte de esto no tenđo kedizir -
osim toga nemam šta da kađem; 2.
uz glagol *meter*, tj. *meter aparte* -

izdvojiti, odvojiti, staviti na stranu;
akejas paras las mití aparte, *akejas*
paras las aparti (para pađar la dev-
da) - onaj sam novac stavila na stra-
nu (da platim dug)
aparti, *adv* - osim; *aparti de* - osim
toga, na stranu to
apasentar, *v* - napasati
apeđar, *v* - zalepiti, prilepiti; *apađarse*,
vrf - zalepiti se, prilepiti se
apidajar, *v* - umilostiviti; *apijadarse*,
vrf - smilovati se, umilostiviti se; *El*
Djó ke si apijada! - Bog nek' nam
se smiluje! Smiluj se Bođe! *Djó pi-*
jador! *Djó pijadozu!* - Milostivi
Bođe!
apidriđar, *v* - kamenovati
apimintadu, *adj* - 1. zapapren, zalju-
ćen; 2. previše ljuto, zabibereno
(jelo); *fig* - papreno skupo,
preskupo
apokar, *v* - smanđiti
aprestar, *v* - 1. ubrzati, požuriti; 2.
postići, biti sposoban; *eja apresta*
todu - ona postiđe sve, ona sve mo-
đe, sposobna je za sve
apretar, *vrf* - pritisnuti, stegnuti (po-
jasom, struk npr.), stisnuti, dobro
zavrnuti (slavinu i sl.); *l'apretar de*
la mano - stisak ruke; *apretar buen*
bueno - dobro, jako pritisnuti;
apretarse, *vrf* - stegnuti se, stisnuti
se, utegnuti se (pojasom,
steznikom)
apreto, *m* - pritisak na nešto
aprometer, *v* - obećati
aprontar, *v* - pripremiti, zgotoviti
aprovar, *apruvar*, *v* - probati, pokuša-
ti, pokušavati
aprovečar, *apruvečar*, *v* - koristiti, biti
od koristi

apuntar, *v* - zabosti, ubadati (vez);
apuntarse, *vrf* - dogovoriti se, ugo-
voriti. sastanak
apunto, *apuntu*, *adv* - upravo, bađ; *está*
apunto de komer - upravo (bađ)
ruća
apurej, *m* - đubre, smeće, đubrište,
smetlište; *ečar apurej* - baciti (na)
u đubre
aputeka, *f* - apoteka. Ovaj izraz se ve-
rovatno pojavio u gradu (mođda u
Beogradu) pod uticajem našeg je-
zika jer u ladino jeziku postoji sa-
svim određeni izraz - *milizinerija*.
aputekar, *m* - apotekar
arabá, *turc f* - koćija, zapređna kola
aračar, *v* - 1. cepati; *aračar la leña* -
cepati drva; *las kastañas* - zasecati
kestenje; 2. išpartati
arankar, *v* - otkinuti, iščupati, oteti (iz
ruku, opasnosti i sl.); *arankarse*, *vrf*
- oteti se, iščupati se; *mi si sta aran-*
kandu l'alma - srce mi se cepa
arankon, *m* - čupanje (u stomaku, od
gladi, bola i sl.)
araña, *f* - 1. pauk; 2. paučina
arapador, *m* - berberin, brica
arapar, *v* - brijati, obrijati; *araparse*,
vrf - brijati se, obrijati se
arasđar, *v* - cepati, iscepati; *arasđarse*,
vrf - pocepati se
araskar, *v* - češati, grebati; *araskarse*,
vrf - češati se, grebati se
araskaderu, *m* - 1. svrab, češanje; 2.
đuđa
arastar, *v* - vući, povlačiti; *arastarse*,
vrf - vući se, povlačiti se, kada se
stvari vuku, povlače u neredu po
kući; *deđó las krijaturas arastandu*
- ostavila je decu da se potucaju (o
majci koja je umrla ili napustila
decu)

aravja, *f* - ljutnja
aravjador, *m* - prznica (onaj koji se
lako i brzo naljuti)
aravjar, *v* - naljutiti (nekoga); *aravjar-*
se, *vrf* - ljutiti se, naljutiti se
arbol, *arvol*, *arvul*, *m* - drvo (stablo)
arbolada, *arvolada*, *arvulada*, *f* -
drvored
arebađar, *v* - 1. ponovo sići, silaziti; 2.
poniziti
arebolver, *v* - okrenuti, prevrnuti; *fig* -
prevariti, obmanuti; *estos arebol-*
vjeron medđu mundu - ovi su
obrnuli, obmanuli, prevarili pola
sveta; *mi si arebolvijó la komida*
(tripa) de ver akeja puerkaldat -
utroba mi se prevrnula kada sam
video tu svinjariju
arebombar, *v* - odjekivati; *tijeni buena*
boz kuando favla (kanta) arebom-
ba intera la kaza - ima jak glas kada
govori (peva) odjekuje kuća
aredoblar, *v* - ponovo saviti, preklopiti
(stolnjak, ćebe itd.), presaviti
aredondear, *v* - zaokružiti
arefinadu, *adj* - prefinjen, fin, lepo
vaspitan
arefinadu, *m* - dinstano jelo
aređalar, *v* - 1. pokloniti; 2. milovati
aređrasijar, *v* - ponovo zahvaliti
aređrasijarse, *vrf* - zahvaljivati se
areinčir, *v* - ispuniti (obećanje, mol-
bu); *areinčirse*, *vrf* - ispuniti se, biti
ispunjen (zadovoljstvom, srećom,
tugom)
arekavador, *m* - inkasant, onaj koji
naplaćuje stanarinu; *biva el pađga-*
dor, ke no muera el arekavador
neka živi platiša da ne umre napla-
ćivač (da ima od čega da živi)
arekavadar, *v* - naplatiti
arekomandar, *v* - preporučiti

- arekomer**, *v* - gristi, pojesti; **arekomer-se**, *vrf* - gristi se, pojesti se (od muke, zavisti i sl.)
- arekomidu**, *adj* - izjeden, zardao
- arekužar**, **arkužar**, *v* - sakupljati, skupiti (značke, marke itd.)
- arekužidu**, **arkužidu**, *adj* - skuplje
- aremanđar**, **armanđar**, *v* - zasukati, podvrnuti rukave i podići suknju (u pogrđnom smislu)
- aremater**, **armatar**, *pej v* - oterati, izbaciti, izmarširati; **Arematate** - Marš! Gubi se!
- arematasijon**, *f* - isterivanje, izbacivanje
- aremanda**, **aprestar**, *v* - zakrpati (odeću, čarape itd.)
- arena**, *f* - pesak
- arepentirse**, **arpenirse**, *vrf* - pokajati se, zažaliti
- arepozar**, *e*, **arpuzarse**, **arepuzarse**, *vrf* - odmarati se
- arepozu**, **arpozu**, *m* - odmor, predah, mirovanje
- arepuzadu**, **arpuzadu**, *adj* - miran (karakter)
- arepozadiku**, *dem* - kada se nekom savetuje da miruje, da ne »izaziva sudbinu«; **kali ke steas arepozadiku**, **ti va amahar** - treba da malo miruješ, da se malo odmoriš, ozdravićeš, proći će to
- arepušar**, **arpušar**, *v* - gurati, odgurnuti
- arepušador**, *m* - onaj koji se gura, laktaš
- arepušaderu**, *m* - garanje, gužva, stiska
- aresavidu**, *m* - mudrac, naučnik, sveznalica
- aresentar**, **arsentar**, *v* - namestiti, uređiti (kuću, baštu, dvorište)
- aresentadu**, **arisintadu**, **arsentadu**, *adj* - namešten, ureden
- aresentadiku**, *dem* - uredno, namešteno, lepo; **Oj ti van venir (vinir) la haveru**, **mira ke todru stega aresentadiku** - Danas će ti doći drugarica, gledaj da sve bude uredno, lepo namešteno.
- aresevir**, **aresivir**, **arsivir**, *v* - dočekati, primiti, ugostiti
- aresevida**, **arisivida**, *f* - doček
- aresevidor**, **aresividor**, *m* - neko ko je određen da dočeka grupu ili delegaciju
- aresvalar**, *v* - okliznuti; **aresvalarse**, *vrf* - okliznuti se
- aresvaladera**, **arisvaladera**, *f* - poledica, klizavica
- aretorsir**, *v* - kovrdžati, uvijati kosu
- aretorsidu**, *adj* - kovrdžav, onduliran; **kavejus aretorsidus** - prirodno kovrdžava kosa
- arevatar**, **arivatar**, **arvatar**, *v* - oteti, zgrabiti, ugrabiti
- arevataderu**, **arivataderu**, **arvataderu**, *m* - otimač, grabljivac
- arevatadera**, **arivatadera**, **arvatadera**, *f* - otimačina, grabež
- arevantar**, **arventar**, *v* - žderati, proždirati; *fig* - crći; **Arventa!** - Crknil; **areventarse**, *vrf* - nažderati se, prežderati se
- arazgar**, *v* - iscepati, pocepati; **arazgarse**, *vrf* - pocepati se
- arazguñarse**, **arskuñarse**, *vrf* - ogrebatiti se
- ariirse**, *vrf* - nasmejati se
- ariskupijar**, *fig v* - pljunuti; **ariskupijar lus ožus** - iskupati oči (u žustroj svadi)
- ariva**, *adv* - gore, iznad
- arivit**, *m* - večernja molitva

- arodear**, **arudijar**, *v* - 1. okružiti; 2. zavrteti, okretati;
- arogar**, **iruđer**, *v* - moliti, zamoliti; **arogar mučo** - preklinjati
- arogu**, *m* - molba
- arovar**, **arumar**, *v* - krasti; **arovar el korason**, *loc* - ukrasti srce, zarobiti srce nekome (kad je neko zaljubljen)
- arondar**, *v* - zavrljačiti
- aroz**, *f* - pirinač; **aroz kun leče** - sutlijaš
- arozar**, **aruđer**, *v* - daleko baciti, zavrljačiti
- arká**, *f* - podupirač, oslonac
- arma**, *f* - oružje
- armar**, *v* - naoružati; **armarse**, *vrf* - naoružati se
- aropí**, *m* - vrsta marmelade od mešanog voća
- aroplan**, *m* - avion
- asar**, *v* - peći; **asar pimintonis** - peći paprike na plotni
- askejarse**, *vrf* - gaditi se, biti gadljiv
- askejo**, *m* - gađenje
- askonderse**, *v* - sakriti; **askonderse**, *vrf* - sakriti se
- askudir**, **askoder**, *v* - tresti, istresti (tepih, stolnjak)
- askučar**, *v* - slušati; **askuča mi buenu** - dobro me slušaj; **askuča la madri** - slušaj majku, tj. budi poslušan; **mi stasas kučandu** - slušaš li me, čuješ li me šta ti govorim
- asembrar**, *v* - zasejati (žito, cveće, povrće)
- asender**, *v* - upaliti; **asender la luz** - upaliti svetlo
- asentarse**, *vrf* - sestiti
- aserar**, *v* - zatvoriti; **aserarse**, *vrf* - zatvoriti se
- aserkar**, *v* - približiti; **aserkarse**, *vrf* - približiti se, primaći se
- asevara**, *hebr adv* - naravno, razume se
- así**, *adv* - tako
- asijeđer**, *v* - oslepiti
- asigirse**, **asegirse**, *vrf* - mnogo raditi, opteretiti se radom
- asigimijentu**, *m* - veliki rad, naporan rad
- asigurar**, *v* - osigurati, potvrditi, uveriti, ubediti; **asigurarse**, *vrf* - osigurati se, uveriti se, uveravati se
- asimiđer**, **asmeđer**, *v* - ličiti
- asimiđerantu**, **asmeđerantu**, *adj* - sličan
- asoltar**, *v* - pustiti, dozvoliti; **asoltar la boka**, *loc* - progovoriti, osloboditi se u govorenju stranog jezika, odvezati jezik; **asoltarse**, *vrf* - razdvojiti se
- asombra**, *f* - senka
- asoplar**, **soplar**, *v* - duvati, piriti (u vatri, vruće mleko)
- asta**, *prep* - do; **asta la vista** - do viđenja; **asta ke...** - dok; **asta ke vas a ver** - dok ne budeš video
- astrevir**, *v* - smeti, uzeti slobodu da...; **astrevirse**, *vrf* - usuditi se
- asuka**, **asukri**, **asukre**, *f* - šećer; **asukrito**, *m* - bombona; **asukrito d'arukuđer** - mentol bombona
- asukrar**, *v* - zašećeriti
- asuvir**, *v* - popeti, penjati (uz stepenice, na vrh); **asuvirse**, *vrf* - popeti se, penjati se
- asuvida**, *f* - uspon, penjanje
- asuvitina**, *pej f* - pentranje
- ašedres**, *m* - šah
- ašuđer**, *v* - osušiti, obrisati; **ašuđerarse**, *vrf* - osušiti se, obrisati se
- ašuđer**, *m* - miraz
- atakar**, *v* - goreti, zapaliti, planuti; *fig* - naljutiti se, planuti

- atar, v* - vezati, zavezati; *atarse, vrf* - obavezati se, vezati se (brakom, obećanjem itd.)
- atempnanar, v* - poraniti
- atraer, v* - donositi
- atras, adv* - iza, pozadi, nazad; *Pòr atrasi!, loc* - Nazad! Vрати se!
- atravar, v* - povući, odvojiti, izdvojiti; *atravarse, vrf* - povući se, odvojiti se, izdvojiti se
- atrazar, v* - nazadovati
- atrizado, adj* - nazadan (konzervativan)
- aturnar, atornar, v* - vratiti, povratiti; *aturnarse, atornarse, vrf* - vratiti se, povratiti se; *aturnarse l'alma, loc* - doći k sebi, osvestiti se, povratiti se
- aunar, v* - ujediniti; *aunarse, vrf* - ujediniti se
- aunadu, adj* - jedinstven (po karakteru, osobinama); *aunadu, m* - istomišljenik
- aunke, prp i conj* - iako, uprkos, mada, dok
- avaĝar, adj* - spor, polagan. U Makedoniji (Bitolj, Skoplje) izgovaraju ovu reč aĝavar, aĝavaš, iako reč aĝavar kod njih ima značenje - hvaliti, slaviti; kaminar avaĝar avaĝar - ići nogu pred nogu
- avaĝarozu, adj* - spor (u radu, učenju i sl.); *avaĝaracu, aug pri* - preterano spor
- avansar, v* - štedeti, šparati
- avansador, m* - štedljivac; *avansador de la siniza, ĝastador dela farina, loc* - šteti pepeo, ne šteti brašno (o nekome ko šteti na tuđ račun)
- avansadera, f* - škrtica, štedljivica
- avansamjentu, m* - štednja
- avanso, avansu, m* - uštedevina; *el avanso fazi buen bilanso, loc* - ko šteti, taj ima
- avdalá, hebr f* - subotnja molitva
- avenir, f* - budućnost
- avenirse, v* - nadati se, očekivati
- aver, v* - imati
- aver, hebr m* - okolina, izgled
- avijažar, v* - putovati
- avijažador, m* - putnik
- avizar, v* - javiti se, javiti (nešto po nekome), poručiti
- avizindarse, vrf* - dobiti suseda
- avizo, m* - novost, vest
- avlar, ablar, favlar, falvar, v* - govoriti, razgovarati, reći, kazati; *jo ablo (avlo, favlo) el fransez* - ja govorim francuski; *jo li vo favlar, avlar* - ja ću mu reći, kazati; *jo vo avlar (favlar) kun el* - ja ću razgovarati s njim; *avlar (favlar) una kajenta una ilada (jelada)* - reći jednu vruću, jednu hladnu (reč). (O osobi koja ne zna šta da kaže, koja je neodlučna); *avlar, ablar (Sarajevo), favlar (Solun, Skoplje)* - lično nisam imala priliku da saznam u kojim se krajevima izgovara falvar - zabeležio S. Romano.
- avla, el avlar, el favlar, m* - govor, način govora
- avladero, favladero, adj* - govornjiv, pričljiv
- avlador, favlador, m* - govornik
- avlatina, favlatina, f* - glasina, trač, govorkanje, ogovaranje; *avlistana, favlistana, f* - brbljivica
- avrir, v* - otvoriti; *avrir la foža* - stranicu; *avrir la foža de masa* - razvući koru (kada se mesu); *tomar para avrirse* - uzeti sredstvo za pročišćavanje, purgativno sredstvo; *avrir-*

- se, fig* - razviti se, sazreti, otvoriti se prema društvu, biti iskren
- azer, fazer, v* - vidi fazer
- azejte, azete, Makedonija, m* - zejtin, ulje; *tener azejte de bivir, loc* - imati volje (snage) za život; *Onde no li ajudarun ni metkus ni milizinas, es ke ja no li kedó azejte de bivir.* - Ako mu ne pomažu ni lekari ni lekovi, znači da mu je ponestalo volje (snage) da živi.
- azejtuna, f* - maslina
- azna, f* - magarica; *azno, m* - magarac; *El azno kajado por savijo lo tjenen, poslovica* - Magarca koji ćuti, mudracem smatraju; *kajer del azno, fig* - ispasti magarac
- azniku, dem m* - magarence
- aznidad, f* - glupost
- aznurija, f* - glupost, lupetanje
- ažena, f* - tudina
- aženu, m* - tudinac, stranac
- ažiku, ažitu, bot m* - čen belog luka
- ažu, ažo, bot m* - beli luk, češnjak

babilona, zool f - puž

bafo, m - 1. dah; 2. para

bafor, fig m - groznica; **a la noći mi si asuvija el bafor** - noću me je tresla groznica

bair, m - brdo

bajat, turc adj - ustajao, bajat (hleb)

bajit, hebr m - kuća

bajlar, v - plesati

bajle, m - ples, igra

bajlador, m - plesač, igrač

bajlamijentu, m - plesanje

bakamejar, v - namirisati, neparfemisati; *bakamejarse, fig vrf* - nalickati se; **Se bakameja, se kurladeja i se aremata por las kajes.** - Namiriše se, narumeni se, pa izade na ulicu da se pokaže.

balansa, f - vaga; **estar kon el pezo i la balansa** - meriti, vagati reči

baltá, turc f - sekira; *balteka, dem* - sekirica, sekirče

bamjá, turc bot f - **bamija** - bamija (vrsta povrća)

banka, f - banka

banko, banku, m - klupa; **bankitiku, dem** - klupica, šamlica

bañu, m - kupatilo; **fazer se bañu** - kupati se

baratu, adj - jeftin; **baratu es karu** - jeftino je skupo (izreka)

baratura, f - jeftinoća

barateru, m - onaj koji stalno prodaje jeftino robu

barba, anat f - brada (dlake na bradi); podbradak

barbađu, m - bradat (muškarac koji nosi bradu)

bardak, turc m - čaša (upotrebljava se u Skoplju, Prištini)

barer, v - čistiti, mesti

barida, f - metenje, čišćenje; **dar una barida** - na brzinu počistiti

baridura, f - čišćenje koje duže traje

baridor, m - čistač ulica

barilo, m - barel (stara mera - oko 50 litara)

barminam, excl - svašta! Sačuvaj Bože!

basma, f - cic

basta, *f* - testo; **masa basta** - posno testo bez ulja i putera; **masa fina** - masno testo
bastante, *adv* - dovoljno, dosta
bastón, *m* - štap (koji se nosi zbog elegancije ili potrebe)
bašu, *adj* - nizak (rastom); **bašitu**, **bašitiku**, *dem* - onizak, mali, omalen; **in bašu**, *adv* - nisko, dole
batal, *turc adv* - uzaludan
batal, *turc m* - neradnik
batiduriku, *m* - tučak za meso
batir, *bater*, *v* - lupati (na vrata), istucati (meso)
batirijar, *v* - upropastiti, uništiti; **batirijarse**, *vrf* - upropastiti se
batiris, *pl f* - bes; ke **batiris tienis?** - koji ti je đavo?
batulin, *m* - ulupano žumance sa šećerom
bava, *f* - pljuvačka, bala
bavaža, *f* - sitnica
bavažada, *f* - koješta, glupost
bavažar, *v* - 1. govoriti gluposti; 2. lenstvovati
bavažon, *m* - 1. besposličar, dokoličar; 2. sitničar, cepidlaka
bavoza, *f* - 1. puž; 2. balava; *fig* - balavica
bazár, *turc m* - pijaca, trgovina
Beata, *f* - žensko ime
beata, *f* - srećna; **beata eja** - blago njoj
bedahe, *hebr m* **bet-ha-im**, - groblje
bel, *med m* - krsta (leda); **mi sta duğuli-jendo el bel** - bole me krsta
bema, *f* - goveće
benadam, *m* - biće, čovek
bendičo, *adj* - blagosloven
bendisijon, *f* - blagoslov
bendizir, *v* - blagosloviti, blagosiljati
bérahá, *1. f* - udaja
berahá, *2. m* - molitva

beter, *turc adv* - loše, gore; **beter no puedi ser** - gore biti ne može
bever, *v* - piti
bevida, *f* - piće
bezar, *v* - ljubiti, poljubiti
bezba, *f* - pčela
bezu, *m* - poljubac
biča, *excl* - rospija, gadura
biču, *m* - crv; **bičus**, *pl m* - gamad, bube
bijen, *adv* - dobro
bijenes, *bijenis*, *pl m* - imanje, bogatstvo; *fig* - dragi moj, zlato moje
bija, *f* - kugla, kuglica
bijondu, *adj m* - plav, plavušan
biklijar, (**blikejar** - Sarajevo), *turc bek-lemek*, *v* - čuvati, paziti, bdeti
biklijador, *m* - čuvar, pazitelj; **biklija-dor de kaza** - kućepazitelj
bikleju, *m* - bdenje, čuvanje
biku, *m* - kljun
bilai, *turc m* - muka, nesreća
bilbil, *zool turc m* - slavuj
bimbriju, *bot m* - dunja
birit, **berit mila**, *m* - versko obrezivanje dečaka
bisiklet, *m* - bicikl
biskoču, *m* - dvopek
bišinar, *bot m* - platan
bitela, *zool f* - tele
bivida, *f* - način života
bivirisiju, *m* - žed; **tener bivirisiju d'agua** - biti žedan; **dar bivirisiju** - utoliti žed
bivir, *v* - živeti
bivu, *adj* - živ, živahan
bizbon, *zool m* - zolja, osa
biziriku, *m* - june
biznonu, *m* - praded; **biznona**, *f* - prababa
bižežu, *adj* - prastar
Blahija, *f* - Vlaška (Rumunija)

Blanka, *žensko ime*; **Blanki**, **Blankita**, **Blanxor**, **Blankuća**, **Bjanki**
blankejar, *v* - beleti, izbeljivati, beleti pranjem
blankesa, *f* - belina
blankeser, *v* - izbeleti
blankinaso, *adj* - beličasto
blankirija, *f* - veš, rublje; **kuzidera de blankirija** - švalja
blanku, *adj* - beo
boda, *f* - svadba
boğu, *m* - zavežljaj, bošča
boj, *m* - sprat; **el boj d'abašu** - parter, prizemlje
boju, *m* - pogača; **boju di mumuruz**, *m* - proja
boka, *anat f* - usta; **boka d'alma** - želudac
bokada, *f* - otvaranje usta
bokadu, **bukadu**, *m* - zalogaj
bolisa, *f* - gospa, dama
bolsa, *f* - torba, kesa
bomba, *f* - bomba
bonansa, *f* - blagoslov, (želeti) svako dobro
bondad, *f* - dobrotu
boračon, **buračon**, *m* - pijanac, pijanica, alkoholičar
boračes, **buračes**, *m* - pijanstvo
bota, *1. f* - bure, bačva, velika boca
bota, *2. f* - stara mera za tečnost
boton, **buton**, *m* - dugme
botonar, **butunar**, **abutunar**, *v* - zakopčati, zakopčavati
botonera, **butunera**, *f* - rupica za zakopčavanje
bovidad, *f* - glupost, budalaština
bovu, *acj* - glup
brağa, *f* - muške gaće
brağita, *dem f* - ženske gaće
brağeža, *aug f* - gaćetine, gaćurine

bramear, *v* - zavijati, urlati; **el lovu bramea** - vuk zavija, urliče
braso, **brasu**, *anat m* - ruka, nadlaktica
brazza, *f* - žar, žiška; **estar komo en brazza** - biti kao na žaru, nestrpljiv; **estar en una brazza** - pocrveneti u licu, zažariti se
brijar, *v* - sijati, blistati; **brijar de alegrija** - blistati od radosti, zadovoljstva
brijimal, *m* - ibrišim
briju, *m* - cvetanje
brimeru, *bot m* - drenjina
bronzu, *m* - bronza
bruša, *f* - veštica, raščupana osoba
brutal, *adj* - grub; *adv* - grubo
buej, *zool m* - vo
buelta, *f* - okret, zaokret
Buena, *f* - žensko ime; oblici tepanja su: **Bunača**, **Benuča**, **Buni**, **Bonči**, **Bončika**, **Bunoza**, **Bunika**
buenu, *adj* - dobar; **korason buenu** (tener) - biti dobar, plemenit, imati dobro srce; **buen mundu tenğa** - pokoj mu duši
buenu, - afirmacija, odobravanje; **dobro**, u redu
buenbuenu, *adv* - vrlo dobro, baš dobro
bujagi, *turc m* - bojadžija
bujidero, **bujimijento**, *m* - kuvanje
bujiko, **bujiku**, *m* - pogačica
bujir, *v* - kuvati, obariti
bujor, *m* - ključanje; **avrir bujor** - proključati
bukadar, *turc adv* - mnogo, ovaliko
bukluk, *m* - dubre
buko, *m* - prvenac, prvo dete
bular, *v* - vidi **abular**
buleta, *f* - rulet
buluk, *turc m* - gomila; **buluk de ñeve** - gomila snega, smetovi

bulu, m - cilj, meta

Bunača, f - žensko ime, oblici tepanja
su: Buka, Buena, Bunača,
Bunačika

bunačo, m - dobričina

buñeka, f - cucla

burakar, aburakar, v - bušiti

buraku, m - rupa

burguluk, turc m - obilje

burla, f - ruganje, ismevanje, šala

burlarse, vrf - našaliti se, narugati se

burlón, m - šaljivčina

huri, m - cev

bustežar, v - zevati

bustežu, m - zevanje

buškar, v - tražiti, zahtevati

buškador, buškadero, m - molilac

buškamijento, m - traženje, zahtevanje

butega, f - kutija; *butigita, dem* -
kutijica

butika, f - prodavnica

butro, m - debeo; *kavejus butros* - gusta
kosa; *de los gñuevos butros, fig* - bo-
gataš

buzijar, v - pokvariti, ukvariti; *buzijar-
se, vrf* - iskvariti se (karakter)

čadir, turc m - kišobran

čamparana, muz f - cimbalo

čamuškar, v - 1. plamteti; 2. podsticati
vatru

čanta, turc f - tašna (ženska)

čapeju, m - šešir

čapeta, f - rumenilo za obraze

čarši, turc m - varoš

čerčeve, turc m - ragastov (prozor,
vrata)

čibit, turc m - (kibrit) - šibica

čičarona, f - ona koja vikanjem hvali
robu

čiček, turc m - cvet (ne znam gde se
upotrebljava - uobičajeni izraz u
ladino jeziku je *flor*).

čijar, v - vrištati

čiju, m - vrisak; *ečar čijos* - vrištati,
vikati

čiku, adj - mali

čiku, m - dečak; *čikitiku, dem* - mališan,
malecki (tepanje)

čimur, turc m - ćumur, ugalj

čimneja, f - čađ, gar

činča, f - stenica

čivi, m - 1. kuka; *fig* - ljubavnik; 2.
drveni klinici za potkivanje cipela;
fig - upasti u nezgodu

čoká, zool f - kvočka

čoru, m - mlaz; *korer a čorus* - pljušta-
ti; *čoro d'ağua* - mlaz; *luvija a čo-
rus* - letnji pljusak

čuflar, v - zviždati

čufladera, f - tračara

čufladero, m - zvižduk

čuflador, pej m - cinkaroš

čuflatina, pej f - glasina

čuflet, m - zviždaljka

čuflik, m - imanje na selu

čuflo, m - zvižduk (voza)

čufo, m - čuperak, pramen kose

čukalj, m - noćna posuda, nokšir

čulan, m - oganj

čunko, 1. m - cev, čunak

čunko, 2. m - *kedar čunko* - biti zapa-
njen, paralizovan, ukočen od izne-
nadenja

čupar, v - polizati, olizati (prste)

čupada, f - lizanje

čupadero, čupatina, m pej - hlaptanje, srkanje
čuruk, adj - slab, truo
čuruk, m - invalid

dáda, f - udarac; *dadika, dem* - blag udarac
dáinda, adv - još, još uvek
dama, f - dama
damažijar, v - praviti metež, nered, buku, gungulu; biti bučan
damažeru, m - galamdžija
damlá, med turc f - kap, kaplja, apopleksija
damlar, turc v - kapljati
danar, v - plivati; *danar en la ġudrura* - plivati u salu
danadera, f - plivačica
danador, m - plivač
danijar, turc v - istrpeti, izdržati; *danijar dolor huerte* - izdržati jak bol
dan-vaješ, hebr m - *dam-va-eš* - muka, nevolja, rana; *estar danvaješ* - biti vrlo rdavo raspoložen, mučno raspoložen
dañar, v - štetiti, praviti štetu, naneti štetu
daņu, m - šteta; *fazer daņu* - učiniti štetu, naškoditi
dar, v - dati; *dar l'alma = murir* - ispustiti dušu (umreti); *dar una manu = ajudar* - pružiti ruku, pomoći; *dar en bašu* - baciti pod noge, uništiti; *fig* - pojesti sve; *dar fijeru* - peglati; *dar una barida* - ovlaš, na brzinu počistiti; *dar una spundada* - ovlaš oribati; *dar palmas* - pljeskati, aplaudirati, čestitati; *dar riza* - osmehnuti se; *dar un puņu* - udarac pesnicom; *dar fečus* - uposliti, zaposliti, dati posao; *dar abasta* - dovoljno dati (dovoljno učiniti)
darsar, hebr v - preporučiti; *darsa mi fižu* - učini nešto dobro, veliko
dasijo, m - taksa
daul, davul, m - doboš, bubanj; *tijene la kavesa komo un daul* - ima veliku glavu, kao bubanj
de = di, prep - od
debašu, adv - ispod, pod
deber, v - morati
dedu, m - prst; *dediko, dem* - prstić
deklarar, v - izjaviti, objasniti; *deklararse, vrf* - izjasniti se

deklaru, *m* - objašnjenje, razjašnjenje
deliberar, *v* - osloboditi
deliberadu, *m* - osloboden
delgadu, *adj* - tanak; *delgadiku*, *dem* - tanušan
*demandar*¹, *v* - pitati, upitati, zatražiti;
demandar konsežo - zatražiti savet
demanzija, *f* - višak; **mučo i demanzija** - mnogo, pa i više od toga
demanzijadu, *adv* - preterano, mnogo
demudada, *f* - oronulost; **mužer demudada** - žena lošeg izgleda (posle bolesti)
demudar, *v* - svući
dependar, (*dipender* - Makedonija) *v* - zavisiti
derečo, *direčo*, 1. *adv* - desno, pravo, direktno
derečo, *direčo*, 2. *m* - pravo (nauka)
derečor, *direčor*, *m* - pravnik
derečidad, *direčidad*, *f* - pravda
derohar, *durukar*, *v* - srušiti, razoriti, demolirati
deroharse, *vrf* - slomiti se (psihički)
derokejo, *durukeju*, *m* - zvuk koji se čuje kada se nešto ruši
des, *dez*, *prefiks*; (Sve reči koje počinju na *des* u nekim krajevima (jug) imaju početak na *dis* i sa su istim značenjem; *desfazer* - *disfazer*; *dezksar* - *dizksar*).
desfazer, *disfazer*, *v* - rastaviti, rasturiti; *l'akuzitura* - rasparati; *desfazer en l'ağua* - razblažiti vodom; *desfazerse*, *vrf* - propasti, rasturiti se; *desvazerse d'asperar* - propasti čekajući
desfeču, *adj* - rasturen, rastavljen na delove

desfilačar, *v* - otrcati, izlizati (platno, odeća)
desfilar, *v* - 1. razdenuti; 2. kidati se od želje, čežnje
deshamačar, *v* - izgnječiti
deshášar, *v* - srušiti, uništiti, *fig* - razmaziti
deshášudu, *m* - maza, razmaženo dete
deshenadu, *adj* - aljkav
deskajer, *v* - opadanje (zdravlja, časti, osećanja, itd.); **deskajer a alğuno del korason** - otpadati od srca (gubiti interesovanje)
deskalsarse, *vrf* - skinuti čarape i cipele, biti bos
deskalsu, *deskalsadu*, *diskalsadu*, *adj* - bos; *fig* - siromašan; **diskalsadu i disbrağadu** - go i bos, bez igde ičega, siromašan
deskansare, *vrf* - odmarati se
deskansu, *m* - odmor
deskarğar, *v* - istovariti, iskrcati
deskarnar, *v* - odvojiti meso od kostiju
deskavinar, *v* - 1. skinuti katanac, rezu; 2. skinuti šešir radi pozdrava
deshavesar, *v* - obezglaviti, odrubiti glavu, izgubiti prisustvo duha
deskunvinadu, *m* - neisplativost
deskunvinir, *v* - biti nekoristan, neisplativ (o poslu)
deskoradu, *adj* - bestidan, drzak; **deskoradu**, *m* - bestidnik
deskorasonadu, *adj* - okrutan, nemilosrdan
despareser, *v* - nestati, iščeznuti
despues, *adv* - posle, zatim
dešar, *dišar*, *v* - pustiti (nekoga, nešto)
detener, *v* - 1. pridržati, podržati; 2. zakasnuti, zadržati se; *fig* - biti ohol, biti arogantan, biti uobražen; **dete-**

ner de varda, *vedra* - držati do istine, biti istinoljubiv
detenidu, *adj* - uobražen, ohol
devantal, *m* - kecelja (koja se nosi preko odeće)
devda, *f* - dug
devder, *v* - dugovati, biti dužan
devdor, *m* - dužnik
devdozu, *m* - prezadužen, stalno zadužen
dezbaforar, *v* - ispariti; *dezbaforarse*, *vrf* - isparavati se
dezbarasar, *v* - rasprijeti, napraviti red
dezbarasarse, *vrf* - osloboditi se koga, otarasiti se
dezbarasadu, *adj* - slobodan, oslobođen (obaveza)
dezbrağadu, *m* - go; *fig* - bez ičega, siromašan; *dezbrağarse*, *vrf* - skinuti se; *fig* - ostati bez ičega, ogoleti
dezğrasija, *f* - nesreća
dezğrasijadu, *m* - nesrećnik
dezğrasijarse, *vrf* - unesrećiti se, zapasti u revolju
dezmajarse, *vrf* - onesvestiti se
dezmaju, *m* - nesvestica
dezvanesarse, *vrf* - izgubiti prisebnost, onesvestiti se
di = de
dijablu, *dijavlu*, *m* - đavo (Bitolj, Skoplje)
dijamante, *m* - dijamant
dičozu, *adj* - plodan; **dičoza i aleğra**, *loc* - blagoslovena bila (poželeti dete ženi bez deteta)
diferensija, *f* - razlika
diferensijarse, *vrf* - razlikovati se
dija, *m* - dan; **de dija** - danju; **de dija en dija** - iz dana u dan; **de dija de kada dija** - svakog božijeg dana, svakodnevno

dijada, *f* - dan od jutra do mraka
dijente, *med m* - zub
dijes, *num* - deset
dijezenu, *num* - deseti
Dijó, Djó, *m* - Bog, Gospod; **Dijó ke nos ġuadri!** - Bog nas čuva!; **Dijó pijadozu** - milostivi Bože; **A Dijó!** - O Bože!; **Dijó ke ti paği** - Bog ti platio, Bog te kaznio; **Dijó ke ti bendiğa** - Bog te blagoslovio; **Dijó ke ti sijenti** - Bog te čuo, dabogda; **Siñor del mundu!** - Gospode Bože!; **Dijó ke lu mati!** - Bog ga ubio!; **Dijó ke lu insijeği!** - Bog ga kaznio! (oslepio)
dikin, *m* - plug
dilintadu, *adv* - (**del in todu**) - sve u svemu, sve u celini
dineru, *m* - dinar, novac
dip, *turc m* - dno
diritir, *v* - istopiti, rastopiti; **diritirse**, *rf* - istopiti se
dis, - *vidi des*
disbrolar, *v* - zbuniti
disbrolarse, *vrf* - pobrkati, zbuniti se
disdizir, *v* - poreći
diskarsu, *adj* - škrt; **diskarsiku**, *dem* - pomalo škrt
diskarsu, *m* - cicija
diskuvižar, *v* - otkriti (nekoga ko je pokriven); *diskuvižarse*, *vrf* - otkriti se, zbaciti pokrivač
diskuzir, *v* - rasparati, oparati, rašiti
dislokar, *v* - premestiti
dispartu, *m* - rastanak
dispartarse, *vrf* - odvojiti se, rastati se, razdvojiti se, razvesti se
dispedasar, *v* - raskomadati, iskidati na komade
dispeğar, *v* - odlepiti, razlepiti; *dispeğarse*, *vrf* - odlepiti se, razlepiti se

¹ Bitolj, Priština: *demandar*, *dimandar*

- dispertar, v* - probuditi, razbuditi; *dispertarse, vrf* - probuditi se, razbuditi se
- displumar, v* - očupati perje (očupati živinu)
- dispolver, v* - ukloniti, obrisati prašinu
- dispozarsa, vrf* - veriti se
- distapar, v* - otklopiti, skinuti poklopac, otvoriti; **distapar la redoma** - otvoriti bocu; **distapar la kama** - razmestiti krevet; **distapar la meza** - rasprijeti sto; **distaparse, vrf** - otvoriti se; **mi si distapó la butiĝa** - otvorila mi se kutija
- distruir, v* - uništiti, razrušiti, rasturiti
- dišipla, f* - sluškinja
- diz, dez* vidi *des, dez*
- dizajuno, m* - doručak
- dizajunar, v* - doručkovati
- dizakodrar, v* - zaboraviti
- dizarmar, v* - razoružati, oduzeti oružje
- dizatar, v* - odvezati; **dizatarse, vrf** - odvezati se; *fig* - osloboditi se (obaveza)
- dizbručar, v* - ispovediti, poveriti; **dizbručarse, vrf** - ispovediti se, poveriti se
- dizdevdarse, vrf* - razdužiti se, vratiti dugove
- dizdoblar, v* - rasklopiti
- dizĝanadu, adj* - mrzovoljan
- dizĝanar, v* - obezvoljiti, lišiti volje; **dizĝanarse, vrf** - obezvoljiti se, biti mrzovoljan
- dizijadu, m* - jedinac, mezimac, željen
- dizijar, v* - razmaziti, maziti, želeti
- dizijentis, pl m* - govorkanja; **aj dizijentis** - priča se, govori se
- dizir, v* - 1. reći, kazati; 2. odgovarati, prijati; **el kajentor mi dizi, el friju no mi dizi** - toplota mi odgovara (prija), hladnoća mi ne odgovara (ne prija); **no mi dizi esta sena** - ne prija mi, škodi mi ovo jelo
- dizkañar, diskañar, v* - očistiti od blata
- dizmizurar, v* - biti neodmeren, bez mere
- dizmizuradu, adj* - neodmeren, nevaspitan
- diznudar, v* - presvući; **diznudarse, vrf** - presvući se
- dizveĵarse, vrf* - patiti od nesаницe
- dizventuradu, m* - nesrećnik
- dizventurozu, adj* - malerozan, nesrećan
- dobla, doblonis, dublonis, pl m* - dukat, zlatan novac
- doblar, v* - presaviti, saviti
- dogoĵar, duĝuĵar, v* - zaklati, preklati
- dogoler, duĝuler, v* - boleti; **mi duĝueli la kavesa** - boli me glava
- dolor, dular, f* - bol
- dolor, m* - patnja
- dolorozu, duhurozu, m* - bolesnik
- donde, d'onde, upit* - odakle?, otkuda?, gde?
- donzela, f* - gospodarica, gospodica
- dor, hebr m* - generacija
- dota, f* - miraz
- dubara, f* - buka, galama; **fazer dubara** - dići galamu zbog nečega
- dueña, f* - guvernanta, dadilja
- dueño, m* - gospodar, učitelj
- dukunijar, turc v* - škoditi, naškoditi, štetiti; **mi dukuneĵan los ĝuevus** - škoda mi jaja
- dulse, adj* - sladak
- dulse, m* - 1. ušećereno voće; 2. slatko od voća
- dulsor, f* - slatkoća, slatkost
- dulsura, f* - nešto slatko, slatkiš
- durar, v* - trajati
- durmir, v* - spavati

- durmjaniku, m* - spavalica
- dureza, med f* - 1. zatvor, konstipacija; 2. tvrdoća
- duru, adj* - tvrd
- duru, m* - tvrd (otporan čovek); *fig* - ograničen (čovek)

Đ

- dam*, turc *m* - staklo, prozor; *dem* -
đamiziku - prozorče
- đambas*, turc *m* - poznavalac konja
- đara*, *f* - bokal; *đarika*, *dem* - đezva,
lonče
- đente*, *đenti*, *pl f* - ljudi, svet; *muća*
ađente - mnogo ljudi, mnogo sveta
- đentorija*, *đintorija*, *f* - masa, gužva,
mnoštvo ljudi
- đibra*, turc *adj* - prekiseo; *esti kezu es*
de verda una đibra - ovaj sir je
zaista loš, prekiseo je
- Đidió*, *m* - Jevrejin
- đindivri*, bot *m* - đumbir
- đinoju*, *m* - koleno
- đirinasio*, *m* - pokolenje, generacija
- điro*, *m* - zaokupljenost, rad, pokret;
estar en un bivo điro - biti zaoku-
pljen nečim
- đivaler*, *m* - 1. dragi kamen; 2. čovek
sa mnogo vrlina
- đoja*, *f* - nakit, ukras, dragulj; *đoja mija*
- zlato moje (tepanje)
- đubé*, *f* - orijentalna odeća
- Đuderija*, *f* - Jevreji, jevrejstvo
- đudezmu*, *đudeiku*, *adj* - jevrejski
- đudezmu*, *m* - jedan od naziva za jezik
Jevreja Sefarda.
- Đudija*, *f* - Jevrejka
- đudisio*, *m* - sud, prosuđivanje, rezono-
vanje
- đuevis*, *m* - četvrtak
- đuđar*, *v* - igrati, plesati; *đuđarse*, *vrf* -
igrati se; *đuđarse kon alguno* - po-
igravati se s nekim, ismejivati ga,
zadirktivati ga
- đuđador*, *m* - plesač
- đuđaton*, *m* - 1. onaj koji voli da pleše;
2. čigra
- đuđeti*, *đuđetu*, *m* - igračka
- đuđo*, *m* - igra, ples
- đuđura*, *đuđuro*, *m* - zakletva; *dar đura* -
zakleti se, dati zakletvu; *tomar đura* -
tražiti zakletvu (naterati nekog
da se zakune)
- đuđurar*, *v* - zakleti, zaklinjati; *đuđurarse*,
vrf - zakleti se, potvrditi zakletvu
- đuđusteza*, *f* - pravilnost, tačnost, pravda
- đuđusto*, *adj* - 1. pravedan, nevin; 2. ta-
čan, namiren

đusto, đustu, adv - tačno, pravilno, tako je; *salir đusto kon algo* - izaći na kraj, raščistiti nešto s nekim; *oj salí đusta kon la komida* - danas sam imala taman toliko hrane
đuzgar, v - suditi, presuditi

đuzgador, m - sudija
đuzgo, m - sud (ustanova)
đuzdan, m - tobolac (kesa u kojoj se drži zlatan i srebrni novac - nosi se oko vrata)
đuviju, m - klupče

ečar, v - baciti, izbaciti, baciti napolje;
ečar ahuera - isterati, izbaciti (nekoga); *ečar tino* - paziti, pažljivo slušati; *ečar enkara (algo)* - reći u lice, baciti u lice (istinu); *ečar lum-bre* - založiti, podložiti, zapaliti vatru; *ečar a kozer* - staviti, pristaviti da se (nešto) kuva; *ečarse, vrf* - 1. leći, opružiti se; 2. baciti se; *ečarse ala kama* - leći, otići na spavanje; *ečarse ala mar* - baciti se, skočiti u more; *ečarse a l'agua* - utopiti se (izvršiti samoubistvo); *ečarse a kor-rer* - potrčati; *ečarse a nadar* - zaplivati; *ečarse al feču* - baciti se na posao; *ečar al tinu* - zapamtiti
ečada, f - položaj pri ležanju; *tener buena (negra) ečada* - imati dobar (loš) položaj pri ležanju, spavanju
ečadu, fig m - bolesnik
edad, f - godine (starost)
edukar, v - vaspitati, poučiti
edukasijon, f - vaspitanje, ponašanje
El, 1. m. - Bog

el, 2. odr. čl. za imenice muškog roda (u Makedoniji i na Kosovu); *el i il* u Sarajevu
el, 3. lična zamenica muškog roda, treće lice jednine; ejus - pl - oni
elevar, v - podučiti, odnegovati, odgajiti
eja, lična zamenica ženskog roda, treće lice jednine - ona; *ejas, pl* - one
embarlar, v - spakovati, upakovati; *embalarse, vrf* - smestiti se
embalijarse, vrf - razbesneti se, naljutiti se
embarasar, imbarasar, v - 1. zbuniti; 2. napraviti nered
embarasus, imbarasus, pl m - nered
embarasatina, imbarasita, pej f - dar-mar, nered
embrolarse, vrf - 1. zbuniti se; 2. zamajavati se, baviti se nevažnim stvarima
embrolo, m - zabuna
embulada, f - bula (Turkinja)
embularse, vrf - zabuliti se (umotati se, pokriti lice)

embuena, f - vrsta ribe
embutir, v - kljukati, previše hraniti;
embutirse, vrf - kljukati se
empesar, impisar, v - početi, započeti;
empesar algo de primas a primas - početi iznova, od samog početka
empesu, impesu, m - početak; *empesamijenta (impesamijentu), m* - započinjanje
empijožinarsa, impijožinarsa, vrf - uvažljiviti se
empilitrarse, vrf - uvrstiti nešto sebi u glavu
empježo, impježu, m - posao, zaposlenje
empježadu, impježadu, m - službenik
empjeğarse, impjeğarse, vrf - zaposliti se
emplejar, v - koristiti, upotrebiti
emplejo, m - upotreba
empolvarse, vrf - biti prašnjav, uprašnjaviti se
emprestar, imprestar, v - pozajmiti, uzajmiti; *tomar emprestado* - uzeti zajam
empreter, impreter, v - pocrneti (od sunčanja)
empotradu, med m - kilav
empotrarse, vrf - okilaviti se, dobiti kilu (herniju)
en = in, prep - u, na; *en bašu = in bašu, adv* - dole; *en riva = in riva en de más* - pogotovu; *en esto* - međutim, u međuvremenu
enčir, inčir, v - puniti, napuniti; *enčir los mijojus dealguno* - napuniti glavu nekome
enčimjentu, m - punjenje
endağora = indağora (en-in-d'agora), adv - od sada, nadalje

enderečarse, inderečarse, vrf - 1. uputiti se, usmeriti se ka...; 2. uspraviti se, ispraviti se
endevinar, v - pogoditi (želju, nameru)
eneğrarse, vrf - prozlitu se, postati zao
enemiğo, m - neprijatelj; *vajğa al enemigo lo ke pensa al amiğo* - neka se svako zlo koje neprijatelj misli mom prijatelju njemu (neprijatelju) i dogodi
enemistad, f - neprijateljstvo
enemistozu, adj - neprijateljski
enervarse, vrf - nervirati se, iznervirati se
enfambreserse, vrf - izgladneti
enfarinarsa, vrf - ubrašnjaviti se, uprljati se brašnom
enfilat, infilat, v - udenuti, uvući; *enfilat la ağıža* - udenuti konac u iglu
enforkar, v - zadaviti, obesiti
enforkadu, m - obešen (na vešalima)
enforkada, f - vešanje
enformar, informar, v - obavestiti; *enformarse, informarse, vrf* - obavestiti se, saznati
enformasija, informasija, f - obavještenje
enfrente, ibfrenti, adv - naspram, preko puta
engañar, v - prevariti; *engañarse, vrf* - prevariti se
engañador, m - prevarant
engaņu, m - prevara
enğlutir, v - progutati
enğobarse, vrf - 1. pogrbiti se, zgrbiti se; 2. dobiti grbu
enğodrarse, vrf - ugojiti se
enğodreserse, vrf - uvećati, preuveličavati; *el ožo del patron enğodrese el kavajo, loc* - gazda pogledom ugoji konja (poveća mu vrednost); *fig* -

svakome je svoje najlepše, najvrednije itd.
enğranderser, v - 1. porasti, uvećati; 2. odnegovati
enğrirse, vrf - zainteresovati se, (zagregjati se, zaljubiti se)
enğrijidu, adj - zainteresovan, zagregjan
enğrijimijentu, m - zainteresovanost, zagregjanost
enhaminar, hebr hamin, v - skuvati, obariti; *fig* - ubiti nekog
enhaminarsa, vrf - ubiti se
enhazinarsa, inhazinarsa, vrf - razboleti se, oboleti
enhazinura, inhazinura, f - bolest
enhazinijentu, adj - bolešljiv
enkağarse, vrf - vršiti nuždu
enkalar, inkalar, v - krečiti
enkañar, inkaņ, v - ublatnjaviti, uprljati blatom; *enkaņarse, vrf* - ublatnjaviti se
enkašar, v - 1. staviti u sanduk; *fig* - prevariti nekog; 2. sakriti; *enkašarse, vrf* - sakriti se
enkašatina, pejf - prevara
enklavar, v - zakucati, ukucati, zabiti; *enlararse, fig* - prevariti se; *enklavarse a alğuno, fig* - prevariti, nasamariti nekoga; *buen čivi se li enklavo* - dobro ga je prešao, prevario
enkolar, v - uštirkati, štirkati
enkolğar, v - okačiti, obesiti (odeću); *enkolğarse, vrf* - okačiti se, obesiti se (nekome o ruku, oko vrata)
enkožer, inkožer, v - skupiti
enkožerse, inkožar, inkužar, vrf - skupiti se, pokupiti se (platno, odeća posle pranja)
enós, adv - međutim

enpupirse, vrf - gušiti se, teško disati (zbog prehlade, bolesti)
enpupisija, f - gušenje
ensalar, insalar, v - posoliti
ensaltar, v - poskočiti
enselarse, vrf - zavideti, biti zavidan, ljubomorani
ensenbrar, asembrar, sembrar, v - posejati, zasejati, sejati
ensima, adv - usred, posred, povrh
ensorderser, v - ogluveti
enšağuar, v - ispirati; *enšağuararse, vrf* - ispirati se
enšağadura, f - ispiranje
enšalar, v - slaviti, proslavljati
enšaladu, adj - divan, veličanstven
enšavonar, v - sapunjati, nasapunjati; *enšavonarse, vrf* - nasapunjati se, sapunjati se; *fig* - reći istinu
enšavonada, f - sapunica
enšuğar = ašuğar, v - sušiti, osušiti
enšuğador = ašuğador, m - sušionica
enšuğadera, med f - sušica (tuberkuloza)
enšutu, adj - suv
entender, intender, v - razumeti, shvatiti; *entenderse, vrf* - razumeti se, sporazumeti se
entendimijentu, m - razumevanje
enterar, interar, v - sahraniti, pokopati
entikijarse, intikijarse, vrf - oboleti od tuberkuloze, zaraziti se tuberkulozom
entikijir, v - rastužiti; *entikijirse, vrf* - rastužiti se, ražaliti se
entiņir, v - ocrniti, ružno govoriti o nekome, ogovarati
entonsis, intonsis, stonsis, adv - kada, zatim
entoseğar, intoseğar, intusiğar, v - otrovati

entrar, intrar, f - ući, ulaziti
entrada, intrada, f - ulaz
entraderu, entramjentu, m - ulazak
entravikar, v - žvrljati, nečitko pisati;
 skivir *entravikado* - nečitko pisati
entri, adv - između
entrimijentis, adv - međutim, u među-
 vreme.nu
envijernu, invjernu, m - zima (godišnje
 doba)
envjeranda, invjernada, f - toda en-
 vjernada - cele zime
era, - prošlo vreme pomoćnog glagola ser,
 - bejah, bio sam; (*ero, eris, era,*
eramus, eratiš, eran)
ermana, f - sestra; *ermanela, pej* - rđa-
 va sestra; *ermanika, dem* - sestrica
ermanu, n - brat; *ermanelu, pej* - rđav
 brat; *ermaniku, dem* - bratić
ermandat, f - bratstvo
es, prezent, treće lice jednine pomoćnog
glagola ser (*soj, sos, es, somus, soš,*
son - sam, si, je, smo, ste, su)
esfrijarse, vrf - prehladiti se, dobiti
 prehladu
esfriju, m - prehlada, groznica
eskapamijentu, m - kraj, završetak
eskapar, v - završiti
eskrivir, v - pisati; *eskrivirse, vrf* - upisati
 se
eskrivida, f - 1. pisanje; 2. rukopis
eskrividor, m - pisac
eskučar, = askučar
espada, f - mač
espalda, anat f - leđa
espantar, v - plašiti, uplašiti; *espantar-*
se, vrf - uplašiti se, plašiti, se
 strahovati
espantu = spantu, m - strah
espantikozu = spantikozu, adj - pla-
 šljiv, strašljiv; *m* - strašljivac

esparañar, v - poštediti, zaštititi
 nekoga
esperansa, f - nada, nadanje
Esperansa, f - žensko ime
esperarse, vrf - nadati se, očekivati
espozar, v - venčati; *espozarse, vrf* -
 venčati se,
espozu, m - 1. suprug; 2. mladoženja;
espoza, f - supruga, mlada
esprimer, v - objasniti, izraziti; *espri-*
merse, vrf - objasniti se, izraziti se
esprimir, v - iscediti, cediti
esta, esti, estas, estus, pokazna zameni-
ca - ova, ovaj, ove, ovi; ta, taj, te, ti
estampar, v - fotografisati
estampa, f - fotografija, slika, šara
estampador, m - fotograf
estar, pom gl - biti; *estar en un korason*
 - jednodušno (biti istog mišljenja)
estimar, v - poštovati
estima, f - poštovanje
estirar = stirar, v - 1. prostirati (veš);
 2. pružiti, ispružiti (ruku)
estrañeru, m - 1. stranac; 2. inos-
 transtvo
estrečar, v - suziti; *estrečarse, vrf* -
 stisnuti se
estrečez, f - 1. uzanost, uskost; 2.
 drskost
estreču, adj - tesan, uzan
estrečura, f - uskost, ograničenost
estreja, f - zvezda; *estrejika, dem* - zvez-
 dica
estremeserse, stremesere, strimeserse,
vrđ - stresti se, zadržati, osetiti
 žmarke, jezu
eternu, adj - večan, besmrtn
evitar, v - izbeći
ezmeru, m - mera; *kon ezmeru* - s me-
 rom; *bivir kon esmeru* - živeti s
 merom, odmereno, razumno,
 skromno

fada, f - krštenje, davanje imena
fada, m - krštenje ženskog deteta
fajada = fajadu, (od fajar), f - prona-
 lazak
fajar, v - naći, pronaći
fajdé, turc f - korist, vajda
fajiska, f - varnica
falba, f - hvalisavost
falbozu, adj - hvalisav
falda, 1. f, - fileti jedna vrsta ribe
falda, 2. f, - krilo; *tomar a la falda* -
 uzeti, staviti u krilo
faldukera, f - džep
falo, m - slučaj; *en falo ke* - u tom
 slučaju, u slučaju da...
falsu, adj - izveštačen, lažan
falta, f - 1. oskudica, nedostatak; 2.
 potreba
faltar, v - nedostajati, oskudevati
fama, f - slava, reputacija
fambre, fambri, ambre, f - glad; *tener*
fambre - biti gladan
fambrura = ambrura, f - glad
fambrijentu = ambrijentu, adj - gla-
 dan

famija, f - porodica, familija; *de famija*
 - poreklo
fará, f - propast; *estar de la fará abašu*
 - propasti u poslu
farfana, f - brbljivica
farfuli, m - vrsta kolača od tučenog
 belanca i šećera
farina = arina, f - brašno; *farinika,*
dem - kolač sa puterom
farōzu, adj - zardao
fartu, adj - sit, zasićen
fartura, f - zasićenost, sitost, pre-
 sićenost
fasfeča, f - prevara, varanje; *fazer fas-*
fečas - smišljati prevaru, prevariti
fasil, adv - lako
fastidijozu, adj - dosadan, mrzak
fastijar, v - dosađivati
fastijo, m - dosada; *dar fastijo o fastijar*
a alĝuno - dosađivati nekome, biti
 dosadan
faša, f - povojnica, povoj
fašar = infašar, v - poviti (dete)
fašfuri, m - porculan
fašista, m - fašista

fatu, *m* - prema za odojčce
avas, *pl f* - crvene mrlje po koži, osip
favor, *m* - usluga, milost; **por favor** - molim vas, molim te
avlar - vodi ablar
fazer, = **azer** *v*, - raditi, činiti; **fazer fečus** - poslovati, raditi; **fazer ple-tus** - izazivati svadu, spletkariti; **fazer loku** - izludivati, praviti ludim; **fazerse feju** - poružniti, učiniti ružnim; **fazer dañu** - učiniti štetu (nešto polomiti, uništiti)
fazijenda, *f* - posao, rad
fazindera, *f* - bedinerka, kućna pomoćnica
feču, *m* - rad, posao; **tener feču** - imati posla, biti zauzet poslom
feğadu, *med m* - džigerica, jetra; **feğadiku**, *dem* - pileća džigerica
fejour, *m* - **ležalidat**, *f* - ružnoća
feju, *adj* - ružan; *fig* - nedostojan, sraman
felek, *m* - svemir, kosmos
felisitar, *filisitar*, *v* - čestitati
fes, *turc m* - fes (turska kapa); *fizitiku*, *dem* - mali fes, feščić
ferir, *v* - raniti
feridu, *m* - ranjenik
ferida, *f* - rana
fidejus, *pl m* - vrsta testa duguljastog oblika
fidor, *f* - smrad, loš miris
fididu, *adj* - smrdljiv
fiğa, *bot f* - smokva (pl d)
fiğu, *bot m* - smokva (stablo)
fjadu, *m* - kredit, zajam; **tomar fijadu** - uzeti kredit; **tomar al fijadu** - uzeti na veresiju
fijansa, *f* - poverenje, garancija
fijar, *v* - kreditirati
fijatina, *f* - loši uslovi kredita (zelenski kredit)

fijel, *f* - žuč
fijeru, *m* - gvožđe; pegla
fijusija, *f* - fizionomija
fil, *zool turc m* - slon
filu, *m* - konac, nit
fileča = **fleča**, *f* - strela
fildiš, *turc m* - slonova kost, slonovača
fildžan, *turc m* - fildžan, šoljica za kafu
filvan, *m* - prošivanje; **ečar filvan** - prošiti
filvanejar, *v* - prošivati
fin, *f* - kraj, svršetak; **kada koza tijeni su fin** - sve ima svoj kraj; **fino ke** = **asta ke** - do, dok
findriz, *fendriz*, *findriš*, *f* - pukotina, rascep
finel, *fenel*, *m* - fenjer; **pidrir el finel**, *fig* - izgubiti zdravlje, sreću i sl.
finir, *v* - oblikovati; **fini pan** (masa) - oblikovati hleb (testo)
firnar, *v* - potpisati
fisthí, *fist'akí*, *adv* - dovd
fistik, *bot m* - pistaš (pistač)
fišuğu, *pej adj* - neskroman, nametljiv; **fišuğitu**, *dem m* - nametljivac
fitižu, *pej m* - loš sin; *fitiža*, *pej f* - loša ćerka
fižon, *bot m* - pasulj; **blanku fižon** - beli pasulj; **fižon vedri** - pasulj u mahuni
fižuleta, *bot f* - boranija
flakesa = **flakidad**, *f* - mršavost, izmršavelost; **flakitu**, *dem* - omršav, malo mršav
flakor, *f* - slabost, mršavost
flaku, *adj* - mršav; **flaku atimadu** - živi kostur, mršav do iscrpljenosti, jako mršav
flinta, *f* - puška
floku, *m* - pahuljica; **floku de ñeve** - snežna pahuljica
flondra, *f* - prostitutka

flor, *f* - cvet
floreser, *v* - cvetati, rascvetati
flošu, *adj* - labav, slab
flošana, *flušana*, *pej f* - pripit, »pod gasom«
flošeta, *flošura*, *f* - labavost, slabost
fodra, *f* - postava
foja, *f* - 1. jama, pećina; 2. raka, grob
fondu, 1. *m* - dno
fondu, 2. *adv* - duboko
fondura, *f* - dubina
formiğa, *furmiğa*, *zool f* - mrav
fornu, *m* - pećnica, rerna
foža, *bot f* - 1. list; 2. stranica (knjige, novine); 3. jufka
frağua, *f* - građevina, kuća u izgradnji
frağuaderu, *frağumjentu*, *m* - zidanje, građenje
frağador, *m* - zidar, neimar, radnik koji radi na građevini
frağuar, *v* - graditi, zidati
franka, *f* - kecelja
freğar, *v* - 1. trljati, uglancati; 2. prati sudove; *fig* - pljusnuti, ošamariti
freğadus, *pl m* - sudovi, posuđe
freğon, *m* - krpa za pranje (sudova ili poda)
frente, = **enfrente**, **infrenti**, *adv* - preko; **al frente** - preko puta; naspram
fresku, *adj* - svež; *m* - svežina; **meter en fresku** - staviti na sveže (hladno) mesto
frijideru, *m* - prženje
frijir, *v* - pržiti
fritada, *f* - prženica
fritulikas, *pl f* - hleb isečen na kockice i pržen na vreloj ulju
friju, *m* - hladnoća; **tener frijus** - imati groznicu, tresti se od groznice
fronte, *anat m* - čelo; **mi vinu a frontes** - popo mi se na glavu, dosadio mi je, smučio mi se

fronteru, *m* - frizura ukrašena dukatima (tipična za Safardkinje u ono vreme)
froña, *fruña*, *f* - jastučnica
fruta, *f* - voće
fruteru, *m* - 1. voćnjak; 2. obožavalac voća
fružalda, *f* - pita savijača
fružaldar, *v* - mesiti, razvlačiti kore za pitu savijaču; **fružaldika**, *dem* - male pite savijače
fuėgu, *m* - 1. oganj, plamen, požar; **ečar al fuego** - baciti u vatru
fuğera, *med f* - difterija
fulanu, *m* - dotični, izvesni (upotrebljava se za osobu koju ne možemo ili ne želimo da imenujemo)
fumar = **afumar**, *v* - pušiti; **fumarse**, *vrf* - pušiti se, dimiti se; *fig* - pušiti se od ljutine, od besa
fumoza, *f* - mnogo dima, zadimljenost
fumu, *m* - dim
funeral, *m* - sahrana
furča, *f* - četka
furčina, *f* - ukosnica
furija, *urja*, *f* - besnulja; **en furija**, *adv* - besno; **fazer algo en furija** - učiniti nešto u besu, u ljutini
furiozu, *adj* - besan
furnasa, *f* - malo ognjište (nosilo se prilikom dužih putovanja radi grejanja)
furu, *m* - vreteno
furužar, *v* - rđati, zardati
furužentu, *adj* - zardao
fusta, *f* - suknja
fustana, *turc f* - haljina
fuška, *f* - plik (opekotina)
fuškin, *m* - đubrište

ġabela, f - porez na meso koji Jevreji plaćaju

ġajina, zool f - kokoška

ġajineru, m - 1. kokošarnik; *dos ġajos en un ġajinero no kantan* - dva petla u istom kokošarniku ne peva-ju, tj. u istoj kući dva gospodara ne mogu biti; 2. odgajivač živine

ġaju, 1. anat m - Adamova jabučica

ġaju, 2. m - petao

ġala, adv - svečano; *vestido da ġala* - gala ...deća, svečana odeća

ġalan, m - mladić plemenitog roda;

ġalana, f - devojka plemenitog roda

ġaloča, f - kaljača

ġameju, zool f - kamila

ġana, f - želja, volja, zadovoljstvo, radost; *tener ġana de komer* - biti gladan; *fazer alġo kon ġana* - raditi nešto sa zadovoljstvom; *tener en ġana a alġuno* - uzeti nekog na zub, biti protiv nekoga

ġanar, v - zaraditi, primiti, zaslužiti; *el ġanar, m* - zarada

ġanador, m - onaj koji zarađuje

ġanamijentu, m - zarađivanje

ġanču, m - reza, zasun, katanac, kuka, *meter el ġanču* - zakatančiti, staviti katanac, rezu

ġanedir, m - raj

ġanti, m - muška rukavica; *ġantis, pl m* - rukavice

ġarġanta, ġirġanta, anat f - vrat

ġarġarejar, v - ispirati grlo, grgoljiti

ġaron, hebr m - grlo; *el otro ġaron* - dužnik (doslovno: drugo grlo, naime, onaj ko duguje hrani još jedno grlo, usta)

ġas, m - petrolej, gas

ġasiziku, dem m - petrolejka

ġastar, v - trošiti, davati novac; *ġastar mučo* - rasipati

ġasti, m - trošak; *fazer ġastos (ġasti)* - rasipati se, potrošiti, zadužiti se

ġata, f - mačka; *kaminar a ġatas* - ići četvoronoške

ġatu, m - mačak

ġavá, hebr f - oholost, nadmenost, drskost

ġaventu, adj - ohol, nadmen, drzak
ġaveta, f - korito; *ġavetika, dem* - koritanca za kupanje beba
ġaveta, f - novine, štampa
ġeneral, adv - uopšte; **en ġeneral, adv** - uopšteno
ġera, ġue, a, f - rat
ġerijar, ġuerijar, v - ratovati, voditi rat
ġereru, ġuereru, m - ratnik
ġermanija, f - Nemačka
ġijar, v - vaspitavati, voditi, upravljati;
ġijar la kaza - voditi domaćinstvo;
ġijarse, adv - lepo se ponašati, biti lepo vaspitan; *saverse ġijar* - ponašati se lepo u svakoj situaciji; *ġiġo de kaza* - domaće, kućno vaspitanje
ġimnazijo, m - gimnazija
ġimija, f - amajlija
ġinam, hebr m - pakao
ġirtližu, zool m - gušter
ġisar, v - pripremati hranu, kuvati
ġisu, m - priprema hrane, kuvanje
ġoba, ital f - grba; *tener ġoba* - biti grbav, imati grbu
ġobu, m - zrbavac
ġodror, ġudrar, m - debljina, gojaznost
ġodru, ġordu, adj - debeo
ġodrura, f - masnoća, salo
ġola, f - lakomost; *azer ġola a alġuno* - praviti zazubice
ġoler, ġuler, v - mirisati, smrdeti, zadarati
ġuelu, m - smrad, neprijatan miris; **en mi ġueli en i fiġedi** - i smrdi i miriše; i da i ne; oklevanje
ġolozu, adj - lakom, proždrljiv; *m* - proždrljivac
ġolpear, v - udarati, tući
ġolpi, m - udarac
ġomitar, ġumitar, v - povraćati; *tener ġana de ġumitar* - osećati mučninu; *nagon za povraćanje*

ġomitu, ġumitu, m - povraćanje
ġomitaderu, ġumitaderu, m - učestalo povraćanje (trovanje hranom, bolest)
ġormarse, vrf - zlopatiti se, mučiti se
ġostar, ġustar, v - probati jelo
ġoti, m - zagrcnutost; **dar (tener) en el ġoti** - zagrcnuti se
ġovernar, v - vladati
ġovijernu, m - vlada, vladavina
ġozar, v - uživati, koristiti
ġradu, m - stepen
ġrande, ġrandi, adj - velik
ġrandor, m - *ġrandesa, f* - veličina
ġrandeser, v - porasti, odgojiti
ġrandijozu, m - 1. važna ličnost; 2. funkcioner
ġrandijozu, adj - sjajan, veličanstven
ġrandura, f - veličina, mera (odeće, obuće)
ġranat, bot m - nar
ġranu, 1. m, - zrno
ġranu, 2. m, - krasta
ġrasijar, v - zahvaliti
ġrasija, f - zahvalnost; **dar ġrasijas** - zahvaliti, zahvaljivati; (**mučas**) *ġrasijas* - (veliko) hvala
ġrasija, f - žensko ime
ġrasijozu, adj - ljubak, šarmantan
ġravina, ġravijina, bot f - karanfil
ġražu, zool m - ġavran; *ġraža, f* - vrana
ġreča - Grčka
ġreġu, m - Grk; *ġreġa, f* - Grkinja
ġreġu, adj - grčki; **el ġreġu** - grčki jezik
ġrijju, zool m - zrikavac
ġris, adj - siv; **de kolor ġris** - sive boje
ġritar, v - 1. vikati, vrištati, preglasno govoriti; 2. grditi, izgrditi nekoga
ġritaderu, ġritamjentu, m - vikanje, vrištanje
ġritaron, m - bukač, galamdžija (onaj koji uvek glasno govori)

ġritu, m - vrisak, krik
ġruja, zool f - roda
ġuadrar, v - sakriti, ukloniti; **ġuadrase, vrf** - sakriti se
ġuajar, v - kukati, plakati
ġuaja, f - kukanje, plakanje, žalopojka
ġuaj!, excl - jaol, kukul; **ġuaj di (mi, ti ...)** - kuku meni, teško meni; **ġuaj a los enemigus** - kuku neprijatelju, teško njemu; **ġuajdi tus ġuesus** - teško tebi
ġuajos, ġuajus, pl m - krici, vapaji
ġuajon, m - plačljivac, onaj koji mnogo kuka
ġuerfanu, m - siročće
ġuerku, m - đavo; *fig* - čovek ili žena bujnog temperamenta, snalažljiv, sposoban, »živi đavo«
ġuerta, f - bašta, vrt
ġuesu, m - kost
ġuetas, pl f - dokolenice
ġuevu, m - jaje; **ġuevu dekalfadu** - rovito jaje; **ġuevu aminadu** - tvrdo kuvano jaje; **ġuevus haminadus, pl**

- uskršnja jaja koja se sedam dana pred Uskrs svakog dana pomalo kuvaju u ulju i lukovini
ġuevizikus, pl dem m - kavijar, ikra
ġuezmejar, v - mirisati (lepo, ružno, osećati se na...)
ġuezmu, m - miris, smrad; **tomarse de ġuezmu** - smrdeti, mirisati neprijatno; mirisati lepo, prijatno; **ġuezmar de sudor** - osećati se, smrdeti na znoj
ġuezmus, pl m - aromatični začini
ġurnika, f - slavina
ġurtilanu, m - baštovan, vrtlar
ġutejar, v - kapati, kapljati
ġusto, 1 m - ukus
ġusto, 2 m - zadovoljstvo; **tener ġusto** - imati zadovoljstvo, čast (prilikom upoznavanja)
ġustozu, adj - ukusan
ġutera, f - 1. oluk; 2. kapaljka, pipeta
ġuzanu, zool m - glista, crv

H

- haber, turc m* - vest, novost
hača, vulg f - ženski polni organ
hačačina, f - koještarija
hačijar, v - petljati, muvati; *hačijarse, vrf* - mešati se, umešatise, tući se
hadrána, f - uobraženost, nadmenost, oholost
hadras, hadra, f - mesec uoči Uskrss kad se započinje ritualno veliko spremanje kuće
hadrejarse, vrf - uobraziti se, biti nadmen
hadrozu, adj - uobražen, nadmen
hağada, - jevrejska obredna knjiga (sadrži pesme, molitve, prizore iz Starog zaveta; najpoznatija je sara-jevka Hagada, nastala u XIV veku
hahalitu, adj - aljkav, šlampav; *m* - aljkavac, šlampavko
haham, adj - 1. sveštenik; 2. mudar, obrazovan, pametan; *m* - erudita, učen čovek; *hahamiku, dem m* - ve-oma mlad sveštenik (ili izrazito niskog rasta)
hahamesa, f - 1. rabinova supruga; 2. mudra, obrazovana žena
hair, turc m - korist, zadovoljstvo, čar; *tener (verhair) de alğuno* - imati (videti) korist od nekoga
hajá, f - stoka; *hajá skura!, vulg* - stoko!
hajom, hebr adv - danas
hal, f - nesreća
halal, turc m - (od arapskog *hal al*) - dozvola; *halal ke se lofağa* - neka mu je prosto (neka učini tako)
halalejar, turc v - oprostiti, halaliti; *halalejarse, vrf* - oprostiti se od nečeg, pomiriti se sa gubitkom
halis, adv - zaista, odista, stvarno
halvá, turc f - alva, *hava* (orijentalni slatkiš); *fig vul* - izmet
hambaratu, m - nečitak rukopis, žvrljotina
hambijata, f - pisarnica
hamek, hebr adj - nečist
haminar, v - dugo kuvati
hamor, hebr m - magarac

hamplejar, v - proždirati, halapljivo jesti; *fig* - zbrisati (hranu)
han, 1. turc m, - prenoćište, svratište, utočište
han, 2. m, - nered, »vašar«
handražu, m - dronjak, krpa
haninu, adj - lep: *m* - lepotan; *haniniku, adj dem* - lepuškast
haninura, f - lepota
hanuká, hebr f - svećnjak sa osam čiraka za praznik Hanuka
hanupá, hebr f - laskanje, podilaženje, ulagivanje; *fazer hanupá* - laskati, podilaziti, ulagivati se
hap, f - pilula
haraĝan, adj - lenj; *m* - lenjivac
haraĝanearse, vrf - razlenjiti se, biti lenj, mrzovoljan
haraĝanerija, f - lenjost, mrzovoljnost
harapatu, m - buba švaba
haraná, f - štala, konjušnica
haran, tu.c (arap harom), m - prokletstvo; *haran ke ti stega* - prokleta ti bilo
harejarse, vrf - užegnuti se
harijentu, adj - užegao
hartuná, zool f - moljac
harušentas, pl f - nedoba, zlo doba; *vinu (si huej) a las harušentas* - došao je (otišao) u nedoba
has, adj - istinit, iskren
hase, f - tkanina, platno
hastron, adj - aljkav, neuredan
haver, hebr m - saradnik, član, dopisnik, prijatelj; *havera, f* - drugarica, prijateljica
haveransa, f - druženje; *en haveransa* - u društvu, u pratnji sa...

hazinura, f - bolest
hazinu, m - bolesnik
hazinijentu, adj - bolešljiv
hazné, turc f - kasa, blagajna; *hazné del rej* - riznica
hazir, hebr zool m - svinja
hen, hebr m - ljupkost, elegancija, šarm; *hen i grasija* - šarm i ljupkost; *tener hen* - imati stila, šarma, ljupkosti, elegancije; *tener henis, fazer henis, pl* - praviti grimase, kreveljiti se, rugati se
henozu, (hinozu), adj - ljubak, šarman-tan, elegantan
henozura, hinozura, f - elegancija, gracioznost
hevra, f - versko bratstvo, udruženje
hijanet, turc adj - bezdušan
hijarsiz, adj - arogantan, drzak; *m* - drznik
hižbon, m - račun, izveštaj
hombro, anat m - rame
honor, onor, unor, m - čast, poštovanje
hora, f - kolo
hová, hebr f - 1. moranje, zadatak; *salir de hová* - raditi svoj posao; *fig* - gledati svoja posla; 2. izvršavanje verskih obreda, posebno za Pesah
hue, fue, treće lice jednine pomoćnog glagola ser
huersas, f - snaga, volja, moć; *tener huersas* - imati snage (fizičke i duševne)
huerte, adj - jak, žestok, snažan
hupá, f - potpisivanje venčanog ugovora

i, conj · i
ibrik, turc m - posuda za vodu veličine bokala, ibrik; *ibrikitu* - džezva
igual, is, es, pl pron - isti, ista; *mn* - isti, iste; *adv* - isto, jednako
ikar, m - načelo, princip
iladu, jeldu, adj - hladan, ohlađen; *adv* - hladno; *esta iladu ahuera* - napolju je hladno; *iladiku, dem* - prohladno
iladura, jeladura, pej f - jaka hladnoća, mraz
ilarse, jelarse, vrf - prehladiti se, nazepsti
ilor, jelor, f - 1. hladnoća, 2. prehlada; *aferar ilor* - nazepsti, prehladiti se
ilindrarse, vrf - dobiti gnjide
imbijar, v - poslati, slati
imbiliĝu, anat m - pupak
implastar, v - uprljati, zaprljati
importansija, f - važnost
importante, adj - važan
importarse, vrf - ticati se, odnositi se (na)

impriminar, v - zamisliti, doći na pomisao
in = en
inamuradu, enamurad, namuradu, m - zaljubljen, ljubavnik
inamurarse, vrf - zaljubiti se
inát, turc m - inat, tvrdoglavost; *meter inát pur inát* - zainatiti se, terati mak na konac, biti uporan do krajnosti
inb = imb
inbaldis, adv - uzalud
inbarasar, v - vidi *enbarasar*
inbever, inbivir, v - upijati, upiti
inbilikar, v - zadremati, biti u polusnu, tonuti u san
inbiliku, m - dremež, polusan
inboračar, v - napiti, opiti; *inboračarse, vrf* - napiti se, biti pijan
inbulvar, v - zapakovati, upakovati
inburžar, v - zaviti, umotati; *inburužarse, vrf* - umotati se, zaviti se
inbutir, v - utoviti, ugojiti
inčir - vidi *enčir*
inčirme, turc m - jelek, prsluk, ječerma

inda = dainda, adv - još, opet, iznova
indağora - vidi *endağora*
indeča, f - žalopojka, tužbalica
indivinar, v - naslutiti, slutiti, nagađati
indulsu, m - ritualno, narodno lečenje
 kada se bolesniku ugađa, ali sve se
 odvija u potpunoj tišini (doslovno:
 u slatkoći)
indoğarse, vrf - okriti se nakitom, sta-
 viti nakit
iné, ijnë, sv - mada, iako
infante, m - knez; *infanta, f* - kneginja
infitira, ifitira, f - kletva
inforkar vidi *enforkar*
infortiser, v - ojačati, pojačati
infrontarse, vrf - suočiti se, sresti oči u
 oči
infrenti - vidi *enfrenti*
infruar, v - natrontati, preterano obu-
 ći; *infruarse, vrf* - natrontati se
inğinir, v - zamisliti, smisliti
inğiniozu, adj - domišljat, dovitljiv,
 oštrouman
inğli, anat f - bok, slabina
inğlutar - vidi *enğlutar*
inğruvinař, v - izgužvati; *inğruvinar-*
se, vrf - izgužvati se (odeća)
inğualar, v - pogadati (cenu);
inğualarse, vrf - cenjkati se, poga-
 đati se
inhazinarse, vidi enhazinarse
inhazinadu, m - bolesnik; *adj* -
 bolestan
inimiđu - vidi *enemiđu*
inkalar - vidi *enkalar*
inkantar, v - 1 zadiviti, začuditi, zapa-
 njiti; 2. začarati; *inkantarse, vrf* -
 zadiviti se, začuditi se, zapanjiti se,
 iznenaditi se
inkantadu, adj - začaran
inkantadu, m - fanatičan vernik
inkaňarse - vidi *enkaňarse*

inkapada, f - dokolica, dosada, nerad
inkapar, v - dosađivati se, dokoličiti
inklavar - vidi *enklarar*
inkolğar - vidi *enkolğar*
inkužar - vidi *enkužar*
inkujdar, v - zabrinuti, baciiti u brigu;
inkujdarse, vrf - zabrinuti se, biti u
 brizi
inkujdadu, adj - zabrinut; *fig* - duše-
 brižnik
inkular, v - uštirkati
inkrustar, v - urezati, ukrasiti re-
 zbarenjem
inlizar, v - zamrsiti
inminudar, v - rasiñniti, usitñniti
inmirindar, v - darivati, pokloniti
inp = imp
inpapelar, v - uviti u papir, zaviti
 papirom
inpatronarse, vrf - ogazditi se, postati
 gazda
inpažar, v - obložiti slamom (u pa-
 kovanju)
inpilindar, v - 1. zapamtiti nekoga,
 urezati u sećanje; 2. tvrdoglavo
 braniti nešto
inprindar, v - zaraditi
inpusivil, adv - nemoguće
insalar - vidi *ensalar*
insavnar, v - presvući posteljnu
insima, adv - iznad svega, sve u svemu;
insima de esto - pored toga
insjeğar, v - oslepiti nekog; *isjağarse,*
 vrf - oslepiti
insjeti, v - žaliti; *star insjeti* - biti u
 žalosti, žaliti nekog bliskog; vidi -
 sjeti
insodreser, insudreser, v - ogluveti
instalar, v - namestiti, ugraditi
insundriser, v - dosađivati, gnjaviti
 nekog
insultu, m - potres (duševni, psihički)

insupar, v - pokvasiti; *insuparse, vrf* -
 pokvasiti se
insuptus, in suptus, adv - odjednom,
 iznenada
inšašar, v - očarati, zavrteti pamet
 nekome
inšağuararse - vidi *enšağuararse*
intavlar, v - obložiti daskama; *intav-*
larse, vrf - ukočiti se, opirati se,
 udrveniti se
intender - vidi *entender*
interu, adj - ceo
interar, v - sahraniti, pokopati
interesarse, vrf - zanimati se, interesova-
 ti se
interesu, m - koristoljublje, interes
intidarse, vrf - smrznuti se
intikijarse - vidi *entekijarse*
intoseğar, v - otrovati; *intoseğarse, vrf*
 - otrovati se
intožus, m pl - naočare
intriga, f - spletkarica, intriga
intrigar, v - spletkariti, širiti spletkarice
intrigozu, m - spletkar, intrigant
intrimijentis - vidi *entrimijentis*
intrupisar, v - preprečiti, suprotstaviti
 se; *intrupisarse, vrf* - suprotstaviti
 se, opirati se
intrupesu, m - prepreka
invedriser, v - ozeleneti
inventar, v - pomenuti, podsetiti; *li*
inventaris las malsanas, ağora no
mi va dar repozu in ke no li do una!
 - pomenuo si jabuke, sada me neće

ostaviti na miru dok mu ne dam
 jednu
inventu, m - pominjanje, spominjanje;
kitar inventus - izmišljati
inveranu, enveranu, m - proleće, leto
 (isti izraz se koristi za oba godišnja
 doba)
invjernu - vidi *envjernu*
invježar, v - ostariti, biti u godinama
invježiser, v - zastareti, ostariti
ir, v - ići; *irse, vrf* - kretati se; *ir del*
kuerpo - vršiti nuđu; *irse del ožu*
 - zavideti, biti ljubomorani; *ir a la*
manu - pomoći, pomagati, podrža-
 ti, ići na ruku; *irse de la manu* -
 umaći, pobeći, spasiti se; *irse en*
mal i en sal - poslovati s gubitkom,
 ići s lošeg na gore
iridar, v - naslediti, dobiti nasledstvo
Isak, m - muško ime
ivar, jevar, v - nositi, odneti, izneti,
 podneti; *ivar mal* - trpeti, patiti,
 mučiti se; *ivar a pjedra menuda,*
ivar a murir - podnositi teške pa-
 tnje, dugo umirati; *ivar el feču* -
 voditi posao; *ivar entru los ožus* -
 brižno nadgledati, paziti; *ivaren*
palavras - lažno obećavati
ivlat, evlat, turc m - potomstvo; *ev-*
ladm, ivladm - (tepanje) čedo moje
iziara, f - hodočašće
izikjerdu, m - levo (pravac); *izikjerda*
 (manu), *f* - leva ruka
iža, ižo = fiža, fižo

- já*, *adv* - već (pojačava radnju izraženu glagolom); *já estuvi* - već sam bio; *já fizi* - već sam uradio
jában, *turc m* - tuđinac, stranac; *fig* - glup, gluperda
jaká, *turc f* - okovratnik, kragna
jamar, *v* - zvati, dozivati, prizivati
janu, *adj* - blag, prijateljski, jednostavan
janu, *m* - plitka činija
japrak, *turc bot m* - vinova loza
jardan, *turc m* - đerdan
jará, *turc f* - rana, povreda
jastik, *turc m* - minderluk
jave, *javi*, *f* - ključ; *dar una jave* - zaključati
javadura, *f* - zaključavanje
jeđar, *v* - stići
jelar, *jilar(se)* - vidi *ilarse*
jeladu - vidi *iladu*
jelor - vidi *ilor*
jelu, *m* - led
jema, *f* - žumance
jenar, *v* - napuniti
jenu, *adj* - pun, napunjen; *jeniziku*, *jeniku*, *dem* - skoro pun
jerarse, *vrf* - zbuniti se
jernu, *m* - zet
jerva, *f* - trava
jervadu, *m* - travnjak
jevar - vidi *ivar*
jevador, *m* - nosač; *jevador del mal* - patnik
jida = *edad*, *f* - godina
jida = *ida*, *m* - polazak (*jida* koriste u Skoplju i Bitolju)
jizintí, *turc m* - predsoblje, hodnik
jo, *lična zamenica*, *prvo lice jednine* - ja
jol, *m* - jezero
jorar, *v* - plakati, oplakivati
joron, *adj* - plačljiv; *m* - plačljivac
joru, *m* - plač, suze, jecaj
juđo, *juđu*, *m* - polet; upotrebljava se samo u izrazima: *tener juđo de i tomarse juđo de* - imati zadovoljstvo; brinuti o deci
jumak, *m* - klupče

- kabá, m* - debeljko, debeljuca
kabiné, m - klozet, nužnik
kača, f - knjigovezac; *kačiku, dem* - učenik knjigovezačkog zanata
kada, adjuvek, opet, svaki put; *kada puntu* - svaki čas, malo-malo; *kada unu* - pojedinačno; *kada vez* - uvek, opet, iznova, svaki put
kada, neodređena zamenica - svaki, svaka
kadena, f - lanac
kadenada, f - reza
kadir, turc m - ser *kadir* - moći, biti u stanju, biti sposoban
kadiš, m - molitva (prilikom smrti)
kağada, f - izmet
kağar, v - vršiti nuždu
kağarse, vrf - unerediti se; *fig* - uplašiti se, prepasti se
kağon, fg m - kukavica; *vulg* - seronja, usranko
kajadu, adj - tih, ćutljiv; *kajadiku, dem* - tihost, ćutljivost (osobina)
kajadu!, excl - ćuti! ućuti!
kajar, v - ćutati; *kajarse, vrf* - ućutati se
kaje, kaji, f - ulica
kajentar, v - zagrejati, podgrejati (jelo); *kajentarse, vrf* - zagrejati se, ugrejati se; *ja kajento* - otoplilo je
kajente, kajenti, adj - vruć; *kajentiku, m dem* - mlako
kajer, v - *kajerse, vrf* - pasti, tresnuti; *fig* - nasesti; *kajer al tino* - setiti se; *mi kajó al tino* - palo mi je na pamet, setio sam se
kajida, f - pad
kajintura, f - temperatura (telesna)
kajmák, turc m - kajmak, skorup
kaju, m - žulj
kal, 1. hebr kahal, m - sinagoga
kal, 2. m - kreč; *amatar kal* - gasiti kreč; *kal amatada* - gašeni kreč
kalada, f - kijavica
kalafat, turc m - malter; *dar kalafat* - omalterisati, malterisati
kalar - vidi *enkalar*

- kalavasa*, bot f - tikva; *kalavasa dura* - tvrdo glav; *kalavasika*, bot dem - tikvica
- kaldera*, f - kalderon, m - kazan za grejanje vode u kupatilu; *darlumbre a la kaldera* - zagrejati vodu, podložiti kazan; *kalderada*, f - kazan pun tople vode
- kaldu*, m - supa, čorba; *kaldiku*, dem - la sena kon kaldiku - čorbasto jelo
- kaler*, *kalir*, v - morati, trebati; *kali ke vajas* - moraš da ideš; *kali dizirli* - treba mu reći; *kali ke lo fağas para mi* - potrebno je, treba da to učiniš za mene
- kalesu*, m - fijaker
- kaleža*, f - ulica, sokak; *kaležka*, dem - sokače; *kaležon*, m - pasaž, prolaz
- kalkanal*, anat m - peta
- kalma*, f - spokoj, mir
- kalmar*, v - umiriti, smiriti; *kalmarse*, vrf - umiriti se, smiriti se
- kalor*, f - vrućina, toplota; *esta (faze) kalor* - vrućina je; *tener kalor* - osećati vrućinu
- kalorejarse*, vrf - osećati veliku vrućinu
- kalorjentu*, *kolorozu*, adj - vreo, vruć
- halsa*, f - čarapa
- kama*, f - krevet, ležaj; *kama en alto* - krevet; *kama en bašu* - ležaj na podu; *kama de avrir i serar* - ležaj na rasklapanje; *ečar en kama a alğuno* - poželeti nekome da se razboli; *ečarse en kama* - razboleti se; *ečar (meter) a la kamala krijatura* - staviti dete u krevet, uspavati dete; *ečerse (o stirarse) a la kama* - leći; *kamika*, dem f - krevetac, dečji krevet
- kaminar*, v - hodati, koračati, šetati; *kaminarse*, vrf - šetati se, prošetati
- kaminu*, m - 1. put, drum; 2. putovanje; *sta al kaminu* - otputovao je, na putu je; *ir al kaminu* - ići na put, otputovati; *kaminus buenus!* - srećan put!; *kaminus de leče i mijel* - (poželeti) sve najbolje, med i mleko (pred tobom); *kaminiku*, m dem - stazica, putić
- kámiza*, f - košulja; *kamizika*, dem - benkica
- hamizon*, m - noćna košulja, spavaćica
- kampana*, f - zvono; *kampanika*, dem - zvonce
- kampu*, m - polje, njiva; *kampu a los ančus*, a el li es todu *kampu a los ančus* - njemu je sve ravno, svejedno mu je, ravnodušan je
- kanamon*, bot m - konoplja
- hanaté*, f - boca, flaša
- handela*, f - sveća
- handelar*, m - svećnjak
- handel*, m - uljna lampa
- kanela*, f - cimet (začin)
- handilijar*, v - praviti voćni žele, kanidirati voće
- kanijá*, f - kanija, korica; *kanijá de ağua* - slavina
- kansar*, v - zamoriti, umarati (nekog); *kansarse*, vrf - umoriti se
- kanserija*, f - zamor, zamorenost
- kansor*, *kansamijentu*, m - premorenost
- kansu*, adj - umoran; *muertu kansu* - mrtav umoran
- kantadera*, 1. f - polica
- kantadera*, 2. kantadora, f - pevačica; *kantador* m - pevač
- kantar*, v - pevati
- kantaru*, *kantru*, m - krčag; *el kantaru va a l'agua fin ke no si rompe* - krčag ide na vodu dok se ne razbije
- kanton*, m - ugao, ćošak

- kantor*, m - 1. pevnica u sinagogi; 2. pojac (pevač) u sinagogi, kantor
- kañu*, m - blato
- kápa*, f - kačket
- kapači*, *kapas*, adj - sposoban
- kapák*, turc m - poklopac
- kapar*, v - crći; *kapar de siklet* - crći od sekiracije
- kapitar*, v - (ital *capitare*) - dogoditi se, desiti se
- kapo*, m - (ital *capo*) - glavešina; *el kapo de la kaza* - glava kude, lo
- kaporal* - suština stvari, glavna stvar, ono najglavnije
- kapočku*, adj - glavat; m - glavonja
- kaporal*, m - suština, ono glavno
- kapris*, m - inat
- kapričozu*, adj - tvrdo glav; m - inadžija
- kara*, f - lice, lik, obraz; *kara kurta* - sramežljiv, stidljiv; *kara longá* - bestidan; *ečar en kara* - baciti istinu u lice; *karamusija*, f - prljavuša, aljkavuša; *kara di luna* - lepotan, lepota (tepanje); *karika*, dem - obraščić, lišće
- karantoña*, f - 1. rugoba, 2. ružna maska
- karar*, turc v - meriti, odmeravati (reči, postupke); *todu kali fazer kon karar* - sve treba raditi s merom
- karapata*, zool f - krpelj (parazit)
- kareğla*, f - red u knjizi, novinama, pismu
- karğa*, f - tovar, težina; *kada uno jeva su karğa* - svako nosi svoj krst
- karğu*, m - briga; *tener karğu* - brinuti; *tomarse karğu de (por)* - pobrinuti se o kome ili za koga
- karijar*, v - utovariti, natovariti
- kariku*, m - kalem; *kariku de filu* - kalem konca
- karisteru*, m - prodavac kod kojeg su uvek veće cene nego kod drugih prodavaca
- karistija*, f - skupoća
- karitu*, m - kolica; *dubak de krijaturas*, m - dubak
- kárká*, hebr f - *asentarse de kárká* - sedeti na zemlji sa podavijenim nogama
- karne*, *karni*, f - meso; *karne de pikar* - mleveno meso; *karne ešuta*, f - suvo (dimljeno) meso
- karneru*, zool m - ovan; *karne de karneru* - ovčije meso, ovčetina
- karneseru*, m - mesar
- karneserija*, *karniserija*, f - mesarnica
- karniriju*, m - velika količina mesa
- karu*, 1. m - 1. zaprežna kola; 2. točak
- karu*, 2. m - veliki kalem
- karu*, 3. adj - skup
- haruča*, f - kalem za konac
- karusika*, f dem - kolica za bebe
- karpas*, hebr fig m - Musliman
- karpus*, turc bot m - lubenica
- karta*, f - pismo, dopisnica; *kartas*, f pl - karte za igranje; *đuğar las kartas* - igrati karte; *kartulina*, f - razglednica
- kartoč*, m - karton, tvrd papir
- karvon*, m - ugaj
- karvoneru*, m - ugljar
- kasa*, f - lovina, ulov
- kasapana*, f - mesara
- kasar*, v - loviti, ići u lov
- kaskatela*, f - čežnja
- kaspa*, f - temenjača (naslage na detetovom temenu zbog nedovoljne higijene)
- kastana*, bot f - kesten
- kastiğar*, v - kazniti
- kastiğu*, m - kazna
- kaša*, f - sanduk

- kašon, m* - fijoka; **de la kaša al kašon** - iz sanduka u fijoku (kada ljudi dele novac)
- kašareta, anat f* - članak na nozi
- kaška, 1. anat f* - lobanja
- kaška, 2. f* - ljuska
- kaštirijarse, vrf* - mešati se umešati se
- kaštireju, m* - mešanje (u razgovor, svađu .td.)
- kat, turc m* - sloj, sprat; **el jeva dos katis de vistidus** - on nosi dva sloja odeće
- katil, turc* ili *aram adj* - grub, oštar, osoran; **tener manus katil** - imati grube ruke; *fig* - biti grub; **ser katil** - biti osoran, biti grub
- kavaju, zool m* - konj; *fig* - glupak; *kavaja, f* - kobila; **kavaja skura!** - kobilo jedna!; *kavajiku, m dem* - ždrebe; *kavajon, aug m fig* - konjina, gluperda
- kavakar, v* - bušiti, probušiti
- kavaku, m* - oronuo; **kavaku seku, fig** - oronuo čovek
- kavajerija, f* - konjica
- kavajeru, m* - vitez, konjanik
- kavalkar, v* - jahati
- kavané, turc f* - kafana
- kavé, turc m* - kafa; **kavé pretu** - crna (turska) kafa; **kavé kon leče** - kafa sa mlekom; **kavé de leče** - bela kafa; **kavé kon batulin** - kafa sa žumancetom
- kavejera, f* - 1. frizura, 2. gusta kosa
- kaveju, m* - vlas, dlaka; *kavejus, m pl* - kosa
- kaver, v* - stati; **no puedi kaver al kašon** - ne može da stane u fijoku; **no mi kavi** - tesno mi je (odeća, obuća)
- kavesa, f* - glava; **la kavesa ke ti komis!** - bestraga ti glava!
- kavesika, dem f* - glavica; **kavesika di kol** - glavica kupusa; **kavesika de sevoja** - glavica luka
- kavesera, kavisera, f* - 1. uzglavlje, jastuk, 2. počasno mesto u vrhu stola; *fig* - gazda kuće
- kavesejar, v* - dremati (kad glava pada od umora)
- kavo, kavu, m* - krajnost, krajnja tačka, kraj; **al kavo del mundo** - na kraju sveta, vrlo daleko; **eča tu pan al aĝua al kavo del mundo lo toparas (poslovice)** - baci uz vodu, vratiće ti se niz vodu, čini dobro biće ti uzvratio; **al kavu** - najzad; **al kavu me lo dišu** - najzad mi je (to) rekao
- kavra, zool f* - koza
- kavron, kavru, zool m* - jarac; *kavritiku, dem* - jare
- kavinadu, m* - katanac
- kavinar, v* - zakatančiti
- kauza, f* - uzrok; **kita la kauza, kitas el pekadu** - ukloni uzrok, uklonićeš greh
- kauzar, v* - prouzrokovati, izazvati
- kaza, f* - kuća; *kazas, pl* - kuće; *kazona, aug* - kućerina; *kazitika, dem* - kućica
- kazal, m* - selo; *kazaliku, dem* - zaseok, seoce
- kazalinu, m* - seljak, zemljoradnik; *kazalina, f* - seljanka
- kazar, v* - venčati; *kazarse, vrf* - venčati se
- kazamijentu, m* - venčanje
- kazriju, m* - naselje
- ke = ki, pron** - neka, da; **ke tal stas?** - kako si?; **ke tal?** - kako je?
- kedar, v* - stati, prestati, zastati, zaustaviti; *kedarsé, vrf* - zaustaviti se; **los fečus estan kedadus** - posao ne ide (stagnira)

- keilá, f* - sinagoga
- kelavtá, hebr f* - kučka; *fig* - zla žena; **kelev, hebr m** - pas; *fig* - zao čovek, loš čovek
- kemar, v* - spaliti, izgoreti; **kemarse, vrf** - opeći se; **kemarse l' alma** - duboko patiti, žaliti; **mi si kema l' alma por el mansiviku ke si murjó** - duša me boli što je ovaj mladić umro
- kemadu, adj* - zagoreo, izgoreo
- kemadura, f* - 1. opekotina; 2. izgorelo mesto (knjige, odeće)
- ken, pron* - ko; **ken kerí ke sea** - bilo kako bilo
- kerer, v* - hteti, želeti, voleti; **kerer bjen** - voleti; **kererse bjen** - voleti se
- kerensija, f* - 1. ljubav, žudnja, želja, zaljubljenost; 2. zahtev
- heridu, adj* - drag; *m* - dragi, voljeni; *kerida, f* - draga, voljena
- herija, f* - cepanje odeće u znak žalosti
- kešá, f* - prigovor, primedba, optužba, žalba
- kešada, anat f* - vilica, čeljust
- ketubá, hitubá, f* - ženidbeni ugovor
- kevrantar, v* - oštetiti; *kevrantarse, vrf* - ubogaljiti se
- kezadika, f* - pita sa sirom
- kezeru, m* - proizvođač sira
- kezu, m* - sr; **komijendu pan i kezu se olvida el djó** - jedući hleb i sir (živeći u izobilju) zaboravljaš na boga
- kidijar, v* - usuditi se, smeti
- kiduš, hebr m* - molitva uoči subote
- kimandi, -* molim (odazivanje)
- kinamor, m* - kim (začin)
- kirá, turc f* - zakupnina, stanarina, kirija
- kitar, v* - izvući, izvaditi, svući (odeću); **kitar l'alma a alĝuno** - sekirati ne-
- kog (>pojesti mu dušu«); **kitar loku** - praviti nekog budalom, izluđivati; **kitarse, vrf** - skinuti se, svući se
- kivrar, v* - okilaviti se, dobiti kilu, herniju
- kivradura, med f* - 1. hernija; 2. bankrotstvo
- kizdirijar, turc v* - pregrežati; **kizdirijarse, vrf** - iznervirati se, razljutiti se; 2. pregrežati se
- kizdireju, m* - vrelina
- Klara, ž* žensko ime - oblici tepanja: **Klarika, Klari, Klarča, Klarica**
- klarú, adj* - jasan, shvatljiv; *m* - svitanje; **ja sta klaru** - svanulo je; **el klaru di dija** - usred dana; **palavras klaras el djó las bendičo** - jasne reči je Bog blagoslovio; treba se jasno i precizno izjašnjavati; *klariku, dem* - praskozorje
- klavu, m* - ekser, klin; **klaviku de ĝoler** - klinčić, karanfilić (začin)
- klavel, bot m* - karanfil
- klenča, f* - razdeljak na kosi
- klisa, f* - crkva
- koče, m* - kočijaš
- koču, adj* - pečen, ispečen
- kočura, f* - pečenje
- koda, f* - rep; **la koda del kavajo** - konjski rep
- kofja, f* - marama za glavu
- kol, 1. m* - okovratnik
- kol, 2. bot f* - kupus
- kola1, f* - štirak
- kola2, f* - rep; **alevantar la kola a alĝuno** - laskati nekome, bezrazložno hvaliti nekoga
- kolada, kulada, f* - veš
- kolana, f* - ogrlica
- koliflor, bot m* - karfiol
- kolča, f* - jorgan
- kolor, f* - boja

- komadre, komadri, kumdri, f** - 1. baba, primalja; 2. kuma
- komandar, v** - naređivati, dati naređenje
- komer, kumer, v** - jesti, pojesti; **komerse, vrf** - sekirati se; **komerse bivu** - živ se pojesti; **komerse los guesus, fig** - biti bez posla (bez zarade); **jamar al kumer** - pozvati na ručak; **mi sta kumjendu la kavesa** - svrbi me glava (nešto me jede po glavi)
- komida, kumida, f** - jelo
- komidera, kumidera, f** - apetit, želja za jelom
- komedor, kumedor, m** - hranilica (u štali, kokošinju itd.)
- komédija, f** - komedija
- komidor, m pej** - žderonja, gladnica, izjelica
- komo, pron** - kako; **komodu, adv** - na koji način
- kompanija, f** - društvo
- kompañeru, m** - drug; **kompañera, f** - drugarica
- komportarse, vrf** - ponašati se, odnositi se; **fig** - biti isplativo; **no komporta tener vakas, la leče es barata** - ne isplati se držati krave, mleko je jeftino
- komportu, komportamijentu, m** - ponašanje
- kon = kun, predlog** - sa
- kondolensija, kundolensija, f** - saučestice, žaljenje
- konfijansa, m** - poverenje
- konfijar, v** - poveriti; **konfijarse, vrf** - poveriti se, imati poverenje; **al ombre favlador i indiskreto no konfijas tu sekreto, poslovice** - ne poveravaj svoju tajnu onome ko ne ume da je sačuva
- kongrasijadu, adj** - obdaren, talentovan
- kongrasijar, v** - obdariti, biti obdaren
- konseguensija, f** - posledica
- konsentimijentu, m** - saosećanje
- konsensa, f** - pripovetka, priča
- konservar, v** - sačuvati; **konservarse, vrf** - sačuvati se
- konsentir, v** - saosećati
- konslu, m** - konzul
- konsolar, v** - 1. uživati; 2. utešiti; **konsolarse, vrf** - nauživatise, utešiti se
- konsuegrarse, vrf** - postati svekar, tast odnosno svekrva, tašta
- konsuegru, m** - tast; **konsengra, f** - tašta
- konseža, f** - bajka, priča
- konsežar, v** - savetovati, dati savet
- konsežu, m** - savet
- konsižeru, m** - savetnik, savetodavac
- kontar, kumtar, v** - 1. pričati, 2. brojati
- kontaderu, m** - brojač
- kontener, v** - sadržati; **kontenerse, vrf** - biti uobražen, biti sujetan
- kontenidu, 1. m** - sadržaj
- kontenidu, 2. m** - uobražena, sujetna osoba
- kontentar, v** - zadovoljiti; **kontentarse, vrf** - zadovoljiti se, biti zadovoljan
- kontentamijentu, m** - zadovoljstvo
- kontentu, kuntentu, adj** - zadovoljan
- kontoš, m** - plašt, ogrtač
- konvenir, kunvinir, v** - biti isplativ, isplatiti se
- kopu, m** - čaša
- korača, f** - omot, korice za molitvenik
- korason, anat m** - srce; **dar en el korason** - predosetiti; **darmal en el korason** - osetiti zebnju, predosetiti zlo
- korderu, kurderu, kudreru, zool m** - jagnje; **karne de korderu** - jagnjetina

- korladar, korlador, kurlador, m** - rumenilo, ruž
- koreladu, korladu, kurladu, adj** - crven; **de kolor korlada** - crvena boja, crveno; **korladentu, adj** - crvenkast
- korladejarse, kurladejarse, vrf** - crveniti se, rumeniti se
- korer, kurer, v** - trčati, potrčati; tok, protokol; teći, curiti
- korona, f** - kruna; **koronika, dem** - venčić od cveća
- kortar, kurtar, v** - seći; **kortarse, vrf** - poseći se
- kortaderu, kurtaderu, m** - presecanje
- kortadura, kurtadura, f** - 1. krojenje; 2. posekotina
- kortina, f** - zavesa, zastor
- kostar, v** - koštati (cena)
- košer, adj** - 1. dopušten; 2. način spremanja hrane u Jevreja, košer
- košejar, kušejar, v** - ćopati, šepati
- košu, adj** - ćopav, šepav; **košiku, dem** - onaj ko malo vuče nogu
- kovri, kovru, m** - bakar
- kovriju, kuvriju, m** - bakarno posude
- koza, f** - stvar; **kozika, dem** - stvarčica
- kozer, kuzer, v** - peći, ispeći
- krajsar, m** - krajcara, srebrni novčić
- krejador, kreator, krijador, m** - tvorac, stvoritelj; **djô krijador** - Bože stvoritelju!
- krejer, kreer, krijer, v** - verovati, poverovati
- krejímjentu, krijímjentu, m** - poverenje, verovanje
- krijadera, f** - 1. negovateljica; 2. dojkinja
- krijar, v** - negovati odojče
- kristijanu, m** - hrišćanin; **hristijana, f** - hrišćanka
- krudu, kurudu, adj** - presan, sirov; **krudiku, dem** - nedokuvan
- kruel, adj** - svirep, okrutan, bezdušan
- krueldat, f** - svirepost, okrutnost
- kual, kualu, pron** - koje, koji
- kuandu, adv** - kad; **tener kuandu** - imati kad, imati vremena; **kuandu** - kada?
- kuartu, m** - četvrtina, četvrt; **kuartu d' ora** - četvrt sata
- kuažar** - vidi enkužar
- kučara, f** - kašika; **kučaron, m** - kutlača; **kučarika, dem** - kašičica
- kučijada, f** - ubod, udarac nožem
- kučiju, m** - nož; **travar kučiju** - pretiti nožem
- kuedra, f** - konopac
- kuentu, m** - račun; **tener (vinir) a kuentu** - biti u dobitku, profitirati, sklopiti dobar posao
- kuerpu, m** - telo
- kues?, (lo ke es?, lu ke es?), pron** - šta je? šta se dogodilo?
- kuidada, f** - briga; **tener kuidadas** - imati briga
- kukarača, zool f** - bubašvaba
- kulador, m** - cediljka
- kulaj, kolaj, turc adv** - lako
- kulajlik, kolajlik, turc m** - lakoća
- kulanijar, turc v** - koristiti, služiti se nečim, trošiti
- kulčinadu, m** - 1. donji krevetski čaršav, 2. vatirana pelena koja zadržava mokraću (za bebe)
- kuletu, koletu, m** - kravata
- kulevra, zool f** - zmija; **kulevra! kulevra skura!** - zmijol! zmijoj jedna!
- kulpa, kolpa, f** - krivica; **kolpita, dem** - krivica
- kulpar, kolpar, v** - skriviti, biti kriv
- kulpable, kolpable, adj** - kriv; **m** - krivac
- kulu, vulg m** - zadnjica, stražnjica

- kulundrika, f* - lastavica
kumiča, pej f - cviljenje, kukanje kroz plač
kumičijar, pej v - cviliti, kukati
kumičozu, adj - osoba koja cvili, kuka
kumplir, v - ispuniti, dopuniti, kompletirati
kumplidu, adj - potpun, kompletan
kuna, f - 1. kolevka, 2. ljuljaška
kunar, v - ljuljati, njihati
kunčizu, m - nameštaj
kundavlu, adj - izdašan, koristan; *m* - izdašnost
kundir, v - biti trajan, izdašan
kundučejar, kondučejar, v - štedeti, ekonomisati, pažljivo trošiti
kundučos, kondučo, pl m - namirnice
kundurja, turc f - cipela
kunda, konđar, turc bot f - ruža; *kunderu, konđeru, turc m* - ružičnjak
kunguajar, konguajar, v - žaliti; *kon alguno, v* - oplakivati, naricati
kunsensija, f - savest
kuñadu, m - rođak; *kuñada, f* - rođaka
kupeta, f - poslastica, medenjak za Pesah
kupo, adj - prepečen; *pan kupo* - zago-reo, prepečen hleb
kurar, v - lečiti, negovati; *kurarse, vrf* - lečiti se, izlečiti se; *kurarse de alguno* - brinuti o nečemu
- kuriozitat, f* - radoznalost
kuriozu, adj - radoznao
kurkija, f - poklek na jedno koleno; *estar de kurkijas* - klečati
kurkova, korkova, f - grba; *ken dá i toma li kresi la kurkova* - ko daje, pa uzima porašće mu grba (uzimalo - davalo)
kursu, m - tok, sled
kurtu, adj - kratak; *kurtiku, dem* - okraći
kuskijar, v - golicati
kuskijas, f pl - golicljivost, golicanje; *fazer kuskijas* - golicati nekoga; *tenner kuskijas* - biti golicljiv
kušin, košin, m - jastuk
kuvá, f - kanta, kofa
kuvižar, v - pokriti; *kuvižarse, vrf* - pokrivati se, pokriti se (pokrivačem)
kurtižu, m - dvorište
kuzina, f - kuhinja; *kuzina de kulada* - vešernica
kuzinadu, m - jelo
kuzinar, v - kuvati, spremati jelo
kuzinera, f - domaćica, kuvarica
kuzir, v - šiti, ušivati
kuzindera, kuzindor, m - koji šije posteljinu i sl.

- la, - 1. određeni član za imenice ženskog roda jednine; las - množina; 2. ak. lič. zam. treće lice jedn. - nju*
- labjo, anat m* - usna
ladu, m - 1. blizina; 2. strana; *al ladu* - blizu (pored); *a su ladu* - s njegove strane (pored njega)
ladino - vidi *đudezmu*
ladron, m - lopov, kradljivac; *ladrona, f* - kradljivica
lafijar, lafinejar, v - čavrljati, brbljati
lafina, f - ćaskanje
lağrimas, larmas, f pl - suze
lağen, leğen, liğen, m - lavor
lakra, f - pečatni vosak
laktar, v - zapečatiti
lamaja, f - 1. ala; 2. proždrljiv
lamarina, f - lim
lamber, v - polizati
lambiskon, m - ulizica
lampa, f - lampa (na gas, ulje)
lana, f - vuna
landra, med f - kuga; *landra ke si lu jevi* - kuga ga odnela (ubila)
- landrejar, londrejar, pej v* - pričati, govoriti s prezirom
lapís, m - olovka
larğu, adj - dugačak; *en larğu de larğu, adv* - nadugačko; *skrivir en (de) larğu* - opširno (nadugačko, naširoko) pisati
largedat, f, largor, m larges, f - dužina
latida, f -, latidu, m - probadanje, sevanje (kosti, zglobovi, krsta)
lavar, v - prati, oprati; *lavarse, vrf* - umiti se, kupati se, oprati se
lavandera, f - pralja
lavanderu, lavamijentu, m - pranje
lavorar, v - raditi, biti zaposlen (zarađivati)
lavoru, m - posao, rad, zanimanje
lavoraderu, m - radnik; *lavoradera, f* - radnica
lavarar, v - izvesti, raditi vez
lavrada, f - lavradu, *m* - vez
lazdra, f - težak rad, dirinčenje
lazdrar, v - teško raditi, dirinčiti
lazdraderu, m - nadničar; *lazdradera, f* - nadničarka

laža, f - kamena ploča kojom se popločava ulica (dvorište)
lažaduo, m - pločnik, trotoar
leče, leči, f - mleko; leče aĝra (leče kuažada) - kiselo mleko; leče kortada - pavlaka; aroz kon leče - sutlijaš
lečeruo, m - mlekar; lečera, *f* - mlekarica
lečuĝa, ličuĝa - vidi aličuĝa
lej, f - zakon
leña, pl f - drva za loženje
leñu, m - drvo (kao kvalitet); di leñu - drveno, od drveta; leñuduru - tvrda glava, tvrdoglav, bandoglav
letra, f - pismo
levantarse - vidi alevantarse
lile, - dativ lič. zam. treće lice jedn. ž. roda - njoj, „oj
lilá, 1. adj - ljubičast; kolor lilá - ljubičasta boja
lilá, 2. bot f - ljubičica
limbriza, zool f - glista
limpjar - vidi alimpjar
limpjesa, f - čistoća
limpjador, m - čistač; *limpjadora, f* - čistačica
limpju, adj - čist
limon, bot m - limun
limonata, f - limunada
limozna, f - milostinja
limud, hebr m - godišnjica, parastos; fazer limud - davati parastos
linazi, m - poreklo
Linda, f - žensko ime; oblici tepanja: Lindika, Linduča, Inda
lindesa, l'ndes, f - ljupkost, lepota
lindu, adj - lep, ljubak; *lindiku, dem* - lepuškast
lingua, f - jezik (govor); saver linguas - znati, poznavati strane jezike
luteča, f - sočivo, leća

linu, m - lan
lina, f - linija, crta
lis - vidi le
lisensija, f - dozvola
lisijon, f - lekcija
lišatina, f - meso lošeg kvaliteta; *fig* - strvina, mrcina
lišu, adj - uglačan, gladak
lišija, f - ced; dar una lišija - oprati veš
litrina, f - toaleta, doterivanje, ulepšavanje
livadura, f - kvasac
livanti, m - kolonjska voda
livdar, v - uskisnuti (o kvascu)
livjanu, adj - lak, lagan
livjanesa, f - livjanura, *f* - livjanor, *m* - laganost, lakoća
livjanus, pl m - topljenje olova
livra, f - funta, livra
livru, m - knjiga
lo, = lu - ak. lič. zam. treće lice jedn. m. roda - njega, ga
loda, f - žena bez morala, prostitutka;
lođu, m - čovek bez morala
loku, adj - lud, blesav; salir loku - poludeti, poblesaviti; esto es de salir loku - ovo je da čovek poludi
lokura, lukura, lukurija, f - ludost, budalaština, glupost
lokum, turc m - ratluk
lonđi, adj - dalek, udaljen; *adv* - daleko, udaljeno
lores, loris, m pl - pohvala, hvala; loris el Djó - hvali Boga; loris al Djó - zahvali Bogu; dar loris - zahvaliti
los, = lus - 1. odr. čl. m. roda mn; 2. ak. lične zamenice trećeg lica mn - njih, ih
luenĝa, anat f - jezik
luĝar, m - mesto; es luĝar miu - to je moje mesto; del trenu vimus un luĝar ĝrandi - iz voza smo videli

jednu veliku varoš (mesto); a luĝar - na mesto; a luĝar de, *adv* - umesto
luĝrar, v - 1. uspeti, 2. ispuniti želju
luĝtu, m - žalost; star in luĝtu - biti u žalosti
lumbre, lumbri, f - vatra, žar; dar lumbre - podložiti, založiti; dar lumbre a la l. aldera, *fig* - ubrzati, podstaći; komerce lubre - progutati bes, ljutinu
luna, f - mesec
Luna, f - žensko ime; oblici tepanja: Luni, Lunči, Lunika, Lunita, Lunača
Lunar, f - žensko ime; oblici tepanja: Lunarika, Lunarčika, Lunarita
lunar, m - mladež, beleg
lunarju, m - kalendar
lunera, f - mesečina
lunes, lunis, m - ponedeljak
lustru, m - lak, politura
lustru, adj - blistav, sjajan
lutra, zool f - vidra
luvja, f - kiša; kajer luvja - pada kiša; luvja a čorus - pljusak; sta kajendu luvja a čorus - pljušti kiša; luvjizika, *dem* - kišica; luvjozu, *adv* - kišno
luz, f - svetlo, svetlost; venir a la luz - izaći na svetlost dana (obelodaniti); trajer a la luz - izneti na svetlost dana; dar a la luz - roditi dete; luzizika, *dem* - slabo svetlo

- ma, conj* - ali
madera, f - šuma
maderu, m - greda, balvan
madeša, f - pređa, povesmio
madre, madri, f - majka
madrasta, f - maćeha
madrina, f - 1. pomajka, 2. kuma
madriperla, f - biser
madruĝa, f - jutro
madruĝar, v - poraniti, rano ustati
maestru, m - učitelj; *maestra, f* - učiteljica; *uzati seras maestra* - usudi se i postadeš učiteljica (razmisli, shva-tičeš, naučičeš)
maĝazen, m - magacin, stovarište
mahu, adj - miran, tih, povučen; *ma-hitu, dem* - potih, povučen
maís, m - kukuruz
majá, f - kvasac
majri, p: j f - majčurina (prezrivo)
majuĵar, v - urlati
majuĵo, m - urlik
majtap, turc m - zadirkivanje; *tomar a majtap* - zavitlavati, zadirkivati
maká, f - kazna, nevolja
makará, f - čekrk, vitlo
makat, turc m - pokrivač za sofru, minderluk
makula, manča, f - mrlja
mal, m - 1. bol; 2. zlo; *tomar a mal* - uzeti za zlo; *estar mal* - biti loše, rdavo se osećati, biti bolestan; *fazer mal* - povrediti, naneti zlo
malahaim, malah, hebr m - andeo
malavaldera, f - spletkadžica
maldad, f - zlonamernost
maldisijon, f - kletva, prokletstvo
maldizir, v - proklinjati, kleti
malé, f - kvart, naselje
malfadadu, adj - nesrećan; *m* - ne-srećnik
malfavlar, v - ogovarati, ružiti
malkeridu, adj - nevoljan, odbačen; *m* - neko kome je sreća okrenula leđa
malisiju, adj - zloban
malisjozu, adj - zlonameran
malmazal, m - nesreća, zla sreća
maltratar, v - rdavo postupati, mal-tretirati

maltratramijentu, m - rdavo postupanje, maltretiranje
malu, adj - loš, zao; *adv* - loše, zlo
malugradu, m - nesrećnik; *maluğrada, f* - nesrećnica; *fig* - pokojnik, pokojnica
maluğramijentu, m - nesreća; *fig* - smrt, udes
malsana, mansana, bot f - jabuka
malvá, bot f - slez
mamá, namá, f - mama
mamadera, f - cucla
mamela, anat f - bradavica (dojka)
mamasut, hebr adj - temeljit, postojan; *m* - dođričina
manzer, m - mangup; *vulg* - kopile
maná, f - (buena, mala, neğra) - priroda, karakter (dobar, loš, rdav)
maná, f - baba
mandada, f - *mandadu, m* - naredba, zahtev; **no venir ni kon repuesta, ni kon mandada** - ne dati nikakav odgovor, ni da ni ne
mandar, v - 1. poslati, uputiti; 2. narediti
mandadu, m - pošiljka
mandador, m - pošiljalac
mandamijentu, m - 1. slanje; 2. naredba, zapovest; **los djes mandamijentus de la lej** - deset Božjih zapovesti
manča, f - mrlja, fleka
mančar, v - umrljati, isflekat; *mančarse, vrf* - umrljati se
mandolatu, m - fil (nadev) od lešnika i čokolade
manistra, f - perla
manijar, v - pomeriti, pokrenuti, mrdnuti; *manijarse, vrf* - pomeriti se, pokrenuti se
manera, f - 1. način, manir; 2. rukavica
manija, f - narukvica
manga, f - rukav

manğu, m - manžetna
manğrana, bot f - nar
mankar, v - nedostajati, faliti
mankansa, f - nedostatak
manku, adv - manje; **a lu manku** - u najmanju ruku, najmanje
mankura, f - mana
maneser - vidi *amaneser*
manu, mano, f - ruka; **ir a la mano** - ići na ruku; **ir de la mano** - ići od ruke, uspeti; **dar la mano** - pomoći; **tener a la mano** - držati (nekoga) u šaci
mansanal, f - jabučnjak
manseru, m - stolnjak
mansevu, adj - mlad; *m* - mladić
manseves, mansives, f - mladost
manseverija, mansivirija, f - mladež, omladina, mladi ljudi
manseviku, mansiviku, m - mladić, verenik; *f* - devojka, verenica
manta, f - vuneni pokrivač
manteka, f - maslac, mast
mantener, v - izdržavati, hraniti; **mantenerse, vrf** - izdržavati se, živeti od...
mantenimijentu, m - izdržavanje, hranarina
mantinuta, f - ljubavnica, metresa
manzija, f - šteta; **es pikadu i manzija** - žalosno je, štetno je
mañana, f - jutro; **esta mañana** - jutros; **a mañana (amañana)** - sutra; **de mañana** - ujutro; **a mañana de mañana** - sutra (zorom)
mañanada, mañanida, f - 1. sutrašnjica; 2. svitanje; **o la mañanida** - u svitanje
mañar, v - lajati
mar, f - more (u nekim krajevima ime-nica **mar** je muškog roda)
marafet, turc m - podvala
maraman, m - peškir

maravija, f - čuđenje, iznenađenje
maravijar, v - začuditi, iznenaditi; **maravijarse, vrf** - začuditi se
maravijozu, adj - 1. začuđen, čudan; 2. - divan, izvanredan
marbru, m - mermer
marda, merda, medra, f - izmet, fekalija; *fig* - čovek bez vrednosti, đubre
maridu, m - muž, suprug; **maridablu, pej m** - prezriv, loš muž
marmačon, merimaču, m - mačor
marmelata, f - marmelada
martiriju, m - mučenik
martis, martes, m - utorak
mas, adv - još, više; **de lo mas, a lo manko** - manje-više, kako-tako, otprilike; ima neke razlike; **a los mas** - pogotovu
masa, f - testo; **tomar la masa** - zamesiti; **masadura, f** - tvrdo testo; **masafina** - mekano testo
masá, hebr f - maces, hleb koji se mesi bez kvasca (za Pesah); **maseka, dem** - maces
maskará, f - ruganje, ismevanje; **fazer maskará de alğuno** - 1. rugati se nekome, ismejati nekog; 2. skandal, bruka
maskarejarse, vrf - rugati se, ismejavati se
masu, m - svežanj; **masu de javes** - sveže aj ključeva; **masu de kartas** - špil karata; **masu de perlas** - ogrlica, niska
mašá, turc f - mašice za podsticanje vatre
maškar, v - žvakati
maškatina, f - zalogaj
maškandufas, f pl - šarena laža
mašijah, hebr m - mesija, spasitelj
matar, v - ubiti; **matarse, vrf** - ubiti se, uništiti se; **matarse por alğo, fig** -

umirati zbog nekog; **matarse de la voru** - ubijati se od posla, ubijati se radeći
matadór, m - ubica, razbojnik; *fig* - ljut, besan
matadór, m - borac u areni s bikovima koji zadaje završni udarac biku, matador
matasanus, m - nadrilekar
matansija, f - ubistvo
matasinas, pl f - nasilje, ubistvo; *fig* - gužva, haos
materija, f - materija
maví, turc adv - plavo (boja mastila)
mazal, hebr m - sudbina, sreća, bogatstvo
mazalozu, adj - srećan
mazahu, hebr m - nezahvalnost
me = mi, akuzativ lične zamenice, prvo lice jednine - mene, me
meara, f - livada
mebel, moble, m - nameštaj
mebul, m - potop, poplava
meča, f - 1. fitilj; 2. supozitorij, čepić
mediju, m - 1. polovina, 2. **ombri mediju** - polovičan čovek
medijanoče, f - ponoć
medijudija, međudija, f - podne
meğila, f - istorija izbavljenja (Purim)
meja, f - sumnja; **tener meja de alğuno** - sumnjati, podozrevati, slutiti, naslutiti
melarse, vrf - ulepiti se medom
meldar, moldar, v - čitati
melon, milon, bot m - dinja
melsa, anat f - slezina
melozu, milozu, adj - ulepljen, umazan
mendruğu, mindruğu, m - vrsta jela (izmeša se ulje, luk i so i u to se umače hleb)
menguante, minguate, m - mesečeva mena

menora, f - jevrejski svećnjak
menospresiju, v - prezir, potcenjivanje;
adj - prezren, podcjenjen
menospresijar, v - prezirati, potcenjivati
mentar, menter, v - 1. grditi, vredati; 2. pominjati, sećati se; *si ken bjen menta, bjen mi tenğa, si ken mal mentase morda la lengua i s'ari-pjenta* - ko o meni dobru reč kaže, dobro ga našlo, ko lošu reč o meni kaže jezik pregrizao i pokajao se
mentir, mintir, v - lagati, izreći laž
mentira, mintira, f - laž, neistina; *la mintira no tjeni pjes* - laž nema noge, u laži su kratke noge
mentirozu, minterozu, m - lažljivac
menudaja, minudaja, f - sitnina
menudor, minudor, m - malenkost, sitnica
menudu, minudu, adj - sitan; *menudiku, minudiku, adj* - sitan, siđušan; *m* - sitničar; *a poko i a menudo* - malo po malo
mereser, mireser, v - zaslužiti, biti dostojan, zaslužan
merisimjentu, mirisimjentu, v - zaslug
merkader, mirkader, m - trgovac, vlasnik trgovine
merkadera, mirkadera, f - trgovkinja
merkador, m - kupac
merkador, f - žena kupac
merkadu, m - pijaca
merkar, v - kupovati
merkansija, f - trgovina; *fazer merkansija* - sklapati posao, trgovati
meskalar, mesklar, misklar, v - mešati
meskolarse, mesklarse, miskolarse, vrf - umešati se, mešati se
meskulatina, mesklatina, miskulatina, pej f - 1. mešavina, zamešateljstvo, mutljavina; 2. bučkuriš

mestas, mestras, f pl aug - velike papučice, papučetine
metá, mijetad, mijatá, f - polovina
meter, v - staviti, metnuti; *meter in pjes* - pomoći nekome da stane na noge; *meter la meza* - postaviti sto; *meterse, vrf* - staviti se; *meterse a dos* - dvoumiti se, kolebati se; *meterse en mediju* - biti umešan, biti između, posredovati
mez, mes, m - mesec (kalendarski)
meza, f - sto
mezada, mesata, f - mesečna isplata, zarada, plata
mezura, mizura - vidi *amizurar*
mežor, mižor - el mas mežor, - *kompaktiv i superlativ prideva bueno* - bolji, najbolji; *mas mežor, adv* - još bolje
mi, - *kraći oblik prisvojne zamenice mija, miju, jedn* - moj, moja, moje; *mis* - množina prisvojne zamenice *mijas, mijus*
midija, f - podne; *antis de midija* - pre podne; *spues de la midija* - posle podne
muidijanu, m - 1. srednjak (ni bogat ni siromašan); 2. mediokritet
mičon, mečon, m - pramen
miğa, f - mrva
miğaža, f - komadić; *fig* - sitnica
miina, mijina, f - pita; *miina de leče* - pita s mlekom koja se pravi za Pesah; *miinika, dem* - pituljica
mijason, m - bubac
mijedu, m - strah; *tener mijedu* - plašiti se, strahovati
mijerklis, m - sreda (dan u nedelji)
mijoju, m - mozak, pamet; *fig* - duh; *tener el mijoju en el agua, loc* - držati mozak u vodi (biti neoprezan); *tener buen mijoju* - imati pa-

meti, imati duha; *tomar los mijoju*s - raspametiti, isterati iz pameti nekoga, dosadivati smrtno nekome
mil, num - hiljadu; *alas mil maravijas* - san snova, čudo jedno, zadivljujuće
mila, m - ritualno obrezivanje
milagri, milagre, m - čudo
milarija, f - hiljade; *a milarija* - na hiljade
milizina, f - lek
milizinarsse, vrf - lečiti se
mindel, m - dušek
minder, urc m - minderluk (seđija, dugački otoman sa jastucima)
mingažika, f - sitnica, tričarija, malenkost
minister, menister, m - potreba; *tener de minister* - osećati potrebu; *tengu de ministrer* - potrebno mi je, treba mi
ministeriozu, adj - potreban, neophodan, koristan
mintan, m - potkošulja; *mintana, f* - ženska potkošulja; *mintanika* - dečja potkošulja, benkica
minudaja, f - 1. sitnina, sitan novac; 2. kusur; 3. sitna galanterija
minuto, m - minut
miñon, bot m - suncokret
mirada, f - pogled
mirakl, turc adj - meraklijski (strašno); *m* - meraklija
mirar, v - gledati, pogledati, posmatrati
miraver, excl - pogledaj de!
miranda, f - užina
mirabdar, v - užinati
mirendersse, vrf - družiti se, zabavljati se u društvu
mirenda, f - druženje, zabava

mirindena, la mirindena kurlada, f - tomat pretu, *bot m* - plavi patlidžan
misiriku, zool m - ćuran; *misirika, f* - ćurka
misteriozu, adj - tajanstven
mišar, mišer, v - ljuļjati, njihati
miširikejar, v - potkazati, uhoditi, tajno obavestiti
miširikon, m - potkazivač, uhoda, špijun
mizmu, adj - isti; *jo mizmu* - ja lično
mizvá, hebr f - milosrđe, dobro delo
mizu, mižu, bot m - proso
mizuzá, f - kutijica sa svitkom iz 5. knjige Mojsijeve koja stoji okačena o dovratk svake jevrejske kuće
mižorija, mežorija, f - poboljšanje (uopšteno); *mižuradu, m* - poboljšanje (kvalitet)
mižo, mižu - vidi *mia, miu*
mjel, f - med
mjembru, m - član, pripadnik
mjenti, f - mišljenje, stav
mjentris, mijentris, intrimijentis, adv - vidi *entrimjentis*
mobilija, ital mobilia, f - pokućstvo, nameštaj
moda, f - moda
moed, m - praznik
mofa, f - buđ, plesan
móji, adj - mek, mekan
mokozu, mukozu, adj - balav, slinav; *m* - balavac, klinac, slinavko
moku, m - bala, slina
molad, hebr m - pojava mladog meseca, mesečeva mena
molde, molde, m - sredstvo, način; *no aj molde* - nema načina; *no vejo molde* - 1. ne vidim način (sredstvo), 2. bezizlazno je, nema rešenja
momentu, m - trenutak, tren
moneda, monada, f - novac

monigu, m - monah; *moniĝa, f* - monahinja, časna sestra
montaña, muntaña, f - planina, gora: *monta de Sinaj* - Sinajska gora; *montaŝika, muntaŝika dem* - brdaŝce
montizika, f - kolaĉ »piramida«
morada, f - stan
morar, v - stanovati, prebivati; *m* - prebivalište, smeŝtaj
morder, murder, mudrer, v - ugristi, zagristi, ujesti
mordí, mordá, mordé, excl - zaboga; *para mordí, conj* - zato, jer, zato ŝto, zbog toĝa
mordiziku, mordiziku, m - ujed, ugriz
morana, f - sumnja
moranozu, adj - sumnjiĉav
morirse, murirse, vrf - umreti, premirati; *murirse del sal* - umreti od straha, prestraviti se (doslovno: umreti od soli. Legenda kaŝe da su se Jevreji, naŝavŝi se pred Crvenim morem pod vođstvom Mojsija - prilikom izlaska iz Egipta - silno uplašili od vode - soli - pred njima. Ali, kao ŝto je poznato, Mojsije rastvori vodu i oni bezbedno prodoŝe. - D.T.)
mosu, m - sluga; *mosa, f* - sluŝkinja
mosa, f - gospođica, mlada devojka
moska, moŝka, zool f - muva
moskitu, zool m - komarac
mostrar, - vidi *amstrar*
mostrador, m - kaŝiprst
mota, 1. f - raŝĉeŝljana vuna za jastuke i duŝeke
mota, 2. f - nered, dar-mar; *tener alĝo en mota* - doterati nekog u red; *estar en mota* - biti smuŝen, zbunjen

motu, m - grimasa, krevljenje, ruganje; *fazer motus* - praviti grimase, krecveljiti se, podsmevati se nekome
mover, v - 1. pobaciti, doneti na svet mrtvo dete, abortirati; 2. otkloniti
mozotrus, muzotrus, muzos, - liĉ. zam. prvo lice mn. - mi
moŝa, f - moŝu, m - 1. potapanje, 2. krŝtenje; *meter pan en moŝu* - udrobiti hleb; *meter la kolada en moŝu* - potopiti, natopiti veŝ
moŝar, muŝar - vidi *amuŝar*
muĉaĉu, m - deĉak, deĉko; *muĉaĉika, f* - devojĉica
muĉidumbre, f - mnoŝtvo, gomila, velika koliĉina
muĉu, adv - mnogo
muerte, f - (*muarte* - Sarajevo) - smrt; *muerte ke si lu jeva* - smrt ga odnela, Bog ga ubio, crk'o dabogda
muertu, adj - mrtav; *m* - mrtvac
mudadura, f - presvlaka, rublje
mudarse, vrf - presvuĉi se
mudez, f - mutavost, nemost
mudu, adj - mutav, nem; *muda, f* - mutava, nema
mudera, f - 1. ĉutanje; *ke ti kaji la mudera!* - zaveŝi! umukni! 2. mutavica
muek, m - obrezivaĉ (ĉovek koji obrezuje deĉake)
muela, f - kutnjak, zub
muestra, f - 1. model, dizajn, ŝara; 2. kaligrafija
muestru, muestra, prisvojna zamenica - naŝ, naŝa
muevu, nuevu, adj - nov; *fazerse de muevo, fig* - ponovo se roditi, savladati teŝkoĉu
muez, bot f - orah; *muez a la kaŝka* - orah u ljusci

muj, adv - vrlo; *muj bjen!*, *excl* - vrlo dobro
mulan, kavesa de mulan, m - lobanja
mulá, zool f - mula (tovarna ŝivotinja)
muldadu, m - parastos
muler, i. oler, mulinar, v - mleti, samleti
muleŝa, f - ŝeludac (goveđi, teleĉi itd.); *muliŝika, f* - pileĉi ŝeludac, bubac
mulineru, molineru, m - mlinar
mulinu, m - mlin; *muliniku, dem* - mlin za biber ili kafu
mundar, v - ljuŝtiti; *fig* - dosadivati; *mundarse, vrf* - ljuŝtiti se
mundo, mundu, m - svet, zemaljska kugla; *este mundo* - ovaj svet; *el otro mundo* - drugi svet; *el mundo de la verdad* - buduĉi ŝivot, svet istine, raj; *tomar mundos* - izazivati veliku buku ni oko ĉega; *venir al mundo* - roditi se; *fig* - oseĉati se kao ponovo rođen; *mundo intero* - ceo svet, svi; *por el mundo intero* - po celom svetu, svuda; *no le abasta el mundo kon el fundo* - niŝta mu nije dovoljno, nezajaŝljiv, preterano ambiciozan
mundir, v - izdati, odati

mundira, f - izdaja
munturu, m - gomila, hrpa
murli, adj - nesmotren; *m* - vetropir
murtaŝa, f - mrtvaĉka koŝulja u kojoj Jevreji sahranjuju svoje mrtve; *de la faŝa fino la murtaŝa* - od rođenja pa do smrti, celog ŝivota
mustaĉus, mustaŝus, mustaŝos, m pl - brkovi
múŝtulúk, turc m - prva vest
muŝu, anat m - 1. usta; 2. gubica; *amos-tar muŝus* - pokazati gubicu; *fig* - pokazati pravo lice; *fazer muŝus* - pokazati nez dovoljstvo
muzika, f - muzika
muŝer, f - ŝena, supruĝa; *la muŝer es un mal ĉulse ke todos lo dizejan* - ŝena je slatko zlo koje svako priŝeljuje; *la muŝer ĝuadra el sekreto ke no save* - ŝena moŝe saĉuvati samo onu tajnu koju ne zna; *las muŝeris joran kon un oŝo i riĝen kon otro* - ŝene plaĉu jednim okom a drugim se smeju; *muŝirika, f dem* - ŝenica; *muŝerona, aug pej* - ŝenturaĉa

- ná*, *excl* - evo, gle
nada, *pron* - ništa
nadar, *v* - plivati
nadador, *m* - plivač; *nadadora*, *f* - plivačica
nágreserse, *vrf* - ukiseliti se, pokvariti se, usmrđeti se
nágresidu, *adj* - ukvaren; *fig* - smrdljiv
nalga, *f* - butina
nalča, *f* - potkovičica
naldu, *nalda*, *excl* - evo ga, evo je
namuradu - vidi *inamuradu*
namús, *m* - ugled, poštovanje
naranga, *f* - pomorandža; upor - portokal
narangada, *f* - slatko od pomorandže
narís, *f* - nos; *dar por la narís* - staviti pod nos (izložiti nekome nepobitne činjenice); *entrar por la narís* - dosadivati, dosaditi; *travar por la narís* - vući nekoga za nos; *tener buen narís* - 1. imati dobar nos (njuh), 2. kad neko ume nešto da predoseti
naser, *v* - roditi; *naserse*, *vrf* - roditi se
- nasida*, *f* - *nasimijentu*, *m* - rođenje; *la nasida de la krijatura* - rođenje deteta; *la nasida del sol* - rađanje sunca; *la nasida del dija* - rađanje dana, svitanje
natura, *f* - 1. priroda; 2. karakter, ćud
navaza, *f* - perorez
nave, *navi*, *f* - lada
naví, *hebr m* - prorok
navigar, *v* - ploviti; *fig* - voditi, slediti
navigador, *m* - mornar, moreplovac
navu, *bot m* - repa
negru, *adj* - *komparativ* od *malu* - rđav, loš, zao, nemoralan; *estar negru* - biti zao, rđav (karakter); *negra*, *f* *fig* - prostitutka; *negritu*, *dem m* - nevaljalac
negrura, *nigrura*, *f* - nevaljalstvo, zloba, nemoralnost
neglizensija, *niglizensija*, *f* - nehat, aljkavost, nemar
nervositad, *f* - nervoza
nervosu, *adj* - nervozan
ni, *conj* - ni, niti; *ni unu (niunu)* - ni jedan, niko

nidu, *m* - gnezdo
niftar, *hebr adj* - mrtav; *m* - mrtvac
ningunu, *ninguna*, *bezlična zamenica* - niko
niñes = *ñiñes*
niñu = *nu*
no, *negacija* - ne
noče, *noči*, *f* - noć; *anoče* - sinoć; *de noče* - noću, u toku noći; *esta noče* - noćas, večeras; *buenas noches* - dobro večer i laku noć; *buena noçada* - prijatno večer, spavanje; *noče de lunes* - noć između ponedjeljka i utorka
noçada, *nuçada*, *f* - noć (od večeri do svitanja)
nombrada, *f* - prezime; *en nombrada de* - u ime
nombre, *m* - ime; *kual es tu nombre?* - kako se zoveš?

nona, *f* - baka
nonu, *m* - deda
novidad, *f* - novina, novost, vest
novju, *m* - mladoženja, budući suprug;
novja, *f* - mlada, nevesta, buduća supruga
nueve, *mueve*, *num* - devet
nudu, *adj* - nag, neodeven
nuğada, *f* - kolač s lešnikom
numeru, *m* - broj
nunka, *adv* - nikad
nunkuantu, *adv* - nikako, ni u kom slučaju
nuvladu, *adj* - oblačan; *sta nuvladu* - oblačno je
nuvle, *m* - oblak
nuvlozu, *adj fig* - mračan, natušten

ñañatu, *ñiñatu*, *zool m* - plod krave ili ovce pre nego što dođe na svet
ñervu, *ñervuli*, *ñervu*, *m* - živac, nerv
ñetu, *m* - unuk; *ñeta*, *f* - unuka
ñevada, *ñivada*, *f* - vejavica

ñeve, *ñevi*, *f* - sneg
ñiñu, *m* - dete, dečak; *ñiña*, *f* - devojčica, devojka
ñiñes, *f* - detinjstvo
ñudu, *m* - čvor; *ñudiku*, *dem* - čvorić

o , *conj.* - ili

ofansar, *v* - uvrediti; **ofansarse**, *vrf* - uvrediti se

oja, *f* - zemljani vrč; **ojika**, **ujika**, *dem* - krčag

ojir, **ujir**, *v* - čuti, slušati; **ken favla el djó lu oji**, *posl* - ko govori i Bog ga čuje, (treba tražiti da bi se dobilo)

ojidu, *m* - zvuk

oka, *f* - oka, stara mera za težinu = 1280 gr.

okasion, *f* - prilika

okasionar, *v* - upriličiti, dati priliku

okupar, *v* - zauzeti, okupirati; **okuparse**, *vrf* - biti zaokupljen nečim, baviti se, uposliti se

okupadu, *adj* - 1. okupiran; 2. zauzet, zaokupljen, uposlen

okupasi, *m, f* - okupacija

olvidar, **ulvidar**, **sulvidar**, *v* - zaboraviti; **olvidarse**, *vrf* - ne sećati se

olvidu, **ulvidu**, **sulvidu**, *m* - zaborav

olvidaderu, *m* - zaboravljanje

ombra, *f* - senka

ombre, **ombri**, *m* - čovek; **ombre de onor** - častan, pošten čovek

onde, **ondi**, *adv* - 1. gde, kod; **onde sta?** - gde je?; **va onde la tia** - ide kod tetke; 2. kada, kako, pošto; **onde ja vinu**, **es ke ja va fazer algo** - (kada je) pošto je već došao, sigurno će nešto učiniti. **Onde la oja sona algo aj**, *posl* - kada vrč zazvoni tu ima nečeg; nema dima bez vatre; gde ima dima ima i vatre

onor, **unor**, *f* - čast, poštenje; **dar onor** - ukazati počast, poštovanje

onoradu, **unuradu**, *adj* - častan, pošten

opinion, *f* - mišljenje

ora, 1. *f* - časovnik, sat

ora, 2. *f* - sat (60 minuta); **ala ora orada** - u poslednji čas, u minut do dvanaest; **pur ora** - za sada; **aferas oras i orikas** - nizati časove, biti strpljiv; **oras i oras** - sate i sate (provoditi čekajući)

orden, *m* **ordenasijon**, *f* - naređenje, zapovest; **dar el orden** - narediti, zapovediti

ordenar, v - narediti, zapovediti
oreža, ureža, rueža, anat f - uho
orežal, urižal, m - minduša; *meter los urižalis en las urežas* - staviti minduše u uši; *fig* - načuliti uši, biti oprezan
ormiğa, vidi formiğa
otru, otra, pron - drugi; *al ottru modu, adv* - drukčije; *otra koza* - druga stvar; *otra vez* - još jednom, opet, iznova, po drugi put; *un ottru* - neko

drugi; *otrutantu, adv* - na isti način, isto tako, tome slično
ovliğadu, adj - dužan, obavezan
ovliğar, v - obavezati, zadužiti (nekoga uslugom, pažnjom); *ovliğarse, vrf* - obavezati se, dugovati (nekome uslugu ili zadatu reč)
ovreru, m - 1. zanatlija; 2. radnik; 3. zanat
ozadija, f - smelost, hrabrost
ozar, uzar, v - smeti, usuditi se

pala, f - lopata; *palika, dem* - lopatica za ugalj, dubrovnik
palador, anat m - nepce; *kada uno favla a savor de su palador, posl* - svako o svom ukusu najljepše zbori, svako tera vodu na svoju vodenicu
palavra, f - reč; *dar la palabra* - dati reč, obećati; *tomar la palabra* - tražiti od nekog da zada reč, da obeća; *fazer palabra* - dogovoriti se; *tener la palabra* - držati zadatu reč
palma, f - dlan; *meter la alma en la palma, loc* - staviti dušu na dlan, staviti život na kocku
palmas, f pl - pljeskanje, aplauz; *dar palmas* - aplaudirati
paloma, zool f - golubica (golub)
palpa, anat f - očni kapak
palpar, v - pipati, dodirivati
palpanis, m pl - tumaranje; *ir a palpanis* - ići nasumice, tumarati
pan, m - hleb; *mi si metjó un pan en el korason* - u srcu nosim žalost, tugu; *fig* - rastužio sam se
panaderas, f - pekara

panaderu, m - pekar
panal, m - rublje od fine tkanine
panaris, m - čir, gnojenje
panderu, muz m - def, daire
panda, turc bot f - cvekla
panet, m - grudva (puter); *la manteka en el panet* - grudva maslaca, masti
paniča, f - drvena zdela, posuda
pantalonis, m pl - pantalone
pantufļa, f - papuča
pañu, m - štof, tkanina
pápá, m - tata; *papeku, dem* - tatica
papa, f - obrok, papica (dečije tepanje)
papar, v - jesti, papiti (dečije tepanje)
paparoza, bot f - pelargonija, muškatla
pápeka, f - hrana za bebu, »papica«
papel, m - papir, hartija; *papeliko de zigara* - cigaret papir, papir za savijanje cigareta; *papelikos, dem m pl*
fig - novac koji se poklanja prilikom odlaska na put
paperas, med f pl - upala žlezde
papón, m - proždrljivac; *papona, f* - proždrljivica
papú, m - deda

para, *predl* - za; *para ke* - da bi; *para ke no* - da ne bi
pará, *turc f* - novčić
para, *paja*, *f* - slama
parabjenis, *m pl* - čestitke, pohvale; *dar los parabjenis* - čestitati, pohvaliti; *estar a los parabjenis* - primati čestitke; *ir a los parabjenis* - ići na čestitanje
paradá, *f* - svečanost; *la uda por la paradá* - svečana soba, gostinska soba
pareta, *bot f* - čokot, vinova loza
pared, *pader*, *f* - zid
parenterija, *f* - rodbina
pareser, *v* - učiniti, pričiniti se; *fig* - misliti; *mi parisjó kevinu* - pričinilo mi se (mislila sam) da je došao
parfim, *m* - parfem
parfimejarse, *vrf* - namirisati se, neparfemisati se
parida, *f* - 1. porađanje; 2. porodilja
parimjentu, *m* - rađanje
parir, *v* - roditi; *parirse*, *vrf* - roditi se
parjenti, *m* - rođak; *parjenta*, *f* - rođaka; *parijentis*, *pl* - rodbina
parijentis, *pl m* - roditelji
parlak, *turc m* - šibica
parmak, *turc m* - upaljač, kresivo
parmakís, *m pl* - ograda od kolja
partalis, *m pl* - dronjci; *fazer partalis* - iscepati do kraja (odeću, obuću)
parte, *parti*, *f* - deo; *a parte* - na stranu, u stranu; *meter a parte* - videti
apartar
partida, *f* - grupa, partija; *ajer vinu una partida de kalsas baratas* - juče je u prodavnicu stigla jedna partija jeftinih čarapa; *de mañana vamos a ir aí, una partida já se hue* - ujutro ćemo poći tamo, jedna grupa je već

otišla; *partidas de un guevo* - slično, kako jaje jajetu
partido, *partidu*, *m* - 1. polazak; 2. partija, stranka (politička)
partir, *v* - 1. poći, krenuti; *partir al kaminu* - poći, krenuti na put; 2. podeliti, preseći, izdeliti na parčad; *partir pan* - iseći hleb na kriške, parčad
partidor de leña, *m* - drvoseča; *partidura de lena* - sečenje drva
partu, *m* - porođaj
pás, *f* - mir; *fazer la pás* - pomiriti se; *meterse la pás* - izmiriti se
pasa, *f* - zrno grožđa; *pasikas*, *dem pl* - suvo grožđe
pasada, *f* - prolaz; *de pasada*, *adv* - usput; *en pasada*, *adv* - malopre, pre kratkog vremena; *estar de pasada* - biti u prolazu; *dar de pasadas* - preći preko nečega, oprostiti
pasaderu, *m* - 1. šetalište; 2. šetač, prolaznik
pasadija, *f* - način života; *tener buena (mala) pasadija* - živeti dobro (rdavo)
pasadu, 1. *m* - prošlost
pasadu, 2. *adj* - prezreo, pokvaren, natruo (o voću)
pasante, *pasanti*, *pasazeru*, *m* - prolaznik; *kaje pasazera* - prolaz, prečica
pasar, *v* - prolaziti; *pasar oras* - provoditi se; *pasarse*, *vrf* - provoditi se
pasatjempu, *m* - dokolica
pasejarse, *vrf* - šetati se, prošetati se
paseju, *m* - šetnja
pasensija, *f* - strpljenje; *tener pasensija* - biti strpljiv, imati strpljenja
pasensijozu, *adj* - strpljiv
pastel, *m* - jevrejska pita s mesom; *pastel prostu* - pita s mesom od

posnog testa; *pastel finu* - pita s mesom od masnog testa
pastozu, *adj* - ukusan
pastruma, *f* - suvo (dimljeno) meso
pasu, 1. *m* - korak; *dar pasus* - učiniti korak, učiniti nešto, preduzeti nešto
pasu, 2. *m* - članak, komad (pozorišni), odlomak
pašá, 1. *turc m* - paša (turska titula)
pašá, 2. *f* - vrsta jela sa seckanim mesom
pašariku, *zool m* - vrabac
pata, *zool f* - patka
patu, *zool m* - patak; *gudrura de pata* - pačije salo
pataña, *f* - otisak stopala, trag
patijar, *v* - ostavljati trag nogu za sobom
patlijar, *turc v* - pući, prepući, crći (od muke, inata itd.)
patrija, *f* - domovina, otadžbina
patrón, *m* - gazda, vlasnik; *patrona*, *f* - gazdarica, vlasnica
pavurina, *f* - fitilj (za petrolejsku lampu)
pazmu, *m* - grč, jak bol
peča, *f* - danak, porez; *no teneš de komer, teneš peča* - imali za hranu ili ne, za porez mora biti (novca)
pečiko, *m* - prednji deo (grudi) na košulji
pečuğa, *pičuğa*, *f* - kokošije grudi, belo meso (kokoške)
pečus, *pečos*, *anat m pl* - grudi
pedar, *v* - imati gasove, vetrove
pedasu, *pidasu*, *m* - komad, parče; *fazer a pedasus* - raskomadati
pedu, *m* - puštati vetar, prdež
pejnar, *v* - češljati; *pejnarse*, *vrf* - češljati se, očešljati se
pejnar, *m* - način češljanja, frizura

pejne, *pejni*, *peņu*, *m* - češalj
pekadu, *m* - greh
pekar, *v* - grešiti, zgrešiti
peku, *m* - dlaka
pelegrinu, *m* - namernik (putnik)
pelejar, *pilijar*, *v* - raspravljati; *pelejarse*, *pilejarse*, *vrf* - svađati se
pelejo, *pileju*, *m* - svađa
pelejon, *pilejon*, *m* - svadljivac; *pelejona*, *pilejona*, *f* - svadalica
pelu, *m* - dlaka
pena, *f* - patnja, muka
pendla, *pendula*, *f* - olovka
penozu, *m* - paćenik, mučenik
pensamijentu, *m* - razmišljanje
pensar, *v* - misliti, razmišljati
pensijeru, *m* - misao, pomisao
pepita, *adj* - kariran
pera, 1. *bot f* - kruška
pera, 2. *zool f* - kujja, kučka
peral, *m* - voćnjak zasađen kruškama
perdon, *m* - molba za oprostaj
perdonar, *v* - oprostiti
perdonu, *m* - oproštaj
perikulu, *m* - opasnost
perikulozu, *adj* - opasan
persona, *m* - čovek, osoba, stvor; *persona biva* - živi stvor; *una persona* - izvesna osoba, neko
peše, *peši*, *m* - riba; *aferar pešis* - loviti ribu
peškadu, *piškadu*, *m* - ulov ribe
peškador, *m* - ribolovac, pecaroš
peškar, *v* - pecati
pezar, 1. *v* - žaliti, očajavati; *pezar en l'alma* - biti očajan, žaliti u duši
pezar, *pezgar*, *pizgar*, 2. *v* - težiti (kilogrami)
pezgu, *pizgadu*, *adj* - težak
pezgor, *pizgor*, *m* - teret, težina; *un pezgor en l'alma* - teret na duši, tegoba

pidriĝal, m - ploĉnik
pidriĝar, v - poploĉati
pidrir, v - izgubiti; *pidrir el sehl* - izgubiti razum, izgubiti prisustvo duha
pidrisku, m - grád (padavina)
piĝa, zool f - svraka
pijadozu, adj - milostiv; *djó pijadozu, excl* - milostivi Boĝe; *pijador, f fig* - prostitutka, radodajka
pijedad, j - saĝaljenje, samilost
pijedra, f - kamen
pijedriĝal, m - kaldrma (turska)
pijoĝu, m - vaŝ, uŝ; *fig* - loŝ ĉovek, ĉovek loŝeg karaktera
pijuĝentu, adj - vaŝljiv
pikadu, m - ŝteta; *es pikadu* - ŝteta je, ŝalosno je
pikar, v - 1. mleti; *karne de pikar* - mleveno meso; 2. peckanje (u grlu kada je neŝto kiselo)
pilar, v - ogrebat
piliskar, v - ŝtipati
pilisku, m - ŝtipanje
pileĝu, m - odrana ĝivotinjska koĝa (ovaj izraz se u mojoj porodici upotrebljavao za - ŝilavo meso, D. T.)
pilota, f - lopta
piltikiĝar, v - zamuckivati, mucati
piltiku, m - mucavac
pimĝenta, f - biber; *pimĝenta kurlada* - aleva paprika
piminton, m - paprika
pingeĝar, v - staviti sasvim malo neĉeĝa (zaĉiniti i sl.)
pinga, adv - malĉice; *pingita, dem* - sasvim malo, kap
pinĉiviŝ, m - brizla
pinu, bot m - bor, ĉetinar (poneĝde ovim imenom nazivaju jasen ili to- polu verovatno zbog toga ŝto im u seĉanju nedostaje pravi izraz)

pinta, f - taĉkica
pintar, v - 1. crtati, bojiti; 2. platiti (brojeĉi novac)
pinzela, f - graŝak
pinzeta, f - ĉetka; *pinzeta por los djen-tis* - ĉetkica za zube
pinziteĝar, v - ĉe^{ti}ati
piĝa, bot f - klas ĝita; *piĝa de maís* - zrno pŝenice
piĝasku, m - 1. stablo, trup, panj; 2. loza, poreklo
pipinu, bot m - krastavac
pipita, bot f - semenka od bundeve
pipon, bot m - vrsta dinje
piskurar, v - ispitivati; *piskurara alĝuno* - ispitivati nekoga
piskuzu, m - ispitivanje
pistaĝa, f - obrva
pistil, m - suvo voĉe
piŝin, adv - odmah, smesta
piŝkil, turc m - ubrus, peŝkir (ukrasni peŝkir od svile vezen srmoĝm koji se stavlja na minderluk ili se njime zastire ogledalo)
piŝkuesu, piŝkuesu, anat m - potiljak, zatiljak
pizar, v - 1. nagaziti, zĝaziti, stupiti nogom na; 2. zdrobiti, smrviti, zĝnjeĉiti
pje, pjes, m - stopalo; *pjezis, m pl* - stopala; *star in pjes* - stajati
pjerna, f - noga
planta, f - biljka; *planta de la mano* - dlan; *asembrar las plantas* - posaditi, zasaditi (cveĉe, baŝtu)
plantana, bot f - bokvica (lekovita biljka)
planu, m - nacrt, projekt, plan
plata, f - srebro
platu, 1. m - tanjir
platu, 2. m - poklon
plasa, f - trg

plazer, v - dopadati se, svidati se; *estar a plazer* - uĝivati naklonost, dopadati se
plazer, v - zadovoljstvo; *tener plazer* - imati zadovoljstvo, ĉast (prilikom upoznavanja)
pletu, m - svaĝa, rasprava, nesloga; ; *buŝkar pletus* - traĝiti svaĝu, iza-zvati svaĝu; *fazer pletus* - posvaĝati nekoga s nekim
plomu, m - puŝka
pluma, f - pero (ptiĉije)
poder, pudir, v - moĉi
poder, n - moĉ
poĝu, m - bunar
poesija, f - poezija
pojo, poju, pajiku, m - pile
poku, adv - malo; *pokitu, pukitu, dem* - malĉice, sasvim malo
polvu, m - 1. praŝina; 2. *med* - praŝak, lek
popi, m - sveŝtenik, pop
por = pur, prep - za; *por el medijo* - 1. usred; 2. uz pomoĉ, posredstvom
portaleru, m - nastojnik, vratar; *portale- lera, f* - nastojnica, vratarka
portokal, bot m - pomorandĝa
poru, bot m - praziluk
pot, m - lonac; *pot de vidru* - tegla
povri, adj - jadan; *upor - provi*
poza, f - bara, lokva
pradu, f - livada
pregantis, m pl - bajalice
preĝon, priĝon, m - proglas, plakat, obavest, naredba
premer, primer, v - trebati, biti potre- bno, neophodno
premura, primura, f - potreba, neop- hodnost; *ser de premura* - biti ne- ophodan; *tomarse premura para alĝo* - pobrinuti se
premurozu, primurozu, adj - neopho- dan, potreban
prenda, f - zalog; *meter (dar) en pren- da* - zaloĝiti, dati u zalog; *tomar en prenda* - uzeti u zalog
preĝada, priĝadu, adj - trudna; *f* - tru- dnica; *kedar prinada* - zatrudneti, oŝtati u drugom stanju
preĝadu, m - muĝ trudne ŝene
preŝtu, adv - brzo
pretu, adj - crn; *pretor, m*; *pretura f* - crnilo; *pritenutu, adj* - crnkast
prikurar, v - priuŝtiti
prikura, f - dopuŝtenje
primeru, primer, num f - prvi (redni broj)
primirizu, adv - po prvi put (prvina); *parir de primiriza* - prvorotka, koja prvi put rada
primu, m - roĝak; *prima, f* - roĝaka; *primu ermanu* - roĝeni brat; *prima ermana* - roĝena sestra; *primu seĝundu* - dalji roĝak; *prima seĝunda* - dalja roĝaka
prinsipiju, m - poĉetak
priŝli, bot m - perŝun
privada, f - klozet, nuĝnik; *irse e la privada* - iĉi u klozet
priveĉar, v - koristiti
priveĉozu, adj - koristan
priveĉu, m - korist
prizjon, prezjon, f - zatvor, aps; *estar en prizjon* - biti zatvoren; *kitar del prizjon* - osloboditi zatvora (neko- ga); *meter (eĉar) en prizjon* - baciti nekoga u zatvor, uhapsiti, zatvoriti nekoga
prizjoneru, m - zatvorenik, robijaŝ
profesór, m - profesor; *profesóra f* - profesorka
profumu, m - miris, aroma

profundina, f - dubina; *profundina de la mar, f pl* - dubina mora
prolongejar, prolungejar, v - produžiti
propju, adv - sopstveni, lični
providad, f - siromaštvo
provi, adj - siromašan; *m* - siromah
provokar, v - izazvati
puenta, puenti, f - most
puerku, zool m - svinja, prase
puerta, f - vrata; *la puerta de la kaje* - ulična vrata, vrata koja izlaze na ulicu, kapija
puertu, m - luka
pues, adv - posle, zatim
prueva, f - proba, isprobavanje
pudra, f - puder
pudrir, v - istruliti; *pudrirse, vrf* - istruliti; *fig* - istruliti od bolesti
pudridu, adj - truo
pulga, f - buva
pulgar, v - odvojiti meso od kostiju
pulija, f - moljac
pulmonis, med pl m - pluća
pulsu, m - bilo, puls
punčada, f - ubod; ečar *una punčada* - ubosti; *fig* - podbosti nekoga
punčar, v - ubosti; *punčarse, vrf* - ubosti se; *fig* - bocnuti nekoga rečima
punčika, bot f - ovas

punčon, m - trn
punta, f - vrh; *dar una punta de pača* - šutnuti vrhom cipele
puntada, med f - zapaljenje pluća
puntadu, adj - proboden, nataknut, zaboden
puntejar, puntejar, puntijar, v - raditi vez
puntu, m - 1. minut, trenutak; *por un puntu* - za čas, za trenutak; 2. tačka
puñada, f - udarac pesnicom
puñalada, f aug - jak udarac pesnicom
puñar, v - tući pesnicom; *puñarse, vrf* - pesničiti se, boksovati se
puñu, m - pesnica
purgarse, vrf - pročistiti se; *tomar algo para purgarse (avirse)* - uzeti sredstvo za pročišćavanje
pustema, f - briga, tuga
pustizu, adj - iskrivljen; *jave pustiza* - iskrivljen ključ; *djentis pustizus* - iskrivljeni zubi
putažu, m - vaza
putinu, m - cipela; *putinis, pl m* - cipele
putrona, f - fotelja
puvurentu, povorentu, povorentu, adj - jadan, jadnik; *puvurentiku, dem* - jadničak
puvurensija, povorensija, poverensija, f - siromaštvo

rabenu, rabí, m - rabin
rača, f - crta, linija
račar, v - vidi *aračar*
raja, anat hebr f - pluća; *upor pulmonis*
rajar, v - razviti; *rajar una masa, o una foža* - razviti testo ili jufku
rajser, v - strugati, rendisati; *rajserse, vrf* - oguliti se
rajšil, m - šerpa
rajšis, f - koren
raju, m - strugaljka; *raju, dem* - rende (za domaćinstvo)
rakí, m - rakija
rama, f - grana
ramada, f - krošnja
ramu, m - derđef (ram u koji se zategne platno za vez)
rana, zool f - žaba
randa, f - čipka
ranir, v - glodati
raru, adj - redak; *m* - retkost
raša, hebr adj - rdav
rašan, hebr m - zloća
rašanta, hebr f - zloba, pakost

rát, turc (rahat) m - odmor, predah, mir; *deša mi rat!* - ostavi me na miru!; *estar rat* - odahnuti, prebri-
nuti neku brigu
raton, zool m - pacov
ratunela, f - mišolovka
ratuniku, zool m - miš
ravanika, bot f - rotkvica (crvena)
ravanu, bot m - rotkva (bela i crna)
ravja, f - ljutina, bes
ravjada, f - ljutit, razjaren pogled
ravjozu, adj - ljutit, besan
razgu, razgon, m - pocepovina (o odeći)
razguñar - vidi *arazgunar*
razguñu, m - ogrebotina
razon, f - razlog, rezon; *tener razon* - biti u pravu, ispravno misliti
razumu, bot m - čokot
real, adj - istinit, stvaran
realidad, f - stvarnost
realizar, v - ostvariti
realizasion, f - ostvarenje
redoma, f - boca
redonča, ridonča, f - krug
redonda, f fig - kruna

- redondu, ridondu, aredondu, adj* - okrugao; *redondiku, dem* - okruglast
- refranis, rifranis, m pl* - poslovice
- regalar, v* - pokloniti, darivati
- regaladu, m* - 1. jedinac; 2. voljeni; 3. *adj* - dragocen
- regalu, riġalu, m* - poklon, dar
- reġlar, v* - srediti, dovesti u red; *reġlar-se, vrf* - snaći se; *saverse reġlar* - biti snalažljiv
- reġlozu, riġlozu, adj* - pedantan
- reġu, m* - mrlja; *reġu de sangri* - krvava mrlja
- rehmir, rihmir, v* - izbaviti, spasti
- rehmidor, rihmidor, m* - spasitelj
- rehmjentu, rihmjentu, m* - otkup, ispljivanje
- reirse, riirse, vrf* - smejati se
- rej, ré, m* - kralj
- rejna, f* - kraljica
- rejnadu, m* - kraljevstvo
- rejninu, m* - kraljević, princ; *rejnina, f* - kraljevna, princeza
- relasijon, f* - odnos
- remediju, rimedju, m* - sredstvo, način
- remenda, f* - zakrpa; *eċar una remenda* - staviti zakrpu, zakrpati
- renis, med f pl* - bubrezi
- repoza, zool f* - lisica
- repozar, v* - odmoriti; *repozar la kavesa* - opustiti se (ne misliti ni na šta); *repozarse, vrf* - odmoriti se, odmarati se
- repozu, ripozu, m* - odmor
- repuastar, ripuestar, v* - odgovoriti, dati odgovor; *dar repuesta* - odgovarati
- repušar* - vidi *arepušar*
- repušon, ripušon, m* - guranje, odbacivanje
- repušu, m* - odgurivanje, guranje (od sebe)
- resevir, v* - primiti, dočekati
- resevida, f* - doček, gostoprimstvo
- resta, f* - 1. niska, venac; *resta de peše* - niska riba; *resta de sivoja* - niska luka; 2. svežanj
- restu, m* - ostatak
- revanada, f* - kriška; *revanada da pan* - kriška hleba
- reza, riza, f* - marama; *rezaka, rizeka* - maramica za nos
- rezdoblar, v* - rasklopiti
- rezdobladu, adj* - rasklopljen
- rezju, adj* - snažan, zdrav, jak, čvrst
- rijador, m* - oklagija
- riju, rio, m* - reka
- rikesa, f* - bogatstvo
- rikolta, f* - žetva
- rikota, f* - sir (vrsta sira)
- riku, adj* - bogat
- rima, f* - orijentalni ormarčić zatvoren vratima bogato ukrašenim duborezom i intarzijama
- rinder, v* - nabrajati
- rinkon, m* - bogataš; *rinkona, f* - bogatašica
- rinkazadus, m pl* - mladenci (tek venčani mladi par)
- riza, f* - smeh; *riza falsa* - izveštačen smeh
- rizinasidu, m* - novorođenče (dečak); *rizinasida, f* - novorođenče (devojčica)
- rizin, adj* - skorašniji, nedavni; *m* - skorojević
- rizon, adj* - smešljiv, koji se svemu lako smeje
- rižindor, m* - 1. kuvar; 2. osoba koja priprema pokojnika; *rižindora, f* - kuvarica
- roju, adj* - rid

- romper, v* - razbiti, slomiti, polomiti
- ronkar, runkar, v* - hrkati
- ronkju, onkar, m* - hrkanje
- ronku, adj* - promukao
- ropa, f* - roba; *fig* - stvar; *ropa moja* - tekstil; *ropa de tu madri, eja ti deša* - to je stvar (problem) tvoje majke, ona ti dozvoljava; *ropa de él* - njegova stvar; *la semana ke pasó, kajó una ropa de ñeve* - prošle nedelje je napadalo brdo snega
- roska, roška, ruska, ruskita, f* - devrek, kolač u obliku devreka
- rotu, adj* - polomljen
- rovar* - vidi *arovar*
- rovu, m* - krađa
- Roza, f* - žensko ime; oblici tepanja: **Rozi, Rozika, Rozela**
- roza, bot f* - ruža
- rozario, rozeru, ruzeru, m* - ružičnjak
- rubí, hebr m* - gazda, gospodar; *rubisa, f* - gazdarica, gazdina supruga, gospodarica
- ruġuensa, f* - sramota, stid; *ruġuensa ke ti sea!* - sram te bilo!; *ke ruġuensa* - kakva sramota; *ruġuensa de murir* - bruka
- ruġuensar, v* - zastideti, osramotiti nekoga; *ruġuensarse, vrf* - stideti se
- ruġuensozu, adj* - stidljiv, sramežljiv
- ruidu, m* - buka
- ruta, f* - deo puta
- ruvez, rvez, m* - naličje

- sabá, sabat, šaba, šabat, m* - subota
sadik, adj - pravičan, pravedan
safanolis, m pl - promrzline
safí, adj - čedan, čist
sakaná, hebr f - opasnost
sakanozu, hebr adj - opasan
sakat, turc m - bogalj, invalid
sakatilejur, turc v - osakatiti, unesrečiti;
sakatilejarse, vrf - unesrečiti se, osakatiti se
sakrifikar, v - žrtvovati; *sakrifikarse, vrf* - žrtvovati se
sakrifisuiju, m - žrtvovanje, žrtva
sakudir, v - tresti, istresti
saku, m - džak
sal, m - so; ečar *en sal* - usoliti
saladu, adj - slan
saladura, f - slanoća
salador, m - cediljka
salar, v - soliti
salčica, f - kobasica
salera, f - posuda za so
saleru, m - slanik
salida, med f - dijareja, proliv
salida, f - izlaz
salir, v - izaći; *salir a la fin* - izaći na kraj, razrešiti; *salir al đusto* - taman; *salir a la nariz* - izaći na nos, smučiti se; *salir kon pena* - s mukom izaći (s nečim) na kraj; *salir loku* - poludeti
salmó, m - psalam
salmora, f - marinat (mešavina sirćeta i ulja i raznih začina)
salpujidu, med m - koprivnjača, osip, urtikarija
salsa, f - sos
saltar, v - skakati
saltamjentu, m - skakanje
saltaderu, m - skakač; *saltadera, f* - skakačica
salto, m - skok; *dar un salto* - skočiti; *fig* - odlučiti se na promenu
salud, f - zdravlje; *ala salud!* - nazdravlje; *kon salud i vidas* - da smo živi i zdravi; *sanu i saludozu* - živ bio, da si živ i zdrav (zahvaljivanje)
saludar, v - pozdraviti
saludu, m - pozdrav; *dar saludos* - pozdraviti nekoga po nekome

salvamenta, *adj* - brašnjava; *salvamenta malsana* - kada jabuka izgubi svežinu pa joj je ukus brašnjav, suv
salvadu, *bot m* - raž
salvar, *v* - spasiti; *salvarse*, *vrf* - spasti se, izbaviti se
salvasijon, *f* - spas, izbavljenje
samara, *f* - pelc, krzno
samaron, *m* - krzno, bunda
samarer, *m* - krznar
sambuku, *bot m* - zova
san, *turc m* - pleh
sanar, *v* - lečiti; *sanarse*, *vrf* - lečiti se, ozdraviti
sanatoriju, *m* - zdravstveni stacionar, sanatorijum
sanu, *adj* - zdrav
sanidat, *v* - vidi *salud*
sanglutejar, *v* - štucati
sanglutu, *m* - štucanje
sangre, *sangri*, *f* - krv
sangretu, *adj* - krvav, okrvavljen
sangrenar, *v* - krvariti
sapatu, *m* - cipela; *sapatus*, *m pl* - obuća
sapateru, *m* - obućar; *el sapateru jeva el sapatu rotu* - obućar (uvek) nosi pocepanu obuću
saraĝuel, *m* - ogrtač
saraĝuels, *m pl* - dugačke gaće koje se nose ispod pantalona
sarampijon, *med m* - boginje, ospice
sarejar, *sarijar*, *v* - 1. saviti, smotati, urolati; 2. opkoliti
sarna, *med f* - šuga
sarnozu, *adj* - šugav; *fig* - nesnosan, dosadan
sarnudar, *v* - kijati
sarnudu, *m* - kijanje
sarnudaderu, *m* - učestalo kijanje
sarpikar, *v* - prskati, poprskati; *sarpikarse*, *vrf* - isprskati se, prskati se
sarten, *m* - tiganj

satan, *m* - sotona, đavo
satén, *m* - saten (vrsta tkanine)
savaku, *anat m* - pazušna jama, pazuh
saver, *v* - znati, umeti; **dar a sever algo a alguno** - dati nekome nešto na znanje
savida, *f* - znanje; **darse de savida kon** - pokazati (ispoljiti) znanje
savidu, *adj* - znan, viđen, poznat
savju = **aresavidu**
savna, *f* - čaršav (krevetski)
savorejar, *savurijar*, *v* - dati dobar ukus, učiniti nešto ukusnim; **savorejarse**, *vrf* - 1. imati ukusa; 2. uživati, sladiti se
savor, *f* - ukus; **tener savor** - imati ukusa, biti ukusno
savrozu, *adj* - ukusan; **savroziku**, *dem* - sladak (o detetu)
se, *povratna zamenica* - sebe, se
sé, *,- prvo lice jednine glagola saver*,
sed, *set*, *f* - žed
se, *f* - svila
se, *m* - bdenje noć uoči Uskrsa (Pesah) kada se čita Hagada i Tora
sedru, *bot m* - limunovo stablo
segun, *adv* - prema tome
segundu, *num adj* - drugi (redni broj); **una segunda vez** - drugi put
seguru, *siguru*, *adj* - siguran; **seguru**, *excl* - sigurno, naravno, tačno, tako je
seguridad, *siguridad*, *f* - sigurnost, nesumnjivost
sehl, *hebr m* - um, pamet, razum; **pidrir el sehl** - izgubiti pamet, nerazumno rasuđivati, raspametiti se, izgubiti prisustvo duha
sehludu, *sihludu*, *adj* - pametan, razuman, otresit; **sehludiku**, *dem* - vispren, dosetljiv, mudrica

sjempre, *sjempri*, *adv* - uvek; **para sjempre** - zauvek
sekar, *sihar*, *v* - osušiti, venuti; *fig* - dosadivati nekome; **sekarse**, *vrf* - osušiti se, uvenuti; **sekarse por aĝua** - umirati (sušiti se) od žeđi
sekada, *f* - zapitkivanje, dosadivanje (molba ili pitanje koje neko stalno ponavlja)
sekador, *m* - sušionica
seku, *adj* - 1. suv, osušen; 2. mršav
selarse, *vrf* - biti ljubomorani, zavideti
selema, *f* - bioskop
selozu, *silozu*, *adj* - ljubomorani, zavidani
selu, *m* - ljubomora, zavist
semana, *simana*, *f* - sedmica, nedelju dana
semanada, *simanada*, *f* - jednonedeljna isplata, plata za nedelju dana
sembrar - vidi *asembrar*
sena, *f* - jelo, obed, večera; **fazer la sena** - pripremati jelo, obed, večeru
senar, *v* - večerati, obedovati
sensija, *f* - nauka
sensiju, *m* - razum, rasuđivanje
sensjozu, *adj* - naučni
sentensija, *sintensija*, *f* - sudbina, predodređenost
sentir, *v* - osetiti; **sentirse**, *vrf* - osetiti se; **sentirse solu** - biti usamljen
sensu, *m* - osećaj
señor, *siñor*, *m* - gospodin; **mi siñor padre** - u učtivom obraćanju: oče moj; **El Siñor** - Gospod; **mi Siñor** - moj Bože; **Siñor del mundu** - Gospode Bože; **mi señor** - gospodine, plemiću, gospodararu; **siñora**, *f* - gospođa, plemkinja, gospodarica (postoji i žensko ime **Siñora**, sada već retko); **señoron**, **siñoron** - gospodičić, plemenitog roda

sepan, *m* - raonik (deo pluga)
ser, *v* - biti; **ser ke**, *conj* - budući da, pošto; **ser ke ja stuvitis tu, no vo irjo** - budući da (pošto) si ti već bio (tamo) ja neću ići
sera, *f* - vosak
sereza, *sireza*, *bot f* - trešnja
serka, *adv* - blizu, pored; **serkanu**, *adv* - nedaleko; *adj* - blizak
serkura, *f* - blizina
sert, *adj* - opor, grub, hrapav
sestu, *sjestu*, *med m* - anus, čmar
sestu, *m* - korpa
sevada, *sivada*, *bot f* - ječam
sevará, *sivará*, *hebr f* - mišljenje, stav, razlog, motiv
sevu, *m* - salo, masnoća
seža, *f* - obrva
shamačar, *v* - izgnječiti, zgnječiti
shuegra, *eshuegra*, *suegra*, *sfuegra*, *f* - svekrva; *shuegru*, *m* - svekar
shuekus, *m pl* - nanule
shueñu, *eshueñu*, *sueñu*, *sfueñu*, *esfueñu*, *m* - san, snivanje; **tener shueñu** - biti pospan; **kitarse elshueñu** - izgubiti san, patiti od nesanice
si, *adv* - da, jeste
si = **se**, *conj* - ako
si, *pron* - sebe; **para si** - za sebe, sebi
sibap, *turc* (*sebap*) *conj* - zbog, zbog toga
sidaká, *f* - milostinja
sidasu, *m* - sito; **pasar por el sidasu** - 1. prosejati; 2. proći kroz sito i rešet; **sidasu muevu tres dijas i mediju**, *post* - tri i po dana je sito novo; svako čudo za tri dana; **tapar el sjelu kon el sidasu**, *post* - sitom nebo zakriliti
siđim, *turc m* - kanap
siflar, *v* - zviždati

sigida, segida, f - pratnja
segir, segir, v - pratiti, ići za nekim
sija, f - stolica
sijar, v - zapečatiti (voskom)
sikjozu, sikijozu, adj - gadljiv
siklijar, turc v - zabrinuti, sekirati, brinuti; *siklijarse, vrf* - zabrinuti se, sekirati se, brinuti se
sikleju, siklet, turc m - briga, sekiracija
sikliožu, turc adj - zabrinut, brižan, zabrinjavajući
siklu, m - krug
silamčik, bot turc m - sena; purgativno sredstvo - senin čaj
silamet, turc m - korist, interes
siman, m - znak, beleg; upor *sinu*
simijenta, m - 1. seme; 2. tucana paprika, aleva paprika
simulada, f - kačamak
sin, prep - bez
siniza, f - pepeo
sinizera, f - pepeljara
sinizjentu, adj - pepeljav
sinteja, f - svitac
sintir, v - čuti, slušati
siñar, v - dati znak, naznačiti, označiti
siņu, m - znak
sirá, turc f - red; *aspirar la sirá* - čekati svoj red, stajati u redu; *sirá de leña* - drva (poredana)
sirenu, adj - smiren, staložen
sirvidor, m - poslužitelj
sirvijal, survijal, m - klistir
šisku, m - ugljena prašina
šivda, f - grad; *sivdeka, dem* - gradić, varoš
sivdadinu, m - građanin; *sivdadina, f* - građanka
sivilizacion, f - civilizacija
sivoja, sivoja, bot f - luk
sizudu, adj - mudar, razuman; upor - *sensijazu*

sizu, m - razum, rasuđivanje, inteligencija; upor - *sensiju*
sjara, f - testera
sjarar, v - testerisati
sjera, f - planina; *sjeras, f pl* - planinski venac
sjerda, vidi izikjerda
sjerda, f - testera
sjegu, adj - slep; *sjegitu, dem fig* - neko ko se pravi da nevidi
sjegura, f - slepoća
sjelu, sijel, m - nebo
sjen, num - sto; *sjen pur sjen* - sto posto
sjernar, v - prosejati
sjertu!, excl - naravno!, sigurno!, zaista!; *sjertu, adv* - naravno, sigurno
sjevru, zool m - jelen
sjete, num - sedam; *los sjete* - sedam dana žalosti (u Jevreja Sefarda je običaj kada neko blizak umre da porodica umrlog sedam dana sedi u znak žalosti, a dalja rodbina i susedi im donose hranu i brinu o svemu)
skalavrar, v - razbiti glavu
skaldadura, f - opekotina
skaldar, v - 1. popariti; 2. pregrijati
skaldadu, adj - poparen; (*pan*) *skaldadu* - popara
skalera, f - stepenik, stepenica; *skaleras, f pl* - 1. stepenice, stepenište; 2. merdevine
škama, f - krljušt
škamar, v - očistiti krljušt
škapar, v - završitič ja *škapó el feču* - završio je posao; *ja škapó* - gotovo je
škaravatu, zool m - skarabej
škarvar, v - češati, grebati
škizi, m - starinarnica
sklamar, v - uzvikivati

sklamasijon, f - uzvik; **el puntu de sklamasjon** - znak uzvika, uskliknik
sklavu, m - rob; *sklava, f* - robinja
skizi, m - starinarnica
skonder, skunder, v - sakriti; **a skondidas** - krišom
skoredor, m - cediljka
skorer, v - procediti
skova, eskova, f - metla
skožer, skužir, v - izabrati, skupiti
skupina, skupinada, f - pljuvačka
skupir, eskupir, v - pljuvati
skupirod, eskupirod, m - pljuvač
skuridá, f - mrak, sumrak
skuru, adj - mračan; *adv* - mračno
smaltar, zaltar, esmaltar, v - nestati
soba, f - peć, furuna
sol, m - sunce
solu, adj - sam, usamljen; *solu asoladu* - sam samcijat; *solu, adv* - samo
soledad, f - usamljenost, samoća
solemnu, adj - svečan
solombra, sulombra, f - senka
soltura, sultura, f - razvod; *darse sultura* - razvesti se
son, sonidu, m - zvuk
son, v ser - *treće lice množine* - su, jesu
sonar, suonar, v - zvoniti
sonar, v - sanjati, maštati, snevati
soņu - vidi *shuenu*
soplar, v - duvati, piriti; *sopla el ajre* - duva vetar
soplu, m - duvanje, dah; **un soplu d'ajre** - nalet vetra; **dar un soplu para salud** - uveriti se da je neko zdrav
sordū, sodru, adj - gluv
sordumudu, adj - gluvonem, mutav; *m* - gluvonem, mutavac
sovrrar, v - preostajati, biti suvišan
sovre, sovri, adv - nad, iznad
sovritodu, adv - iznad svega, povrh toga

spada, f - mač
spađu, espađu, m - kanap
spalda, espalda, anat f - leđa
spaldarse, vrf - pogrbiti se, pogrbiti leđa
spaldera, espaldera, f - leđa (na odeći)
spander, v - prostirati
spantar, v - plašiti, uplašiti, strahovati; *spantarse, vrf* - uplašiti se
spantaderu, adj - plašljiv; *m* - plašljivac
spantu, m - strah
spareser - vidi *dispareser*
spažadu, adj - prostran
spekular, v - 1. posmatrati, razmišljati; 2. špekulisati
spesu, m - vrsta
spega, f - zrno kukuruza
spina, f - riblja kost
spinaka, espinaka, bot f - spanać
spolvejar, v - obrisati prašinu
spontar, spuntar, v - pojaviti se; **spon-to la luna** - izašao je mesec
sprimer, sprimir, v - iscediti, cediti
spundada, f - ribanje; **dar una spundada**, (*una spundardika*) - ovlaš, na brzinu oribati
spundjar, v - ribati, oribati, izribati
staka, f - iver
stampa, f - slika, fotografija
stampadu, adj - utisnut, naštampan
stampar, v - 1. štampati, utisnuti; 2. slikati, fotografisati
stanar, v - 1. kalajisati; 2. batinati, tući
staneru, m - kalajdžija
star= estar, v - *pomoćni glagol* - biti, nalaziti se
stasijonar, v - smestiti
stasijon, f - stanica
stera, f - 1. pletenica, perčin; 2. rogozina
strinar, v - prvi put obući

- strujir, v* - uništiti; **strujir el mundu** - smak sveta; *fig* - užas, strašno
strujidu, adj - uništen, srušen
stufadu, adj - nakvašen, pokvašen
stufar, v - pokvasiti, nakvasiti
stursidu, adj - iskrivljen; *m* - kriv; **la kaje stursida** - vijugava ulica
stursir, v - iskriviti
stualetus, m pl - čizma
sudadu, 1. adj - znojav, preznojen
sudadu, 2. m - jelo s jagnječim mesom
sudar, v - oznojiti, preznojiti; *sudarse, vrf* - o. nojiti se, znojiti se
sudor, f - znoj
sufrijir, sufriir, v - pržiti, izpržiti, pirjaniti
sufrir, v - patiti
sufritiku, m - gulaš
suju, suja = su, prisvojna zamenica - njegov; **libru suju = su libru** - njegova knjiga; **kaza suja = su kaza** - njena kuća
sukrena, askrena, f - posuda za šećer; **sukrena de kafé** - posuda za kafu
sulada, f - namaz od slanog putera i raznih začina
suli, adj - sočan, saftast
sulup, m - dah, disanje; **tomarse í sulup** - gušiti se
sultuka, f - sako (kratak kaput)
sulvidar, sulvidarse - vidi olvidar
sumenu, adj - osrednji; **ni bueno ni sumeno** - ni dobro ni loše, kako tako, i ovako i onako, osrednje
sumportar, v - podnosi
- sunġalu, m* - jelo od seckanog mesa i praziluka
sunġatu, m - jelo od praziluka (bez mesa)
supitanu, supitañu, adj - iznenadan, nepredvidiv; **muerte supitana** - iznenadna smrt
sura, f - pralja
surtidu, m - izmet
surtir, v - defekacija
susanejarse, vrf - dosadivati se
suspečar, v - sumnjati
suspeču, m - sumnja
suspirar, v - uzdisati, uzdahnuti
suspiru, m - uzdah
susta, f - kopča, driker
sustansija, f - hranljivost, kaloričnost
sustansiozu, adj - hranljiv, kaloričan
sustiner, v - podržati
suvrinu, m - nečak; *suvrina, f* - nečaka
suzjidá, f - prljavština, nečistoća
suzju, suzjentu, adj - prljav, nečist, umazan; *suziku, dem* - prljavko
sundriser, sundrisir, sondriser, v - dosadivati, dodijavati
suvalijar, v - zalivati, polivati
suvarijar, v - zasaditi
suvarmá, f - sadnica, rasad
suvida, f - uspon, penjanje
suvir, asuvir, v - popeti; **suvirse, vrf** - popeti se; **suvirse a frontes** - popeti se na vrh glave, dosaditi nekome
svaneser, v - onesvestiti nekoga; **svaneserse, vrf** - onesvestiti se

- šaba, šabat* - vidi *sabá*
šaldu, šavdu, adj - neslan
šalom, - pozdrav: mir s tobom
šalvaris, turc m pl - dimije, šalvare (ženska orijentalna odeća)
šamá, šamaš, m - čuvar Sinagoge
šamalba, bot f - bokvica
šamalda, f - baklja
šaman, m - slama
šamšuġu, zool m - gušter; *šamšuġa, f* - gušterica
šarop, adj - presladak; *m* - sirup, preliv
šastru, m - krojač; *šastra, f* - krojačica
šaširijar, šiširejar, v - zavrteti; **šiširejarse, vrf** - imati vrtoglavicu
šašireju, šišireju, m - vrtoglavica
šavonada, f - sapunica, ceđ
- šavonar, v* - nasapunjati; *šavonarse, vrf* - nasapunjati se; **dar una šavonada** - oprati sapunom
šavon, m - sapun
šinlik, turc m - osvetljenje
šarpa, ital scarpe, f - plitka, otvorena cipela
škurta, f - bunda
šohet, m - čovek koji kolje stoku po košer propisima
šošeġar, v - smiriti, ublažiti
šunda, šundija, šundá, f - živinsko salo, guščija mast
šušurejar, v - 1. šaputati; 2. žuboriti
šušuro, m - žubor, žuborenje, šapat, mrmljanje
šutu, adj - suv, osušen; *m* - mršav, izmršaveo, usukan

T

- tabaheja, f* - kobasica
tabaka, f - niska od dukata, ogrlica
tabaku, m - duvan
tabla, f - stopala (čarapa)
tabut, m - mrtvački sanduk
tačon, m - novčanik
tajarinas, f pl - široki rezanci
tal, tala, pron - neki, neka; **tal ombre** - neki čovek; **tala mužer** - neka žena; **un tal** - neko
talet, m - marama koja se stavlja na glavu zbog molitve, molitveni šal
 muškarcu stavljaju oko vrata
taklijar, v - zadirkivati; **taklijasre, vrf** - 1. takmičiti se; 2. zadirkivati se
taksirat, turc m - ne daj Bože!; sudbina; tako je moralo da bude; sačuvaj Bože. (Ovo je teško prevodiva reč, a često i uzrečica, koja ima više značenja, zavisno od konteksta.)
tambjen, adv - takođe, isto tako
tampoku, adv - umalo, zamalo
tantažeru, adj - prastar
tani, adj - oker (boja)
tantela, f - čipka
- tantu, adv* - toliko; **en tantu** - međutim, u međuvremenu; **una vez un tantu** - sve u svemu; **de tantu en tantu** - s vremena na vreme, tu i tamo, povremeno
tañer, v - svirati, sviranje, muzika
tañideru, tañidor, m - svirač, muzikant
tapar, v - 1. pokriti; 2. zatvoriti zapašaćem; **taparse, vrf** - pokriti se
tapaderu, m - pokrivač, prostirka
tapazu, m pej - prostirka (ružna)
tapet, m - tepih
tapon, m - zatvarač
tatalejar, v - zamuckivati, mucati od zaprepašćenja
tartuğa, f - kornjača; **kara de tartuğa** - rugoba
tavla, f - daska
tavladu, m - patos, pod
tavažika, v - salveta
tažada, f - režanj, odrezak
tažu, m - komad, kriška
teču, m - plafon
tefilá, tifilá, hebr m - molitva; **dizir tefilá** - izgovoriti molitvu

tel, *m* - žica
tela, 1. *f* - 1. tkanina; 2. ponjava
tela, 2. *f* - 1. obradena koža; 2. opna, kožica; **putinis de tela** - cijena od kože; **tela de sivoja**, *fig* - neko ko je vrlo tanak u struku
tela, 3. *ff* - kajmak, skorup
temar, *timar*, *v* - strahovati, bojati se
temor, *timor*, *m* - strepnja, strah
tempranu, *adv* - rano
tener, *v* - držati, imati; **tener kuando** - imati kad; **tener mijedo** - plašiti se, strahovati; **tener kajintura** - imati temperaturu; **tener hen** - imati stila, biti elegantan; **tener krijaturas** - imati decu; **tener ala manu** - držati u ruci; **tener paras i paras** - biti bogat; **tener bjenis** - imati imanje, biti imućan; **tener sed** - biti žedan; **tener fambre (star fambrentu)** - biti gladan; **tener frijus** - imati groznicu. Glagol **tener** može biti pomoćni glagol (na primer za grade-nje pasiva - **se tenija stadu kantadu** - što je uticaj portugalskog jezika).
tendere, *turc m* - šerpa
terivle, *terivli*, *adj* - strašan, užasan; *adv* - strašno; *excl* - užas jedan
terseru, *num* - treći
tešná, *tešuva*, *hebr f* - kajanje, pokajanje, pokora; **tomar tešná** - kajati se, činiti pokoru
teta, *f* - 1. dojka; 2. vime; **dar teta** - dojiti; **kitar de la teta** - odbiti od sise
tetar, *v* - dojiti, sisati
tetaderu, *m* - dojenje, sisanje
tetika, *f* - cucla
teža, *f* - crep
težadu, *tižadu*, *m* - krov
ti, - *akuzativ*, *drugo lice jednine* - tebe
tifilin, *hebr m* - remen koji se vezuje oko ruke kada se čita molitva

tiju, 1. *bol m* - lipa
tiju, 2. *m* - teča, ujak, stric; *tija*, *f* - tetka, ujna, strina
tikija, *med f* - sušica, tuberkuloza
tilvé, *m* - soc, talog
timarana, *f* - buka, lomljava
timiralis, (*de ñeve*), *m pl* - snežni nanosi, smetovi; *fig* - velika hladnoća
tinta, *f* - 1. mastilo; 2. pero za pisanje
tinu, 1. *m* - pamćenje; **tomar los tinus** - ići nekome na živce; **ečar tinu** - podvući, istaći; **kajer al tinu** - setiti se, pasti na pamet; **kitar del tinu** - smetnuti s uma, zaboraviti; **meter al tinu** - zapamtiti; **meterse en el tinu** - dobro upamtiti; **tener buenu (negru) tinu** - imati dobro (rdavo) pamćenje; **tener al tinu** - držati upameti, pamtiti, čuvati uspomenu; **venir al tinu** - prisetiti se, prizvati u sećanje; **tomar el tinu** - sluditi nekoga bukom istovremeno postavljanim pitanjima sa više strana
tinu, 2. *m* - bure
tiña, *f* - 1. krasta na glavi; 2. čela
tiñozu, *adj* - 1. krastav; 2. čelav; *m* - čelavko, čelavac; *tiñuziku*, *dem* - pročelav
tira, *f* - staza za stepenište
tirar, *v* - povući
tiritemblu, *teritemblu*, *m* - zamljotres
tisábija, *tišabeav*, *f* - religiozna proslava, dan uništenja Solomonovog hrama; *adv* - nikad
tispil, *m* - brojanica
tispištil, *m* - kolač s orasima preliven sirupom od gusto kuvanog šećera
tití, *excl* - ne diraj, no-no, pec-pec (prilikom opominjanja deteta)

titirejar, *v* - drhtati, podrhtavati; **titirejar de friju** - drhtati, cvokotati od hladnoće
titireju, *m* - drhtanje, podrhtavanje
titubá, *f* - venčanica, dokument; *vidi - kituba*
tivju, *tibriu*, *adj* - mlak; *adv* - mlako
tiz, *adj* - crn (kao gar)
tizna, *f* - gar, čađ
tižeras, *f pl* - makaze
tjempu, *m* - vreme, doba; **vinu el tjempu** - došlo je vreme; **en (kel) tjempu** - u ono doba; **tjempu ermosu** - lepo vreme (klima)
tjera, *tijera*, *f* - 1. zemlja; 2. imanje, njive; **lavorar la tjera** - obrađivati zemlju; **tener muča tjera** - imati veliko imanje, zemlje, njive; **tjera inkantada** - začarana zemlja (iz bajki); **tjera onde nasí** - rodno mesto, rodni kraj, zavičaj
tjerasta, *tirasta*, *f pej* - zemljetina
tjernu, *adj* - nežan
todu, *adj* i *pron* - sav, ceo; **todu el mundu** - ceo svet; **toda la dente** - svi ljudi, ceo svet, svi; **en todas las vendes** - svuda, na sve strane; **todu de aki** - sve; **todus dos** - oboje; **todu es uno** - svejedno je; **todunu** - ujedno
tokadu, *tukadu*, *f* - tradicionalni način češljanja sefardskih žena; **tokadu kon frontera**, **redнду**, **de purčules** su oblici frizure **tokadu**
tokar, *tukar*, *v* - dirati, dodirnuti, do-dirivati, pipnuti
tomar, *tumar*, *v* - uzeti, uzimati; **tomar por mal** - uzeti za zlo, zameriti; **tomar el pan de la mano** - 1. oteti posao nekome, 2. staviti testo da naraste; **tomar de ožu** - omadijati, začarati, očarati; **tomar las manas**

de - sporazumeti se; **tomar la mása** - zamesiti testo; **tomar ajre** - prošetati
tomat, *tumat*, *m* - paradajz; **tomatis tómatís o no tomatis tómatís?** - jesi li uzeo (kupio) paradajz ili nisi uzeo (kupio) paradajz?
tonterija, *f* - glupost, ludost, tupavost
tontes, *adv* - glupo, ludo, blesavo
tonton, *m* - blesavko, tupavko
tontu, *adj* - glup, tupav, blesav; **tontuku**, *dem* - luckast
topar, *tupar*, *v* - naći, pronaći
torar, *v* - peći (kafu, kestenje itd.); **torador de kastanas** - kestenjar (čovjek koji peče i prodaje kestenje)
tora, *f* - jevrejski naziv Mojsijevog zakona i Petoknjžja koje sadrži taj zakon; osnova jevrejske religije
toreador, *m* - toreador (borac s bikovima)
tore, *f* - kula; **meter en altas tores** - diviti se nekome, nekoga mnogo poštovati
tornar, *v* - vratiti; **tornarse**, *vrf* - vratiti se, ponovo doći; **tonarse por algo alg** - zauzeti se za nešto, nekoga; **tornar afazer** - ponovo uraditi; **tornar a kuento** - biti u dobitku, profitirati; **tornar tešuva** - ponovo činiti pokor, ponovo se kajati
toro, *zool m* - bik
tos, *tose*, *f* - kašalj; **la tose negra**, *med* - veliki kašalj, pertusis
toser, *tuser*, *v* - kašljati
tozgar, *v* - *vidi entosegar*, **intosegar**
tosgu, *m* - otrov
trajer, *traer*, *v* - doneti
trajideru, *trajimjentu*, *m* - donošenje
trajidor, *m* - donosilac
trajinas, *tajarinas*, *f pl* - tanki rezanci (fida)

trama, zool *f* - moljac
tramarse, *vrf* - umoljčaviti se; **trama-**
du, *adj* - pojedjen, izgrizen od mo-
ljaca, umoljčavljen
tramina, *tramikina*, *f* - bradavica na
koži
trampa, *f* - varka
trampatožus, *m* - **trampa en ožus** -
ometanje nekoga (mahanjem ruku
ispred očiju) da nešto vidi
trapu, *m* - krpa (za sudove, prašinu
itd.), ostatak neke tkanine
tratar, *v* - postupati, baviti se; **tratar**
ropa - baviti se robom, trgovati;
tratar danu - prouzrokovati gubit-
ke, štetu; **se tratade...** - radi se o...
travar, *v* - vući, povući; **travar el kući-**
ju ensima de la spalda - zabosti nož
u leđa; **travar pijadades** - moliti za
nekog ko je teško bolestan; **travar-**
se, *vrf* - 1. povući se; 2. povući miris
na zagorelo; **tar travadu** - biti pripit
travador, *m* - 1. onaj koji vuče; 2. nasil-
nik
traventu, *adj* - opor, ljut, oštar
traves, *f* - naličje; **a la traves** - s naličja,
naopako; **fazer algo ala traves** -
raditi (uraditi) nešto naopako, loše
travon, *m* - vuča
tremblar, *trimblar*, *v* - drhtati
trensa, *f* - 1. pletenica; 2. pecivo u
obliku pletenice
trenu, *m* - voz
trigu, *bot m* - pšenica, žito
trijar, *v* - slaviti; **trijar de ġusto** - biti
ispunjen zadovoljstvom
trinkar, *v* - škripati; **trinkar kon lus**
djentis - škripati zubima
tripa, *anat f* - stomak, trbuh; **tripas**, *f*
pl - creva
tripikas, *f* - jelo od creva

trisalir, *tresalir*, *v* - 1. oraspoložiti; **tri-**
salirse, *vrf* - biti dobro raspoložen;
2. poludeti
tristi di mi, *excl* - jao meni, kuku meni,
jadan ja
trizbultar, *v* - preokrenuti; **trizbultar-**
se, *vrf* - preokrenuti se, predomisli-
ti se; *fig* - promeniti ćud
trizladar, *v* - prevoditi, tumačiti
trizladu, *m* - prevod, tumačenje
trizmudarse, *vrf* - preobraziti se, pro-
meniti se
trizožadu, *adj* - naduven čovek (sa po-
dočnjacima)
trizpizar, *v* - zgnježiti nogom, nagaziti
troka, *f* - talog
trokada, *f* - promena, izmena
trokaderu, *trokamijentu*, *m* - menja-
nje, zamena, trampa
trokar, *v* - promeniti, zameniti, tram-
piti; **trokarse**, *vrf* - 1. promeniti se,
menjati se; 2. trampiti se; **trokar la**
kolor de la kara - promeniti boju
lica (pocrveneti, prebledeti); **tro-**
karse de kara - promeniti izraz lica
tronžu, *bot m* - koren od kupusa
tu, *lična zamenica*, *drugo lice jednine* - ti;
prisvojna zamenica - tvoj, tvoja; **tu**
libru - tvoja knjiga; **ti madre** - tvoja
majka; upor - tuju, tuja
tuerto, *tuerto*, *adj* - kriv, iskrivljen
tuertalidat, *f* - nepravda, krivda
tuġuertarse, *vrf* - iskriviti se, pogrbiti
se
tuġuertu, *adj* - kriv, pogrbljen, iskriv-
ljen; **tuġuertiku**, *dem* - nakriv
tufek, *turc m* - puška
tufentu, *adj* - smrdljiv, koji zaudara
tufu, *m* - smrad
tujirse, *vrf* - utrnuti, ukočiti se, nažu-
ljati se (kad je neko dugo u istom
položaju)

U

udá, *f* - soba
uġradejar, *v* - ureći, baksuzirati; **uġra-**
dejar, *vrf* - biti loše sreće
ultimu, *m* - poslednji, **ultima**, *f* - po-
slednja
uluk, *m* - odvodna cev
unfla, *unfladum*, *f* - otok, oteklina
unflar, *v* - naduvati; **unflarse**, *vrf* -
oteći, naduti se
unflos, *m pl* - preterivanje, »naduvava-
nje«, (kad neko preterano laže)
universu, *m* - beskraj, svemir
unta, *f* - masna mrlja
untadu, *m* - pomazanik
untar, *v* - namazati; **untar pan** - nama-
zati hleb; **untarse**, *vrf* - umazati se,
umastiti se
untu, *m* - lekovita mast
unu, *num* - jedan; **unu**, **una**, *neodređena*
zamenica i *neodređeni član* - neko,
neka; **unus**, **inas pl** - neki, neke

uña, *f* - nokat
ureža - vidi **oreža**
urija, *orija*, *f* - 1. obala; 2. porub (na
odeći)
urinar, *v* - mokriti
urinu, *m* - mokraćna
urižal - vidi **orežal**
urtiġa, *bot f* - kopriva
uva, *bot f* - grožđe, grozd; **ġranu de uva**
- zrno grožđa
uveža, *zool f* - ovca
uzadija - vidi **ozadija**
uzar, *v* - smeti; **uzarse**, *vrf* - usuditi se,
smeti
uzamijentu, *m* - 1. smelost; 2. učesta-
lost, uobičajenost
uzu, *m* - običaj, navika
užitijar, *v* - baciti pogled na brzinu,
krišom

- va*, *imperativ glagola ir* - odlazi, idi; *Va 'n bu 'n ora (va en buena ora)* - pošao u dobri čas, zbogom
- vadada, f* - nesvest, nesvestica
- vajná, f* - porub, ivica
- vajnar, v* - porubiti
- vaka, f* - krava
- vakeru, m* - čuvar krava, kravar
- vala, f* - sito; *sidasu de vala* - sito od tankih, finih niti
- valer, valir, v* - vredeti, imati vrednost, koštati (cena); *kuanto vale?* - koliko košta?; *vale excl* - važi, vredi
- validu, adj* - vredan, sposoban
- valiža, f* - kofer
- valor, f* - vrednost, cena
- valutozu, adj* - dragocen, velike vrednosti
- valuta, f* - strani novac, valuta
- vanda, f* - strana; *todas las vandas* - sve strane; *en todas las vandas* - na sve strane, svuda; *ir d' una vanda al' otra* - lutati, potucati se
- vandansija, f* - epidemija
- vanidad, f* - 1. uobraženost, sujetnost; 2. uzaludnost
- vantal*, - *vidi devantal*
- vanu, adj* - 1. uobražen, sujetan; 2. uzaludan, beznačajan
- vara, f* - motka
- varandadu, m* - trem
- varanda, f* - stepenišna ograda, gelender
- varda, verda, vedra, vidra, f* - istina; *de varda* - uistinu, zbilja, zaista
- vardaderu, verdaderu, adj* - istinit
- vareža, zool f* - bumbar
- vává, f* - baba; *vaveka, dem* - starica, bakica
- vazijo, vaziju, adj* - prazan, ispražnjen
- vazjar, v* - prosuti, prosipati
- vedri, verde, vardi, var adj* - zelen; *vedriziku, dem* - zelenkast; *vedruli, dem* - zelenkast; *ožus vedrulis* - zelene (zelenkaste) oči. (Čula sam da postoji i izraz *vedrulijentu*, adj - zelenkast, ali ne znam u kom se govornom području koristi.)
- vela, f* - zavesa

Z

- zahut, zehut, hebr m* - zasluga; *ganarse*
(tener zahut) - zasluziti
- zar, zares, turc m* - zar, veo, feredža
- zarzavat, turc m* - povrće
- zavrak, turc m* - šteta, nezgoda; *jevar*
algun zavrak - imati nezgoda
- zer, turc m* - 1. bakarni oksid, patina; 2.
sasvim malo, mrvica, mrvičak; 3.
ljutnja, srdžba; 4. otrov; *enčirse de*
zer - razbesniti se, pozeleneti od
besa
- zgrmirse, wjf* - stresiti se, zadržati,
najeziti se
- zlena, f* - vrsta testa sa jajima, mlekom
i sirom
- Zingu, m* - Giganin; *Zingā, f* - Giganka
- zivir, turc m* - vezir (turska titula)
- zjet, turc m* - muka, patnja, mučenje;
dar zjetes - mučiti
- zor, turc m* - sila; *darse zor* - truditi se,
pokušavati, učiniti napor, naterati;
fazer kun zola - silom, na silu nešto
učiniti
- zuba, f* - beštija
- zvelto, ial* *zvelto, adj* - vešt, dovitljiv,
sposoban, okretan, živahan

Literatura

1. Dictionnaire Judéo-Espagnole parlé - Française-Allemand, avec une introduction sur la phonétique et sur la formation des mots dans le Judéo-Espagnole. Thèse écrite au séminaire roman de l'Université de Zagreb sous la direction de M. prof. dr Petar Skok - par Samuel Romano - 1933.
2. Baruh Kalmi; Der Lautstand des Juedspanischen in Bosnien (Doktorska disertacija, Beč 1923; Svjetlost, Sarajevo, 1972, Biblioteka kulturno nasljeđe Bosne i Hercegovine.)
3. Baruh Kalmi; Izabrana djela, Svjetlost, Sarajevo, Biblioteka kulturno nasljeđe Bosne i Hercegovine.
4. Annual 1987, tom XXII, Isak Moskona: Dictionario Judeo-Espagnol (A - A-G). Social cultural and educational association of the Jews in the People's Republic of Bulgaria, Sofia 1987.
5. Žamila Kolonomos: Les parlers Judéo-Espagnol de Bitola (Monastir) et Skopje (Uscub) - Skoplje, 1962.
6. Žamila Kolonomos: Quelques observations sur les éléments français dans les parlers Judeo-Espagnols de Bitola et Skopje, Annuaire de la faculté de philosophie de l'Université de Skopje, 1963.
7. Žamila Kolonomos: Poslovice i izreke sefardskih Jevreja Bosne i Hercegovine, Savez jevrejskih opština Jugoslavije, Beograd 1976.
8. Žamila Kolonomos: Poslovice, izreke i priče sefardskih Jevreja Makedonije, Savez jevrejskih opština Jugoslavije, Beograd 1978.
9. Samuel M. Elazar: Judeo-Español, Svjetlost, Sarajevo 1987, Biblioteka kulturno nasljeđe Bosne i Hercegovine.
10. Laura Papo-Bohoreta: La alegría espanta

11. Laura Papo-Bohoreta: Adela i Eduardo

12. Laura Papo-Bohoreta: Las mujeres de un tiempo (Zaostavština Laure Papo-Bohoret u rukopisu, od 1907-1937, Sarajevo. Deo zaostavštine predala 15.06.1976. Branka Kuić Savezu jevrejskih opština Jugoslavije u Beogradu.)

13. Judaisme sephardi - Revué de la Vulgarisation de la Culture Juive - London 1955.

14. Sephardic song from the Balcans - Antology of musical traditions in Izrael - The Hebrew University of Jerusalem Jewish reserch and the National found archives at Jewish National and University Library, Jerusalem 1980.

Beleška o autoru

Rođena 1944. U Beču. Od 1946. živi u Beogradu. Diplomirala na Filozofskom fakultetu (grupa za italijanski jezik i knjiženost) u Beogradu. Bavi se prevodenjem.